

3 වැනි පරිච්ඡේදය

ආර්ථික හා සමාජ යටිතල පහසුකම්

3.1 සමස්ත නිරීක්ෂණ

යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සඳහා රාජ්‍ය සහ පෞද්ගලික දෙදෙනෙහිම ආයෝජන ඉහළ නැංවීමට රජය ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇති අතර 2006-2016 දස අවුරුදු සංවර්ධන රාමුව සහ ‘රන්දොර’ වැඩසටහනේ දක්වා ඇති පරිදි ප්‍රධාන යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති කිහිපයක් ඇතුළුව ව්‍යාපෘති රාශියක් රට පුරා ආරම්භ කිරීමට පියවර ගෙන ඇත. අයවැය සංරෝධක හමුවේ වුවද යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සඳහා අයවැයෙන් අඛණ්ඩ දායකත්වයක් ලබාදීම ප්‍රශංසනීය වන අතර, රජයේ ආයෝජනවලට අතිරේකව යටිතල පහසුකම්වල තිරසාර සංවර්ධනයක් සඳහා රාජ්‍ය පෞද්ගලික හවුල්කාරිත්වය (PPP) හරහා ඉහළ මට්ටමක පෞද්ගලික අරමුදල් ප්‍රමාණයක් ලබා ගැනීමට උත්සාහ දැරීම අවශ්‍ය වේ. යෝග්‍ය තිරසාර ප්‍රතිපත්ති, යහපාලනය සහ විනිවිදභාවය, ආයතනික කුසලතා වර්ධනය, ඵලදායී රෙගුලාසි සහ කාර්යක්ෂම මූල්‍ය වෙළෙඳපොළවල් පැවතීම ආර්ථික හා සමාජ යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති සඳහා පෞද්ගලික අංශයේ ආයෝජන ප්‍රවර්ධනය කිරීම පිණිස සපුරාලිය යුතු පූර්ව කොන්දේසි වේ.

යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සඳහා රජයේ ප්‍රතිපත්තිය, නාගරික සහ ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල ආර්ථික සහ සමාජ විෂමතාවලට පිළියම් යෙදීම තුළින් ප්‍රාදේශීය වශයෙන් සමබර ආර්ථික සංවර්ධනයක් ඇති කිරීම අරමුණු කරගෙන නිර්මාණය කර ඇත. නැගෙනහිර සහ උතුරු පළාත් මුදා ගැනීමත් සමග, එම ප්‍රදේශවල සිටින ජනතාවගේ මුල් ජීවිකා වෘත්තීය ආරම්භ කිරීමටත්, අනෙකුත් ප්‍රදේශවල සංවර්ධනයට සමගාමීව උතුරු සහ නැගෙනහිර ප්‍රදේශවල ආර්ථික කටයුතු ශක්තිමත් කිරීමටත් කඩිනමින් එම ප්‍රදේශවල මූලික යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීමේ විශාල අභියෝගයකට රට මුහුණ දී සිටී. නැගෙනහිර පළාත සඳහා රජය විසින් දැනටමත් ‘නැගෙනහිර නවෝදය’ නමින් තුන් අවුරුදු සවිස්තරාත්මක සංවර්ධන සැලැස්මක් සකස් කර ඇති අතර, එය රුපියල් බිලියන 200 ක ආයෝජන වියදමක් සහිතව ක්‍රියාත්මක කිරීමට

නියමිතය. ඒ සමගම, උතුරු පළාතේ මාර්ග සහ පාලම්, දුම්රිය මාර්ග ඉදිකිරීම, ප්‍රවාහන සේවා, විදුලිබල සම්ප්‍රේෂණ රැහැන්, ජල සම්පාදන යෝජනා ක්‍රම, නිවාස සංවර්ධනය, විදුලි සංදේශ සේවා සහ වාරිමාර්ග පහසුකම් ඇති කිරීම ඇතුළුව 'වඩාත්කින් වසන්තම්' (උතුරු වසන්තය) නමින් එම පළාත සංවර්ධනය සඳහා සංවර්ධන සැලැස්මක් සකස් කෙරෙමින් පවතී.

2008 වසරේදී, රත්දොර වැඩසටහනින් ඉදිරිපත් කරන ලද, මහා පරිමාණයේ යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති ජාතික මට්ටමෙන් ද 'ගම නැගුම' හා 'මග නැගුම' වැඩසටහන් ප්‍රාදේශීය මට්ටමෙන් ද ක්‍රියාත්මක කිරීමට රජය කටයුතු කර ඇත. රත්දොර වැඩසටහන යටතේ ප්‍රධාන යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති වන, ඉහළ කොන්මලේ ජල විදුලි බලාගාර ව්‍යාපෘතිය, පුත්තලම ගල් අඟුරු බලාගාරය, කොළඹ වරාය පුළුල් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය, හම්බන්තොට වරාය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය, ගාලු වරාය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය, ඔලුවිල් වරාය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය, දකුණු අධිවේගී මාර්ගය සහ කොළඹ කටුනායක අධිවේගී මාර්ගය වැනි ව්‍යාපෘතීන් 2008 දී ක්‍රියාත්මක කිරීමේ විවිධ අදියරයන්හි පැවතුණි. තවත් ව්‍යාපෘතීන් කිහිපයක් වන උතුරු අධිවේගී මාර්ගය, ත්‍රිකුණාමල ගල් අඟුරු බලාගාරය, මහා දඹුල්ල සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය, හබරණ-ත්‍රිකුණාමල ප්‍රධාන මාර්ගය, පුත්තලම-අනුරාධපුර ප්‍රධාන මාර්ගය සහ යාපන අර්ධද්වීපයේ ජලය සහ සනීපාරක්ෂක ව්‍යාපෘතිය සැලසුම් කිරීමේ හෝ සාකච්ඡා කිරීමේ අදියරයන්හි පැවතුණි. ග්‍රාමීය සංවර්ධනය සඳහා යටිතල පහසුකම් සම්බන්ධයෙන් ඇති බාධා අඩු කිරීමට සියලුම ප්‍රදේශ ආවරණය කරමින් සුළු පරිමාණ යටිතල පහසුකම්

දියුණු කිරීම අරමුණු කර ගෙන ගම නැගුම සහ මග නැගුම වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කෙරිණ.

සම්පත්වල හිඟකම නිසා දැනට අත්පත්කරගෙන ඇති ජයග්‍රහණවලට තර්ජනයක් මතු වුවද, සමාජ දර්ශක මගින් පිළිබිඹු කෙරෙන පරිදි රට තුළ මූලික සමාජ යටිතල පහසුකම් සතුටුදායක මට්ටමින් අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක විය. ඒ අනුව, විශේෂයෙන්ම සේවාවන්හි ගුණාත්මකභාවය වර්ධනය කිරීම හා ව්‍යාප්ත කිරීම සඳහා පවතින මූල්‍යමය බාධාවන්, සේවා බෙදා හැරීමේදී සමානාත්මතාවය පවත්වා ගැනීම සහ දැනට පවතින ශක්තිමත් ආයතනික රාමුව සහ භෞතික හා මානව සම්පත් උපරිම මට්ටමින් භාවිතා කිරීම සම්බන්ධයෙන් මතුපි ඇති ගැටලු අධ්‍යාපන හා සෞඛ්‍ය අංශවල තිරසාර වර්ධනයට බාධාවක් වී ඇති බැවින්, එම ගැටලු සඳහා ජාතික මට්ටමින් කඩිනම් පියවර ගැනීම අවශ්‍ය වේ.

2008 වසරේදී යටිතල පහසුකම් සේවාවන්හි මිශ්‍ර ක්‍රියාකාරීත්වයක් දක්නට ලැබුණි. අඛණ්ඩව දියුණු තාක්ෂණය භාවිතා කිරීම, දැඩි තරඟකාරීත්වය, ධාරිතාව සහ ආවරණය පුළුල් වීම මෙන්ම කර්මාන්තයට හිතකර ප්‍රතිපත්ති හේතුවෙන් විදුලි සංදේශ ක්ෂේත්‍රයේ ශීඝ්‍ර වර්ධනයක් දක්නට ලැබුණි. ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳාම ඉහළයාම හා ඵලදායිතාවය වර්ධනය වීම හේතුවෙන්, විශේෂයෙන්ම 2008 ප්‍රථම කාර්තු තුන ඇතුළත, වරාය සේවාවන් සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය විය. 2008 දී බලශක්ති අංශය මෙතෙක් වාර්තාගත ඉහළම තෙල් මිල ගණන් හේතුවෙන් අඛණ්ඩව පීඩාවට පත්විය. තාප විදුලිබල උත්පාදනය මත විදුලිබල අංශයේ පවතින දැඩි රැදියාව හේතුවෙන් ඉහළ තෙල් මිල ගණන් විදුලිබල අංශයේ ක්‍රියාකාරීත්වය කෙරෙහි අයහපත් ලෙස බලපෑවේය. කෙසේ නමුත්, 2008 ජූලි මාසයේ සිට ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළෙහි තෙල් මිල ගණන් අඩුවීම, ඉහළ තෙල් මිල ගණන් නිසා ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය (ලං.වි.ම.) මත වූ දැඩි පීඩනය යම්තාක් දුරකට අඩුවීමට හේතු වූ නමුත්, එය ලං.වි.ම.යේ මූල්‍ය දුෂ්කරතා සම්පූර්ණයෙන්ම ඉවත් කිරීමට සමත් නොවීය. සහනාධාර ලබාදීම වෙනුවට ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළෙහි ඉහළ මිල ගණන්වලට අනුව දේශීය වෙළෙඳපොළෙහි බනිජ තෙල් මිල ගණන් සංශෝධනය කිරීම රාජ්‍ය අයවැය මත සහනාධාර හේතුවෙන් ඇතිවන පීඩනය පාලනය කිරීමට හේතු විය. ඉහළ තෙල් මිල ගණන් හේතුවෙන් ප්‍රවාහනය, බනිජ තෙල්, විදුලිබල අංශවල ඉහළ ගිය පිරිවැයට අනුගතව එම අංශවල මිල ගණන් සංශෝධනය කිරීම, සහ එමගින් ඵලදායී නොවන සෘජු සහ වක්‍ර සහනාධාර අඩු කිරීම සාර්ථක ආර්ථික ස්ථායීතාව ළඟාකර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් ගත් නිවැරදි ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග වේ. 2008 දී මගී ප්‍රවාහන අංශය මධ්‍යස්ථ වර්ධනයක්

3.1 සංඛ්‍යා සටහන		යටිතල පහසුකම් සඳහා වූ රාජ්‍ය ආයෝජන					
වර්ෂය	ආර්ථික සේවා		සමාජ සේවා		එකතුව		
	රු. බිලියන	ද.දේ.නි.%(අ)	රු. බිලියන	ද.දේ.නි.%(අ)	රු. බිලියන	ද.දේ.නි.%(අ)	
1999	44.9	4.1	17.5	1.6	62.4	5.6	
2000	54.7	4.4	16.5	1.3	71.1	5.7	
2001	54.9	3.9	14.6	1.0	69.5	4.9	
2002	51.7	3.4	15.7	1.0	67.4	4.3	
2003	58.7	3.2	19.2	1.1	77.9	4.3	
2004	61.3	2.9	29.0	1.4	90.3	4.3	
2005	77.5	3.2	60.4(අ)	2.5	137.9	5.6	
2006	106.8	3.6	48.4	1.6	155.2	5.3	
2007	141.2	3.9	55.0	1.5	196.2	5.5	
2008(ඇ)	168.9	3.8	60.2	1.4	229.1	5.2	

(අ) 2003 වර්ෂයේ සිට, ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවේ දත්ත මත පදනම් වේ.
 (ආ) සුනාමි ව්‍යසනය ආශ්‍රිත ඉදිකිරීම් සඳහා වූ ප්‍රාග්ධන වියදම් ද ඇතුළත් ය.
 (ඇ) තාවකාලික

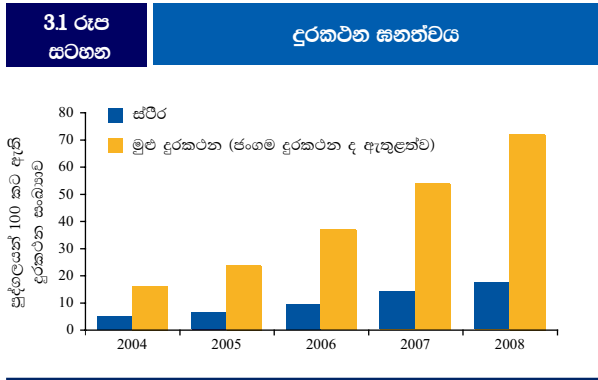
මූලාශ්‍රය: මුදල් හා ක්‍රමසම්පාදන අමාත්‍යාංශය
 ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

පෙන්වීය. 2008 ප්‍රථම භාගයේදී තෙල් මිල ගණන් ඉහළයාම සහ සංචාරක කර්මාන්තයේ කාර්ය සාධනය පහළයාම හේතුවෙන් සිවිල් ගුවන් සේවා අංශය සෘණාත්මක වර්ධනයක් පෙන්වුම් කළේය. අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය විශේෂයෙන්ම තෘතීය අධ්‍යාපන අංශය දියුණු කිරීමට ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග කීපයක් ගෙන තිබෙන අතර, සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය සඳහා සකස් කළ ප්‍රධාන සැලැස්මෙන් හඳුනාගත් පරමාර්ථ ළඟාකර ගැනීම සඳහා සෞඛ්‍ය අංශය අඛණ්ඩව ප්‍රයත්න දරමින් සිටී.

3.2 ආර්ථික යටිතල පහසුකම් පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති, ආයතනික රාමුව සහ ක්‍රියාකාරීත්වය

පණිවුඩ හුවමාරු සේවා

පසුගිය වසරකිහිපය තුළ ඉහළ ග්‍රාහක ජාලයකට සහ ඉහළ ගුණාත්මක සේවාවකට මග පාදමින් තාක්ෂණයේ දියුණුව, ධාරිතාව සහ ආවරණය යන අංශ තුළින් පණිවුඩ හුවමාරු සේවා අංශය විශිෂ්ඨ වර්ධනයක් පෙන්වුම් කළේය. නව සේවා සපයන්නන් කර්මාන්තය තුළට ප්‍රවිශ්ඨවීමත් සමඟ කර්මාන්තය තුළ තරඟකාරීත්වයේ තීව්‍රතාවය ඉහළයාම, ආවරණය පුළුල් කිරීම, මූලික පිරිවැය දරාගත හැකි මට්ටමකට අඩු කිරීම හා නව තාක්ෂණය සඳහා යොමු වීම වැනි සාධක පණිවුඩ හුවමාරු සේවා අංශයේ මෙම ඉහළ කාර්ය සාධනයට හේතු විය. 2007 දී විදුලි සංදේශ අංශයේ ග්‍රාහක ජාලය, සියයට 47 කින් වර්ධනය වූ අතර, 2008 දී එම වර්ධනය සියයට 35.5 ක් විය. ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල ජනතාවට පහසුවෙන් සම්බන්ධතා ලබාගැනීම සඳහා උපකාරී වන GSM තාක්ෂණය සහ සංකේත බහුවිධ ප්‍රවේශ (CDMA) තාක්ෂණය සමඟ රහිත දුරකථන ජාලය ප්‍රසාරණය වීම හේතුවෙන් වර්ෂය තුළ ස්ථාවර දුරකථන සම්බන්ධතා ජාලය සියයට 25.7 කින් වර්ධනය විය. පසුගිය වසර හා සැසඳීමේදී, ජංගම දුරකථන ජාලය 2008 දී සියයට 38.8 කින් වර්ධනය විය. 2007 සියයට 39.9 ක් වූ ජංගම දුරකථනවල ව්‍යාප්තිය (ජංගම දුරකථන සම්බන්ධතා ප්‍රමාණය මුළු ජනගහනයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස) කලාපයේ අනෙකුත් රටවල මට්ටම ඉක්මවා යමින් 2008 දී සියයට 54.8 ක් දක්වා වර්ධනය විය. මෙම වර්ධනයන් සමඟ, ජංගම දුරකථන ද ඇතුළත්ව දුරකථන ඝනත්වය (පුද්ගලයන් 100 ට ඇති දුරකථන සංඛ්‍යාව) 2007 දී 53.6 සිට 2008 දී 71.9 දක්වා වර්ධනය විය. 2008 වර්ෂයේ අවසානය වන විට, විදුලි සංදේශ අංශය ස්ථාවර සැපයුම්කරුවන් හතර දෙනෙකුගෙන්, ජංගම දුරකථන සැපයුම්කරුවන් හතර දෙනෙකුගෙන්, බාහිර පිවිසුම් සැපයුම්කරුවන් තිස්කුන් දෙනෙකුගෙන්, හා අන්තර්ජාල සැපයුම්කරුවන් විසි දෙදෙනෙකුගෙන් සමන්විත විය. 2009 ජනවාරි මාසයේදී

නව ජංගම දුරකථන සැපයුම්කරුවකු කර්මාන්තය තුළට ප්‍රවිෂ්ඨ විය.

2008 දී තැපැල් සේවාවේ මිශ්‍ර ක්‍රියාකාරීත්වයක් පෙන්වුම් කෙරිණ. පෞද්ගලික නියෝජිත තැපැල් කාර්යාල ද ඇතුළත්ව තැපැල් සේවා ජාලයෙහි වර්ධනයක් 2008 දී සිදු වී නොමැත. කෙසේ වුවද, 2008 දී උප තැපැල් කාර්යාල දෙකක්, ප්‍රධාන තැපැල් කාර්යාල මට්ටමට දියුණු කරන ලදී. 2008 දී එක් තැපැල් කාර්යාලයකින් සේවාව ලබන පුද්ගලයන්ගේ සාමාන්‍යය 4,268 ක් විය. තැපැල් ජාලය මගින් සපයනු ලබන සේවා විවිධාංගීකරණයට ලක් කරමින් බැංකු කිහිපයක් සඳහා ඉතිරිකිරීමේ හා ස්ථාවර තැන්පතු භාර ගැනීම හා ණය කාඩ් පත් අලෙවි ප්‍රවර්ධනය වැනි විවිධ බැංකු පහසුකම් ලබාදීම, තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ ගිවිසුම්වලට එළඹී රක්ෂණ සේවා සපයන ආයතන සඳහා රථවාහන හා ජීවිත රක්ෂණ ඔප්පු නිකුත් කිරීම හා ඒවායෙහි වාරික එකතු කිරීම වැනි රක්ෂණ සේවා සිදු කිරීම සහ පෙර ගෙවුම් දුරකථන කාඩ්පත් විකිණීම වැනි විවිධ වූ නව සේවාවන් සිදුකරන ලද අතර ඉන් අමතර ආදායමක් උපයා ගන්නා ලදී. රට පුරා විවිධ සේවාවන් සඳහා ඉහළ යන ඉල්ලුම සමඟ පුළුල් තැපැල් කාර්යාල ජාලයක් සහිත තැපැල් සේවාවට එකතු කළ වටිනාකම් සේවා සැපයීමට සහ මහජනතාවට පහසුවෙන් තැපැල් සේවය ලබා දීමට, තැපැල් සේවාව ධෛර්යමත් කරන අතර, තැපැල් කාර්යාල ජාලය රට පුරා විවිධ සේවා සැපයීම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය කේන්ද්‍රයක් වශයෙන් තවදුරටත් නවීකරණය කිරීම සහ දිරිමත් කිරීම අවශ්‍ය වේ.

2008 දී තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුවේ, මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය සුළු වශයෙන් වර්ධනය විය. 2008 දී තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුවේ මූල්‍ය අලාභය රුපියල් දශ ලක්ෂ 2,143 ක් විය. 2007 දී වාර්තා වූ රුපියල් දශ ලක්ෂ 2,893 ට වඩා මෙම අලාභය අඩු වුවද, එය තවමත් ඉහළ මට්ටමක පවතී. 2007 මැද භාගයේ සිට තැපැල් ගාස්තු ඉහළ නැංවීමත් සමඟ, තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුවේ ආදායම සියයට 71.2 කින් සැලකිය යුතු පරිදි ඉහළ

3.2 සංඛ්‍යා සටහන විදුලි සංදේශ සහ තැපැල් සේවා

ශීර්ෂය	වර්ධන අනුපාතය %			
	2007	2008(අ)	2007	2008(අ)
1. විදුලි සංදේශ සේවා				
1.1 ස්ථීර දුරකථන සේවා				
රැහැන් සහිත දුරකථන සංඛ්‍යාව ('000)	932	934	2.4	0.2
රැහැන් රහිත දුරකථන සංඛ්‍යාව ('000)	1,810	2,513	85.8	38.8
ජංගම දුරකථන ('000)	7,983	11,083	47.5	38.8
දුරකථන සන්නිවේදන (ජංගම දුරකථන ද ඇතුළත්ව පුද්ගලයින් 100 කට ඇති දුරකථන සංඛ්‍යාව)	53.6	71.9	46.1	34.1
1.2 අනෙකුත් සේවා				
පොදු දුරකථන කුටි	8,526	8,500	12.8	-0.3
අන්තර් ජාල සහ විද්‍යුත් තැපැල් ග්‍රාහක සංඛ්‍යාව ('000)	202	234	55.7	15.6
2. තැපැල් සේවය				
තැපැල් බේදීම් කොට්ඨාශ ගණන	6,729	6,729	0.0	0.0
තැපැල් කාර්යාල සංඛ්‍යාව	4,737	4,737	0.2	0.0
රාජ්‍ය අංශය	4,053	4,053	0.2	0.0
පෞද්ගලික අංශය	684	684	0.0	0.0
තැපැල් කාර්යාලයකින් සේවාව ලබන ප්‍රදේශ (ව.කි.මී.)	13.8	13.8	0.0	0.0
තැපැල් කාර්යාලයකින් සේවාව ලබන ජන සංඛ්‍යාව	4,252	4,268	2.0	0.4
එක් පදිංචිකරුවෙකුට ලැබුණු ලිපි සංඛ්‍යාව	23	21	-4.2	-8.7

(අ) තාවකාලික මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා විදුලි සංදේශ නියාමන කොමිසම තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුව

ගියේය. පිරිවැය කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතියක් දියත් කිරීමත් සමඟ තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුවේ මෙහෙයුම් වියදම සියයට 20.8 කින් පහළ ගියේය. මූල්‍ය තත්ත්වය වර්ධනය කිරීම හා සාම්ප්‍රදායික නොවන නව සේවා සැපයීම සඳහා යොමුවීමෙන් අමතර අරමුදල් උත්පාදනය කර ගැනීම සඳහා ගනු ලබන ක්‍රියාමාර්ග, රාජ්‍ය අයවැය මත පීඩනයක් ඇති නොකර තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුවට සිය කටයුතු කරගෙන යා හැකි මට්ටමකට පැමිණෙන තෙක්ම ක්‍රියාත්මක කළ යුතු වේ.

බලශක්තිය

ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළේ තෙල් මිල ගණන් අධික ලෙස ඉහළ යාම නිසා, 2008 මුල් මාස හත තුළදී බලශක්ති අංශය දැඩි ලෙස පීඩාවට පත් විය. 2008 ජූලි මාසයේදී ජාත්‍යන්තර තෙල් මිල ගණන් ඉතිහාසයේ බොර තෙල් බැරලයක ඉහළම මිල මට්ටම වූ එ.ජ.ඩොලර් 146 දක්වා ඉහළ ගියේය. කෙසේ නමුත්, වසරේ අග භාගයේ දී මිල අඩුවීම හේතුවෙන්, ලංකා බන්ධන තෙල් නීතිගත සංස්ථාව (ලං.බ.නි.සං.) මගින් ආනයනය කරන ලද බොර තෙල් බැරලයක සාමාන්‍ය මිල එ.ජ. ඩොලර් 97 දක්වා සියයට 34.7 කින් ඉහළ ගියේය. ඉතිහාසයේ නොපැවති තරම් ඉහළ තෙල් මිල ගණන් මගින් පුනර්ජනනීය බලශක්තිය ඇතුළත් විකල්ප බලශක්ති මූලයන් සංවර්ධනය කිරීම, බලශක්ති

සංරක්ෂණ උපාය මාර්ගවලට යොමුවීම හා දීප ව්‍යාප්ත ඉල්ලුම් කළමනාකරණ ක්‍රමෝපායන් කෙරෙහි යොමුවීම වැනි විවිධ බහුවිධ උපක්‍රම භාවිතයෙන් මෙම ප්‍රශ්නයට විසඳුම් සෙවීමේ අවශ්‍යතාවය පැහැදිලිව පෙන්වුම් කරයි.

විදුලිබලය

2008 දී සමස්ත විදුලිබල උත්පාදනය ගි.වො. පැය 9,901 දක්වා සියයට 0.9 ක ආන්තික වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. හිතකර දේශගුණික සාධක හේතුකොටගෙන, මුළු විදුලිබල උත්පාදනය සඳහා ජල විදුලිබලයේ දායකත්වය 2007 දී සියයට 40 සිට 2008 දී සියයට 42 දක්වා ඉහළ ගියේය. සමස්ත විදුලිබල උත්පාදනයෙන් සියයට 58 ක් පමණ ලං.වි.ම. නිපදවන ලද අතර ඉතිරි ප්‍රමාණය පෞද්ගලික අංශය විසින් උත්පාදනය කරන ලදී. 2007 දී සමස්ත විදුලිබල උත්පාදනයේ ප්‍රතිශතයක් වශයෙන් සියයට 15.7 ක් වූ පද්ධති අලාභය 2008 දී සියයට 15 දක්වා අඩු විය. කෙසේ නමුත් ජාත්‍යන්තර මට්ටම් හා සැසඳීමේදී, මෙම පද්ධති අලාභය තවමත් ඉහළ මට්ටමක පවතී.

2008 දී සමස්ත විදුලිබල උත්පාදනයෙන් පද්ධති අලාභය ඉවත් කළ විට ලැබෙන විදුලිබල අලෙවිය, ගි.වො. පැය 8,417 දක්වා සියයට 1.7 ක ආන්තික අගයකින් වර්ධනය විය. පසුගිය කාලය තුළ විදුලිබල අලෙවිය වසරකට සියයට 7-8 අතර සාමාන්‍ය අනුපාතයකින් වර්ධනය විය. කෙසේ නමුත්, පසුගිය වසර කිහිපය තුළ විදුලිබල ගාස්තු ඉහළයාම සහ ආර්ථිකයේ බලශක්ති තීව්‍රතාවය අඩු අංශවල ක්‍රියාකාරීත්වය ඉහළ මට්ටමක පැවතීම හේතුකොටගෙන විදුලිබල ඉල්ලුම පහළ වැටී ඇත. ඉහළ ගිය විදුලිබල ගාස්තු හේතුවෙන් පාරිභෝගිකයින් විදුලිබලය පිරිමැසීමකින් පරිභෝජනය කළ අතර ඒ හේතුවෙන් පාරිභෝගිකයන් බලශක්ති කාර්යක්ෂම උපකරණ වෙත යොමුවීම විදුලිබල සංරක්ෂණය සඳහා පාදක වූ අතර, එමනිසා විදුලිබල අලෙවියේ වර්ධනය, සැලකිය යුතු පරිදි අඩු මට්ටමක පැවතුණි. 2008 දී ගෘහස්ථ අංශයෙහි, පොදු කටයුතු හා හෝටල්, සහ කර්මාන්ත අංශයෙහි විදුලි පරිභෝජනය පිළිවෙලින් සියයට 1.1 කින්, සියයට 4.7 කින් හා සියයට 1.9 කින් වර්ධනය විය.

ඉහළ යන තෙල් මිල ගණන් මෙන්ම, වෙනත් ආයතනික හා ව්‍යුහාත්මක දුර්වලතා නිසා විදුලි බල අංශය අඛණ්ඩව පීඩාවට පත් විය. ලං.වි.ම.ට විශේෂයෙන්ම, පෞද්ගලික අංශය මගින් නිපදවන තාප බලය මත අඛණ්ඩව දැඩි ලෙස රැදී සිටීමට සිදු විය. 2008 වසරේදී, විදුලිබල ඉල්ලුමෙන් සියයට 58 ක් පමණ තාප බලයෙන් සපයන ලදී. ලං.වි.ම. යේ ඉන්ධන පිරිවැය සියයට 45.7 කින් ඉහළ ගියේය. 2008 දී ලං.වි.ම.ට සිය

තාප විදුලි බලාගාර මගින්, විදුලිබල ඒකකයක් නිපදවීම සඳහා දළ වශයෙන් රුපියල් 19.17 ක පිරිවැයක් දැරීමට සිදු වූ අතර, එය 2007 වසරට සාපේක්ෂව සියයට 45.8 ක වැඩි වීමකි. පෞද්ගලික විදුලිය ඒකකයක් මිලදී ගැනීමේ සාමාන්‍ය මිල රුපියල් 20.58 දක්වා සියයට 37.9 කින් ඉහළ ගියේය. කෙසේ නමුත්, 2008 වසරේ අග භාගයේදී ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළෙහි තෙල් මිල පහළයාම, විදුලිය නිපදවීම සඳහා දැරිය යුතුව තිබූ ඉහළ පිරිවැය අඩු වීමට හේතු වූ අතර, ඒ මගින් ලං.වි.ම.යේ ඒ වන විටත් දුර්වල මට්ටමකට පත්ව තිබූ මූල්‍ය තත්ත්වයට තරමක සහනයක් ලබා දුණි.

බලශක්ති අංශයේ තිරසාරත්වය සම්පූර්ණයෙන්ම රඳා පවතිනුයේ, මැදිකාලීනව අඩු පිරිවැය විදුලිබල උත්පාදනය වෙත යොමු වීම මගින් විදුලි ගාස්තු දැරිය හැකි මට්ටමකට අඩු කිරීම හා ඒ තුළින් අපනයනානිමුඛ කර්මාන්තවල තරගකාරීත්වය වැඩි කිරීම මතය. 2008 දී විදුලිබල ව්‍යාපෘති කීපයක් විවිධ අදියරයන්හි ක්‍රියාත්මක වෙමින් පැවතුණි. මෙ.වො.300 ක ධාරිතාවයකින් යුත් කෙරවලපිටිය ඒකාබද්ධ චක්‍රීය තාප බලාගාරයේ පළමු අදියර (මෙ.වො.200) නිම කළ අතර, එය 2008 නොවැම්බර් මාසයේදී ජාතික විදුලිබල පද්ධතියට එක් කෙරිණි. ඉතිරි මෙ.වො.100 ක ධාරිතාව 2009 දී ජාතික විදුලිබල පද්ධතියට එක් කෙරෙනු ඇත. 2007 වසරේදී ආරම්භ කරන ලද නොරොච්චෝලේ තාප බලාගාරයේ (මෙ.වො.900) පළමු අදියර මගින් මෙ.වො. 300 ක්, 2011 දී ජාතික විදුලිබල පද්ධතියට එකතු කිරීමට නියමිත අතර, ඉතිරි මෙ.වො. 600 ක ධාරිතාව දෙවන හා තෙවන අදියරවලදී එක් කිරීමට නියමිතය. විදුලිය උත්පාදනය කිරීමේ පිරිවැය, තෙල් දහනය වන බලාගාරවලට සාපේක්ෂව ගල් අඟුරු දහනය වන බලාගාරවල අඩු බැවින්, එය විදුලිබල උත්පාදන පිරිවැය අඩු වීමට හේතු වේ. මේ අතර, ඉහළ කොන්මලේ ජල විදුලි බලාගාරයේ ඉදිකිරීම් කටයුතු 2008 වසරේ දී සිදු කෙරෙමින් පැවතුණ අතර, මෙ.වො. 150 ක ධාරිතාවයකින් යුතු මෙම ව්‍යාපෘතිය 2011 දී ජාතික විදුලිබල පද්ධතියට එක් කිරීමට නියමිතය. මෙ.වො. 1,000 ක ධාරිතාවයකින් යුතු තවත් ගල් අඟුරු බලාගාරයක් ත්‍රිකුණාමලයේ ඉදිකිරීමට විදේශීය ආයෝජකයන් සමඟ සාකච්ඡා පවත්වා ඇත. මීට අමතරව, උමා ඔය (මෙ.වො. 120), ගිංගඟ (මෙ.වො. 49), බ්‍රෝඩ්ලන්ඩ් (මෙ.වො. 35) සහ මොරගොල්ල (මෙ.වො. 27) යන මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ විදුලි බලාගාර හතර ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා හඳුනාගෙන ඇත. මෙම විදුලි බලාගාරවල ඉදිකිරීම් කටයුතු නිම වීමත් සමඟම විවිධ මූල්‍ය මගින් විදුලිබලය උත්පාදනය කිරීමේ අවකාශ සැලසෙන අතර එමගින් අභ්‍යන්තර හා බාහිර කම්පනයන්ට මුහුණ දීමට සහ විදුලිබල පද්ධතියේ තිරසාරත්වය පවත්වා ගැනීමට රටට හැකි වේ.

3.3 සංඛ්‍යා සටහන විදුලිබල අංශයේ ක්‍රියාකාරීත්වය

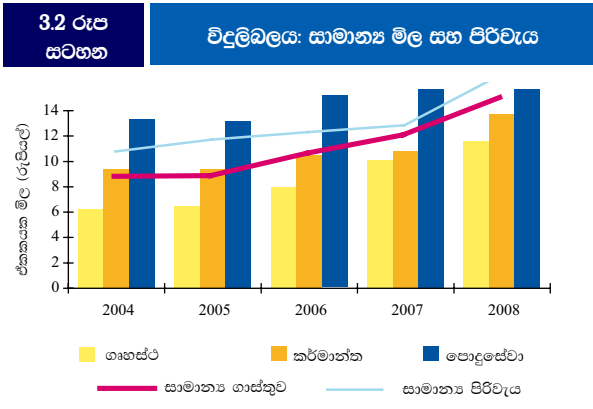
ශීර්ෂය	වර්ධන අනුපාතය %		වර්ධන අනුපාතය %	
	2007	2008(අ)	2007	2008(අ)
ස්ථාපිත ධාරිතාව (මෙගාවොට්)	2,444	2,644	0.4	8.2
ජල විදුලිබලය	1,324	1,344	0.8	1.5
තාප බලය (ආ)	1,115	1,285	0.0	15.2
සුළං	3	3	0.0	0.0
වෙනත්	2	12	100.0	500.0
ජනනය කළ ඒකක (ගිගාවොට් පැය)	9,814	9,901	4.5	0.9
ජල විදුලිබලය	3,947	4,128	-14.8	4.6
තාප බලය (ආ)	5,864	5,763	23.4	-1.7
සුළං	2	3	0.0	50.0
වෙනත්	1	6	-36.7	500.0
මුළු අලෙවිය (ලං.වි.ම.) (ගිගාවොට් පැය)	8,276	8,417	5.7	1.7
ගෘහස්ථ සහ ආගමික	2,771	2,799	5.7	1.0
කර්මාන්ත	2,627	2,678	0.8	1.9
පොදු සේවා සහ හෝටල්	1,626	1,703	16.6	4.7
ලං.වි. සමාගම (LECO)	1,144	1,130	3.0	-1.2
විදි ආලෝක කිරීම	108	108	10.2	0.0
ලං.වි. සමාගමේ විදුලි අලෙවියේ සංයුතිය (ගිගාවොට් පැය)	1,099	1,070	5.3	-2.6
ගෘහස්ථ සහ ආගමික	499	478	3.1	-4.2
කර්මාන්ත	267	237	5.1	-11.2
පොදු සේවා සහ හෝටල්	303	328	8.6	8.3
විදි ආලෝක කිරීම	27	25	0.0	-7.4
ලං.වි.ම. සමස්ත විදුලිබල පද්ධති පාඩුව (%)	15.7	15.0	-5.6	-4.3
පාරිභෝගිකයන් සංඛ්‍යාව ('000) (ඇ)	4,307	4,518	6.0	4.9
ඉන්, ගෘහස්ථ සහ ආගමික	3,811	4,001	6.1	5.0
කාර්මික	41	44	2.5	7.3
පොදුසේවා හා හෝටල්	450	469	4.9	4.2

(අ) තාවකාලික මූලාශ්‍රය: ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය
 (ආ) පෞද්ගලික අංශයෙන් මිලදීගත් විදුලිබලය ද ඇතුළත් ය. සීමාසහිත ලංකා විදුලි (පුද්ගලික) සමාගම
 (ඇ) සී. ස. ලංකා විදුලි (පුද්ගලික) සමාගමේ පාරිභෝගිකයින් ද ඇතුළත්ව වර්ෂය අවසානයේදී

අනාගතයේදී ඇතිවිය හැකි තෙල් මිල කම්පනයන්ට මුහුණ දීමට අවශ්‍ය අඩු පිරිවැය සහිත විදුලි උත්පාදන ව්‍යාපෘති නිම කිරීම කඩිනම් කිරීමටත්, අනාගතයේ දී ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් වශයෙන් සලකා ඉහළ පිරිවැයක් සහිත තාප බලාගාර ඉදිකිරීම සීමා කිරීමටත්, අවශ්‍ය අනෙකුත් සියලු යෝග්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමටත් කටයුතු කළ යුතුව ඇත. සැලසුම් කර ඇති අඩු පිරිවැය සහිත විදුලි උත්පාදන ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම ප්‍රමාද වීම මගින් විදුලි උත්පාදනය සඳහා ඛනිජ තෙල් ආනයනය වෙනුවෙන් දැරිය යුතු වියදම ඉහළ යාමට හේතු වේ. රටේ අධික තෙල් ආනයන වියදම අඩු කර ගැනීම සඳහා විකල්ප බලශක්ති මූල්‍ය සංවර්ධනය කිරීම හා ආර්ථිකයේ අනවශ්‍ය බලශක්ති තීව්‍රතාවය වර්ධනය වීම පාලනය කිරීම මගින් බලශක්ති සංරක්ෂණය කිරීම ද වැදගත් වේ. කෙසේ වුවද, මෙවැනි සුක්ෂ්ම ක්‍රියාමාර්ග අනාගතයේ දී ඇති විය හැකි බලශක්ති අර්බුදයට මුහුණ දීමට ප්‍රමාණවත් නොවේ. එමනිසා, තිරසාර බලශක්ති ප්‍රතිපත්තිය පදනම් විය යුත්තේ, නම්‍ය මිල ප්‍රතිපත්තියක් හා අඩු පිරිවැය විදුලිබල උත්පාදන මූල්‍ය වෙත යොමුවීම මත බව සැලකිල්ලට ගත යුතුය.

ග්‍රාමීය ජනතාවට රැකියා අවස්ථා ජනනය කිරීමට ඇති ඉඩ ප්‍රස්ථා සලසා දීම තුළින්, දුගීභාවය තුරන් කිරීමට උපකාර වන හෙයින් ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවලට විදුලිබලය සැපයීමේ අවශ්‍යතාවය රජය විසින් හඳුනාගෙන ඇත. 2008 අවසානය වනවිට ලං.වි.ම. සමස්ත කුටුම්භවලින් සියයට 83 කට විදුලිබලය ලබා දී ඇති අතර 2010 අවසානය වනවිට එය සියයට 86 ක මට්ටමක් දක්වා වැඩි කිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ. ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවලට විදුලිබලය සැපයීමේ දී දැරිය යුතු සම්ප්‍රේෂණ පිරිවැය අධික බැවින් ලං.වි.ම. ට මෙමගින් ලැබෙන මූල්‍ය ප්‍රතිලාභ අවම වුවත්, ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවලට විදුලිබලය ලබා දීමෙන් ඇති වන ඉහළ ආර්ථික හා සමාජ ප්‍රතිලාභ සැලකිල්ලට ගෙන රජය, මූල්‍ය ආධාර සපයන ආයතනවල ද සහභාගිත්වය ඇතිව මෙම ග්‍රාමීය කුටුම්භ ජාතික විදුලි පද්ධතියට එක් කිරීමේ ව්‍යාපෘති රැසක් අරඹා ඇත. ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 189 ක් වූ ග්‍රාමීය විදුලි ව්‍යාපෘති හයක් 2008 දී නිම කරන ලදී.

2008 දී විදුලි ගාස්තු සම්බන්ධයෙන් වෙනස්කම් කීපයක් හඳුන්වා දී ඇත. 2008 මාර්තු මාසයේදී ගෘහස්ථ අංශයේ පරිභෝජනය කරන සමස්ත විදුලි ඒකක ගණන තනි මිලක් යටතේ විකිණීමට හැකි පරිදි (flat rate) ලං.වි.ම. විදුලි ගාස්තු ව්‍යුහය සංශෝධනය කළ අතර විදුලිබල ඒකකයක සාමාන්‍ය ගාස්තුව සියයට 30 කින් වැඩි කරන ලදී. කෙසේ නමුත්, අධිකරණ නියෝගයකට අනුව ලං.වි.ම. 2008 නොවැම්බර් මාසයේදී නැවතත් එය පෙර පැවති කාණ්ඩගත විදුලි ගාස්තු ක්‍රමයට (block tariff) ගෙන එන ලදී. මෙයට අමතරව, සියයට 30 ක් වූ ඉන්ධන ගැලපුම් ගාස්තුව සියලුම ගාස්තු කාණ්ඩ සඳහා 2008 මාර්තු මාසයේ සිට පනවන ලදී. කෙසේ නමුත් ආගමික අංශය සඳහා පනවා තිබූ ඉන්ධන ගැලපුම් ගාස්තුව 2008 මැයි මාසයේ සිට ඉවත් කරන ලදී. ලෝක ආර්ථික අවපාතය නිසා කර්මාන්ත හා හෝටල් අංශය මුහුණ දුන් අපහසුතාවයන් සලකා බලමින් 2009 ජනවාරි මාසයේ සිට ආර්ථික සහන පැකේජය මගින් මාස 11 ක කාල සීමාවක් සඳහා කර්මාන්ත හා හෝටල් අංශයන් සඳහා ක්‍රියාත්මක වූ ඉන්ධන ගැලපුම් ගාස්තුව සම්පූර්ණයෙන්ම ඉවත් කරන ලදී. තවද, 2009 අයවැය මගින් මාසයකට ඒකක 90 කට වඩා අඩුවෙන් පරිභෝජනය කරන ගෘහ ඒකක සඳහා රුපියල් 30.00 ක වට්ටමක් ලබා දී ඇත. මෙසේ විදුලි ගාස්තු සඳහා සහනාධාර ලබා දීම ලං.වි.ම.යේ දැඩි මූල්‍ය අලාභයන් සඳහා මග පාදන අතර, රාජ්‍ය අයවැය හා බදු ගෙවන්නන් මත ද පීඩනයක් ඇති කරයි. එමනිසා, මෙමගින් ලං.වි.ම. මූල්‍යමය වශයෙන් ශක්තිමත් ආයතනයක් ලෙස පවත්වාගෙන යාමටත් ඉන් ලංකාවේ තිරසාර බලශක්ති අංශයක් ඇතිකිරීම සඳහාත් පිරිවැය පිළිබිඹු වන ගාස්තු ක්‍රමයක් හඳුන්වාදීමේ වැදගත්කම පෙන්වා දෙයි.

විදුලිබල ගාස්තු වැඩි කළද, එම වැඩිකළ ගාස්තු විදුලිබල උත්පාදනයේ පිරිවැය ආවරණය කර ගැනීම සඳහා ප්‍රමාණවත් නොවීය. 2008 දී විදුලිබල ඒකකයක් සඳහා සාමාන්‍ය ගාස්තුව රුපියල් 13.22 වූ අතර ඒකකයක සාමාන්‍ය පිරිවැය රුපියල් 14.94 ක් විය. 2008 වසරේදී පෞද්ගලික අංශයෙන් මිලදී ගත් විදුලි ඒකකයක ඇස්තමේන්තුගත සාමාන්‍ය මිල රුපියල් 20.58 විය. මේ වනවිටත් රට තුළ පවතින ඉහළ විදුලිබල ගාස්තු හේතුවෙන් තවදුරටත් තරගකාරීත්වයට හානි නොවන ආකාරයෙන් විදුලිබල ගාස්තු ඉහළ නැංවීම සඳහා ඉඩ ප්‍රස්ථාවක් නොමැති බවත්, අඩු පිරිවැයක් සහිත විදුලිබල උත්පාදන ක්‍රම සඳහා යොමුවීම හා විදුලිබල අංශයෙහි අදාළ ප්‍රතිසංස්කරණ සිදු කිරීම මගින් අඩු පිරිවැය විදුලිබල උත්පාදනයකට යොමු වීම ජාතික ප්‍රමුඛතාවයක් ලෙස සලකා ක්‍රියා කළ යුතු බවත් පෙන්වා දෙයි.

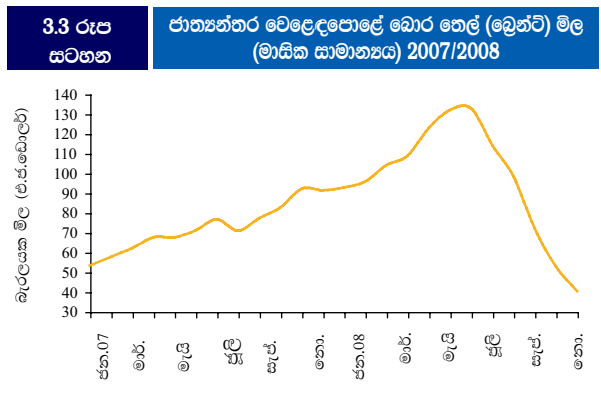
2008 දී ලං.වි.ම.යේ මූල්‍ය තත්ත්වය තවදුරටත් දුර්වල විය. 2008 වසරේදී, ලං.වි.ම. මෙහෙයුම් අලාභය රුපියල් බිලියන 35 ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. ඉහළ තෙල් මිල ගණන් නිසා වියදම ඉහළ යාම මෙම මූල්‍ය අලාභයන් ඉහළ යාමට ප්‍රධාන හේතුව විය. 2008 අවසානයේදී, ලං.වි.ම. විසින් වාණිජ බැංකුවලින් ලබා ගත් කෙටිකාලීන ණය, ලං.බ.නී.සං. සහ පෞද්ගලික අංශයෙන් විදුලිබලය මිලදී ගැනීම වෙනුවෙන් ගෙවිය යුතු හිඟ ගෙවීම් සහ අනෙකුත් කෙටිකාලීන වගකීම් රුපියල් බිලියන 57 ක් වූ අතර ලං.වි.ම.යේ දිගුකාලීන ණය රුපියල් බිලියන 64 ක් විය. මෙම ගැටලුවට කඩිනම් විසඳුම් ලබා නොදුන්නොත් ලං.වි.ම. මූල්‍ය අලාභය බදු ගෙවන්නන්ගේ බදු මුදලින් පියවා ගැනීමට සිදුවන බැවින්, ලං.වි.ම.යේ දුර්වල මූල්‍ය තත්ත්වයට කඩිනමින් විසඳුම් ලබාදීමේ අවශ්‍යතාවය එහි දුර්වල මූල්‍ය තත්ත්වය මගින් පෙන්වා දෙයි.

2009 මාර්තු මාසයේ දී ශ්‍රී ලංකා විදුලිබල කෙටුම්පත පාර්ලිමේන්තුවේදී සම්මත වී ඇත. මෙම ශ්‍රී ලංකා විදුලිබල පනත මගින්, විදුලිබල අංශයේ ප්‍රතිපත්ති, නියාමනය සහ මෙහෙයුම් කාර්යයන්

වෙන් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය නීතිමය රාමුව සපයන අතර විදුලිබල අංශය නියාමනය කිරීමේ බලතල ශ්‍රී ලංකා මහජන උපයෝගිතා කොමිසම වෙත පවරා ඇත. මෙම පනත තුළින් විදුලිබල උත්පාදනය හා බෙදා හැරීම වැනි මූලික මෙහෙයුම් කාර්යයන් සඳහා පෞද්ගලික අංශයේ සහභාගිත්වය පිළිබඳ තවදුරටත් සීමාවන් පැවතිය ද ඒ මගින් විදුලිබල උත්පාදනය හා බෙදාහැරීමේ සෑම කටයුත්තක් සඳහාම රජය පූර්ණ හෝ ආංශික ලෙස සහභාගි වීමක් අත්‍යවශ්‍ය වේ. තවද, මෙම පනතේ වගන්ති යටතේ ලං.වි.ම.ට විදුලිබල උත්පාදනය, සම්ප්‍රේෂණය සහ බෙදා හැරීම සඳහා අවශ්‍ය බලපත්‍ර එකවර ලබා ගැනීමට අවස්ථාව ලබා දී ඇති අතර ලං.වි.ම. ඒකාබද්ධ පහසුකම් සපයන්නා වශයෙන් කටයුතු කරනු ඇත.

බනිජ තෙල්

ජාත්‍යන්තර බනිජ තෙල් මිල ගණන්, 2008 වර්ෂයේ මැද භාගය වනවිට වාර්තාගත ඉහළම මට්ටම දක්වා ළඟා විය. 2008 ජූලි මාසයේදී ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළේ තෙල් මිල ගණන්, එහි උපරිම මට්ටම වූ බැරලයක සාමාන්‍ය මිල එ.ජ.ඩොලර් 146 ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. ඉන්දියාව, චීනය වැනි රටවලින් තෙල් සඳහා අඛණ්ඩව වර්ධනය වූ ඉල්ලුම, තෙල් නිෂ්පාදනය සඳහා ඔපෙක් සංවිධානයේ රටවල අතිරේක ධාරිතාවය අඩු මට්ටමක පැවතීම, එ.ජ.ඩොලරයේ අගය පහළ වැටීම, හු දේශපාලනික අස්ථාවරභාවය නිසා සැපයුමේ ඇති වූ බාධා, තෙල් තොග සීමාවීම සහ පිරිපහදු කටයුතුවලදී ඇති වූ බාධා 2008 පළමු මාස හත තුළ තෙල් මිල ඉහළ යාම සඳහා බලපෑවේය. කෙසේ වුවද, ඉසිලය හා නයිජීරියාව තෙල් සැපයුම යථා තත්ත්වයට පත් කිරීම, ලෝක ආර්ථිකය මන්දගාමීවීම හා මූල්‍ය අර්බුදය හේතුවෙන් තෙල් සඳහා ලෝක ඉල්ලුම අඩුවීම සමග තෙල් මිල ගණන් ශීඝ්‍රයෙන් අඩු වූ අතර, 2008 දෙසැම්බර් මාසයේදී, වසර 4 ක් තුළ වාර්තා වූ අඩුම අගය එනම් බැරලයක මිල එ.ජ. ඩොලර් 34 දක්වා අඩු විය. 2007 දී එ.ජ.ඩොලර්

ශීර්ෂය	වර්ධන අනුපාතය %			
	2007	2008(අ)	2007	2008(අ)
ආනයනය කළ ප්‍රමාණය (මෙ.ටො. '000)				
බොරතෙල්	1,938	1,853	-9.9	-4.1
පිරිපහදු නිෂ්පාදිත (ආ)	2,216	2,145	15.1	-3.2
එල්.පී. ගැස්	156	144	-1.3	-7.7
දේශීය එල්. පී. ගැස් නිෂ්පාදනය (මෙ.ටො.'000)	16	16	5.4	4.5
ආනයන වටිනාකම (මි. ගැ.)				
බොරතෙල් (රු. දශ ලක්ෂ)	113,584	143,159	6.5	26.0
එ.ජ.ඩො. දශ ලක්ෂ	1,025	1,323	-0.4	29.1
පිරිපහදු නිෂ්පාදිත (රු. දශ ලක්ෂ)	150,390	202,144	31.0	34.4
එ.ජ.ඩො. දශ ලක්ෂ	1,358	1,863	26.0	37.2
එල්. පී. ගැස් (රු. දශ ලක්ෂ)	12,027	15,301	27.6	27.2
එ.ජ.ඩො. දශ ලක්ෂ	111	141	2.8	27.0
බොරතෙල් බැරලයක සාමාන්‍ය මිල (මි.ගැ.)				
(රු./බැරල්)	8,113	10,226	21.7	26.0
එ.ජ.ඩො./බැරල්	72.01	97.01	12.0	34.7
අපනයන ප්‍රමාණය (මෙ.ටො. '000)	283	310	-11.3	9.5
අපනයන වටිනාකම (රු. දශ ලක්ෂ)	18,693	27,542	-4.5	47.3
එ.ජ.ඩො. දශ ලක්ෂ	169	255	-10.1	50.9
දේශීය අලෙවිය (මෙ. ටො. 000)	3,965	4,391	11.6	10.7
ඉන්, පෙට්‍රල් (ඔක්ටේන් 90)	487	490	7.3	0.6
පෙට්‍රල් (ඔක්ටේන් 95)	31	29	29.2	-6.5
සුදු ඩීසල්	1,752	1,613	7.3	-7.9
සුපිරි ඩීසල්	14	9	55.6	-35.7
හුම්තෙල්	168	151	-18.4	-10.1
දැවි තෙල්	986	973	8.1	-1.3
ශුචන්‍යානා ඉන්ධන	199	189	-22.0	-5.0
නැප්තා	97	142	61.7	46.4
එල්. පී. ගැස්	197	174	15.9	-11.7
දේශීය මිල (වර්ෂය අවසානයේ දී) (රු./ලීටර)				
පෙට්‍රල් (ඔක්ටේන් 90)	117.00	120.00	27.2	2.6
පෙට්‍රල් (ඔක්ටේන් 95)	120.00	133.00	26.3	10.8
සුදු ඩීසල්	75.00	70.00	25.0	-6.7
සුපිරි ඩීසල්	80.30	85.30	23.0	6.2
හුම්තෙල්	68.00	50.00	41.7	-26.5
දැවි තෙල්				
තත්පර 500	54.30	54.30	17.3	0.0
තත්පර 800	53.90	33.90	17.7	-37.1
තත්පර 1,000	52.70	52.70	18.7	0.0
තත්පර 1,500	51.70	31.70	19.4	-38.7
තත්පර 3,500	46.65	25.00	13.8	-46.4
එල්. පී. ගැස් (රු./කි.ග්‍රෑම්)				
ෂෙල් ගැස්	105.04	129.52	36.8	22.9
ලාග්ස් ගැස්	97.12	109.60	33.6	12.9

(අ) තාවකාලික මූලාශ්‍රය: ලංකා බනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාව
 (ආ) ලංකා බනිජතෙල් නීතිගත සංස්ථාව, ලංකා අයි.මී.පී. සමාගම, ලංකා මෙරොයන් සර්විසස් සමාගම, ලංකා මෙරොයන් සර්විසස් සමාගම සීමාසහිත ෂෙල් ගැස් ලංකා සමාගම විසින් කරන ලද ආනයන ලාග්ස් ගැස් (පෞද්ගලික) සමාගම ශ්‍රී ලංකා රේගුව

72 ක් වූ බොර තෙල් (බ්‍රෙන්ට්) බැරලයක සාමාන්‍ය මිල හා සැසඳීමේ දී බොර තෙල් බැරලයක සාමාන්‍ය මිල 2008 දී එ.ජ.ඩොලර් 97 ක් දක්වා සියයට 35 කින් ඉහළ ගියේය. 2008 දී ලං.බ.නී.සං. ආනයනය කළ බොර තෙල් බැරලයක සාමාන්‍ය මිල එ.ජ.ඩොලර් 97 ක් වූ අතර එය ද සියයට 34.7 ක මිල වැඩි වීමකි.

3 ආර්ථික හා සමාජ යටිතල පහසුකම් ප්‍රතිපත්ති

මෙම විශේෂ සටහන මගින් ඉදිරි රැකුම් ගනුදෙනු (hedging) සඳහා එළඹීමේ දී පවතින විභව අවදානම් හා එම අවදානම් අඩු කර ගැනීමේ මාර්ගයන් පිළිබඳව සාකච්ඡා කෙරේ.¹ ඉදිරි රැකුම් ගනුදෙනු යනු ද්‍රවශීලතාවය වැඩිකර ගැනීම, අවදානම අඩු කර ගැනීම සහ වෙළෙඳපොළ පුළුල් කරගැනීම යන අරමුණු ඉටු කර ගැනීම සඳහා, පවතින මූල්‍ය උපකරණයක් මත වැඩිදියුණු කර ප්‍රදානය කරනු ලබන ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ (derivatives) වෙළෙඳපොළෙහි දැකිය හැකි තවත් මූල්‍ය උපකරණයක් වේ.

දීර්ඝ කාලයක සිට ව්‍යාපාර ගනුදෙනු සඳහා ප්‍රතිස්ථාපිත නීතිමය මූලධර්මය වනුයේ 'කැවියට් එම්ප්ටෝ' (caveat emptor) හෙවත් ගනුදෙනුව සම්බන්ධයෙන් 'ගැනුම්කරු ප්‍රවේශම් විය යුතුය' යන්නයි. මෙම මූලධර්මය මගින් සරලව පැහැදිලි කෙරෙනුයේ, ගනුදෙනුවකට අදාළ ගැනුම්කරුවන් ඔවුන්ගේ ආරක්ෂාව සඳහා අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ඔවුන් විසින්ම ගත යුතු බවත්, ගැනුම්කරුවන්ට සිදුවන අලාභ සම්බන්ධයෙන් විකුණුම්කරුවන්ට වගකීමක් නොමැති බවත්ය. මෙම මූලධර්මය, ඉදිරි රැකුම් උපකරණ සඳහා අදාළ කර ගැනීමේ දී, ගැනුම්කරුවන් ඉදිරි රැකුම් උපකරණ සම්බන්ධව පවතින අවදානම් පිළිබඳව පූර්ණ අවබෝධයකින් යුතුව ගනුදෙනුවට පිවිසිය යුතු වේ. විකුණුම්කරුවන් හිතාමතා හා ඕනෑකමින් අලාභ ලැබිය හැකි භාණ්ඩ භාර ගැනීම සඳහා ගැනුම්කරුවන්ව මූලාවට පත් කරන අවස්ථාවන්හි පවා මෙම මූලධර්මය එලෙසම ක්‍රියාත්මක වේ. කෙසේ නමුත්, ව්‍යුත්පන්න උපකරණ ගනුදෙනුවලට සම්බන්ධ ගැනුම්කරුවන් දිගින් දිගටම සැලකිය යුතු අලාභ ලැබීම සම්බන්ධ නඩු පැවරීමේ සිද්ධීන් රාශියක් හේතුකොට ගෙන ව්‍යුත්පන්න උපකරණ සම්බන්ධයෙන් වූ මෙම නීතිමය මූලධර්ම භාවිතය, අධිකරණය මගින් අත්හිටුවන ලදී. මෙයට හේතුවූයේ ඉදිරි රැකුම් උපකරණ නිකුත් කරනු ලබන්නන්, එනම් ප්‍රධාන වශයෙන්ම ආයෝජන බැංකු, ගැනුම්කරුවන්ට අවාසි වන පරිදි මෙම ඉදිරි රැකුම් උපකරණ 'වැරදි ලෙස විකිණීම' (mis-selling) හෝ 'වැරදි ලෙස නම් කිරීම' (mis-labelling) ය.

වර්තමානය වන විට ව්‍යුත්පන්න උපකරණ ගනුදෙනු සඳහා පිළිගත් මූලධර්මය වනුයේ කැවියට් එම්ප්ටෝ නොව 'යෝග්‍යතාවය' (suitability) යන්නය. යෝග්‍යතාවය යන මූලධර්මය මගින්, ගැනුම්කරුවකු සමග ගිවිසුමකට එළඹීමට පෙර, ගනුදෙනුව සඳහා

ගැනුම්කරුගේ සුදුසුකම විනිශ්චය කිරීමේ වගකීම විකුණුම්කරු වෙත පැවරේ. බොහොමයක් මූල්‍ය උපකරණ හා ව්‍යුත්පන්න උපකරණ ස්වභාවයෙන්ම සංකීර්ණ බැවින්, මෙවැනි මූල්‍ය උපකරණ ලබා ගැනීමේ දී, සියලුම ගැනුම්කරුවන් එහි අවදානම පිළිබඳව ප්‍රමාණවත් පරිදි තක්සේරු කිරීමක් සිදු නොකරයි. එමෙන්ම, එවැනි ව්‍යුත්පන්න උපකරණ ඉහළ වටිනාකමකින් යුක්ත බැවින් ඒ මගින් ගැනුම්කරුවන්ට සැලකිය යුතු අලාභයක් දැරීමට සිදුවේ. එම නිසා ගැනුම්කරුවකු ගනුදෙනුවකට සම්බන්ධ කර ගැනීම සඳහා යෝග්‍ය පුද්ගලයකු බවට පත්කිරීම විකුණුම්කරුගේ වගකීම වේ. වෙනත් වචනවලින් කිවහොත් ව්‍යුත්පන්න ගනුදෙනුවකට අදාළ දෙපාර්ශ්වයම මනා ලෙස එම ගනුදෙනුවෙහි අවදානම් පිළිබඳව දැනුවත්ව සිටිය යුතු අතර ගනුදෙනුවට සම්බන්ධ විය යුත්තේ දැනුවත් පාර්ශ්වකරුවන් වශයෙනි. අදාළ මට්ටම දක්වා ගැනුම්කරු දැනුවත් කිරීම විකුණුම්කරුගේ වගකීම වේ. එබැවින් යෝග්‍යතාවය පිළිබඳ මූලධර්මය මගින් ගැනුම්කරුවන්ගේ නොදැනුවත්කමින් විකුණුම්කරුවන් අයුතු ලෙස ලාභ ලැබීමට ඇති හැකියාව ඉවත් වේ.

නවීන ඉදිරි රැකුම් ගනුදෙනුවල දී යෝග්‍යතාවය පිළිබඳ මූලධර්මය වැදගත් වී ඇත්තේ ඇයි? එයට හේතුවන්නේ වෙළෙඳපොළවල පවතින තොරතුරුවල අසමභාවය පිළිබඳව තීරණාත්මක ප්‍රශ්න පැවතීමයි. ඉදිරි රැකුම් ගනුදෙනුවල දී විකුණුම්කරු පූර්ණව දැනුවත්ව සිටින අතර, ගැනුම්කරු ඒ පිළිබඳව දැනුවත් කළ යුතුය. විකුණුම්කරුගේ දැනුම ගැනුම්කරුට වඩා ඉහළ මට්ටමක පවතින අවස්ථාවක, ගැනුම්කරු වෙතින් අයුතු ලෙස ලාභ ලබා ගැනීමට හැකිවන පරිදි විකුණුම්කරු ඉහළ තලයකට පත් කෙරේ. තොරතුරුවල අසමභාවය නිසා ගැනුම්කරුට හානිවන අවස්ථාවල දී, එවැනි සිදුවීම් අවම කිරීම සඳහා යහ භාවිතාවන් (best practices) හඳුන්වා දීම ඉදිරි රැකුම් වෙළෙඳපොළ තුළින්ම සිදුවේ. ඉදිරි රැකුම් ගනුදෙනු සඳහා එවැනි යහ භාවිතයන් දියුණු වී නොමැති වෙළෙඳපොළවල, ව්‍යුත්පන්න උපකරණ වෙළෙඳපොළවල සිදුවන ගනුදෙනුවල සාධාරණ බව සුරක්ෂිත කිරීම සඳහා අනිවාර්ය යහ භාවිතයන් හඳුන්වා දීම නියාමන අධිකාරීන්ගේ වගකීම වේ.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් විස්තරාත්මක උපදේශන ක්‍රියාවලියක් අනුගමනය කිරීමෙන් පසු, 2005 හා 2006 වසරවල දී, ව්‍යුත්පන්න වෙළෙඳපොළ තුළ ගනුදෙනුවල සාධාරණභාවය සුරක්ෂිත කිරීමට සහ, ගනුදෙනුවට සම්බන්ධ සියලුම පාර්ශ්වයන්ගේ අයිතීන් සුරක්ෂිත කිරීම සඳහා, ඉදිරි රැකුම් ගනුදෙනු සඳහා ඇතුළත් වීමට අදහස් කරන බැංකු මගින් අනුගමනය කළ යුතු විධිවිධාන මාලාවක් හඳුන්වා දෙන ලදී. මෙම විධිවිධානවලට අනුව, විශේෂයෙන්ම ඉදිරි රැකුම් ගනුදෙනුවල පවතින අවදානම සහ එම ගනුදෙනුවල වාසි

1. 2006 වාර්ෂික වාර්තාවේ පිටු අංක 53 විශේෂ සටහන් අංක 04 යටතේ, මීල උච්චාවචනයන්ට මුහුණදීම සඳහා බනිප් තෙල් ඉදිරි රැකුම් (Hedging) මත සිදුකිරීම සඳහා විශේෂ අවධානය යොමු කරමින්, භාණ්ඩ ඉදිරි රැකුම් ගිවිසගන්නන් සඳහා පවතින සාධාරණ හේතූන් හා ඉදිරි රැකුම් ක්‍රම මාලාවක් ඉදිරිපත් කරන ලදී.

අවාසි පිළිබඳව බැංකු හා බලයලත් විදේශ විනිමය වෙළෙඳුන් මගින් එහි ගනුදෙනුකරුවන් දැනුවත් කිරීම අවශ්‍ය වේ. මෙම විධිවිධානවලට අනුව, ව්‍යුත්පන්න උපකරණ මිල දී ගැනීමට කැමැත්තක් දක්වන ගනුදෙනුකරුවන්ගෙන් එම ව්‍යුත්පන්න උපකරණවල ස්වභාවය හා ඒවාට ආවේණික අවදානම පිළිබඳව ඔවුන් හොඳ අවබෝධයකින් සිටින බවට තහවුරු කර ගැනීම බලය ලත් විදේශ විනිමය වෙළෙඳුන් මගින් සිදුකරන අතර ඔවුන් විසින් ගනුදෙනුවලට අදාළ විශේෂයෙන්ම, භාණ්ඩ සම්බන්ධයෙන් එකඟ වූ ආදර්ශ පොලී අනුපාතය, ගිවිසගත් මිල, අධි මිල මෙන්ම ඔවුන්ගේ ගනුදෙනුකරුවන්ට ඇති අවදානම් හා ඉහළ තලයක විනිවිදභාවය තහවුරු කරමින් ඇතුළත් කළ යුතු කොන්දේසි හා වගන්ති පිළිබඳව ප්‍රමාණවත් තොරතුරු සැපයිය යුතුය. 2007 වසරේ දී නිකුත් කරනු ලැබූ නිර්දේශ සමූහයකට අනුව, සංස්ථාපිත ගනුදෙනුකරුවන් සම්බන්ධයෙන්, යෝජිත ඉදිරි රැකුම් ගිවිසුමේ ස්වභාවය හා ඊට අදාළ අවදානම් පිළිබඳව, ඉදිරි රැකුම් ගිවිසුම ඉදිරිපත් කරන බැංකුව සංස්ථාපිත ආයතනයේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ සියලුම සාමාජිකයන් දැනුවත් කළ යුතු අතර, ගනුදෙනුව සඳහා ඔවුන්ගේ ලිඛිත අනුමැතිය ලබාගත යුතුය. ඒ අනුව, බැංකුව සමග ඉදිරි රැකුම් ගිවිසුමක් අත්සන් කිරීමට සිටින සංස්ථාපිත ගනුදෙනුකරුවකු, එහි අවදානම පිළිබඳ පූර්ණ දැනුමකින් යුක්තව සම පාර්ශ්වකරුවකු වශයෙන් ගනුදෙනුවට සම්බන්ධ විය යුතුය. ශ්‍රී ලංකාවේ බැංකු මගින් මෙම විධිවිධාන අනුගමනය කිරීම අනිවාර්ය වේ. මෙම විධිවිධාන ඉටු කිරීමට බැංකු අපොහොසත් වුවහොත්, අදාළ ඉදිරි රැකුම් ගිවිසුම 'කිලිටි හා සාවද්‍ය' ගිවිසුමක් බවට පත් වේ. එවන් අවස්ථාවක, අධිකරණය මගින්, ඉදිරි ගිවිසුමට අදාළ ගෙවීම් වල වගකීමෙන් ගැනුම්කරුවන් නිදහස් කරනු ලැබිය හැකිය. එබැවින්, වර්තමාන තත්ත්වයන් තුළ අලාභ මගහැරවීම හා මිල අධික නීතිමය ගැටලු වැළැක්වීම සඳහා සුදුසු සිද්ධාන්තය විය යුත්තේ, කැවියට එමිප්ටෝ මූලධර්මය මගින් ඉදිරිපත් කරන ගැනුම්කරු ප්‍රවේසම් විය යුතුය යන්න නොව 'කැවියට වෙන්කිටෝර්'

(caveat venditor) මූලධර්මය මගින් ඉදිරිපත් කරන විකුණුම්කරු ප්‍රවේසම් විය යුතුය යන්නයි. කෙසේවෙතත්, ගනුදෙනුකරුවන්ගේ අවදානම් ගැනීමේ හැසිරීම් රටාව අඩාල කරමින්, ඉදිරි රැකුම් විකුණනු ලබන බැංකු මගින් ගැනුම්කරුවන් සඳහා ආරක්ෂාව සලසන බැවින්, එය ගැනුම්කරුවන්ගේ 'වර්ෂාමය උවදුරු ක්‍රම' (moral hazard practices) ක්‍රියාත්මක කිරීම වර්ධනය වීම සඳහා පදනම් වන්නේය යන්න මත යෝග්‍යතාවය යන මූලධර්මය විවේචනයට ලක්වේ. දීර්ඝ කාලීනව බලන විට මෙවන් අයහපත් සිදුවීම් මූල්‍ය නව්‍යනා හඳුන්වාදීම අධේර්යමත් කරන අතර වෙළෙඳපොළ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාවද දුර්වල කරයි. එමෙන්ම, එමගින් බැංකුවලට සවිස්තරාත්මක ගනුදෙනු ආකෘතීන් පවත්වාගෙන යාමට සිදුවීම තුළින්, මූල්‍ය ගනුදෙනුවල පිරිවැය ඉහළ දමයි.

රෙගුලාසි මගින් පමණක් ඉදිරි රැකුම් වෙළෙඳපොළ තුළ 'වැරදි ලෙස විකිණීමේ' හෝ 'වැරදි ලෙස නම් කිරීමේ' සිදුවීම් වැළැක්විය නොහැකි වේ. බැංකු මගින් මෙම විධිවිධාන ඉටු නොකරන අවස්ථාවන්හි දී මෙවැනි වැරදි ලෙස විකිණීම හෝ වැරදි ලෙස නම් කිරීම ඒවා සිදුවීමට පෙර වැළැක්වීම සඳහා හැකියාවක්, නියාමන අධිකාරීන් සතු නොවේ. එවැනි සිදුවීමකින් පසු, එම වැරදි අනාවරණය කර ගැනීම, ගැනුම්කරුට ගනුදෙනුව මගින් සිදුවන සාධාරණත්වය සහතික නොකරයි. එබැවින්, ඔවුන්ගේ ඉදිරි රැකුම් සේවාදායකයින් ගනුදෙනු සඳහා සුදුසු පාර්ශ්වයන් බවට පත්කිරීම සඳහා සුදුසු පාලන ව්‍යුහයක් ගොඩනැගීමට බැංකු අමතර උත්සාහයක් දැරිය යුතුය.

අයහපත් මිල උච්චාවචනයන්ගෙන් ගනුදෙනුකරුවන් බැහැර කිරීම සඳහා ඉදිරි රැකුම් උපකරණ යොදාගත හැකි අතර, ප්‍රධාන මූල්‍ය ව්‍යසනයන්ගෙන් ආරක්ෂා වීම සඳහා අදාළ අවදානම් පිළිබඳ පූර්ණ දැනුමකින් හා අවබෝධයකින් යුතුව ගනුදෙනුකරුවන් එම ගිවිසුම් සඳහා ඵලභීය යුතුය.

2008 දී, ජාත්‍යන්තර බනිජ් තෙල් මිල ගණන් ඉහළ යාමට සාපේක්ෂව, දේශීය මිල ගණන්ද වෙනස් කරනු ලැබීය. ඒ අනුව, 2008 ප්‍රථම භාගයේදී පෙට්‍රල් (මක්ටෙන් 90), ඩීසල් සහ භූමිතෙල් ලීටරයක මිල ගණන් පිළිවෙලින්, රුපියල් 157.00 ක් දක්වා සියයට 34.2 කින්ද, රුපියල් 110.00 ක් දක්වා සියයට 46.7 කින්ද, රුපියල් 80.00 ක් දක්වා සියයට 17.6 කින්ද, අදියර දෙකකින් ඉහළ දමන ලදී. මිල ඉහළයාම නිසා පාරිභෝගිකයන් මත ඇති වූ පීඩනය අඩු කිරීම සඳහා පෙට්‍රල් මත පනවා තිබූ සියයට 15 ක් වූ එකතු කළ අගය මත බද්ද (VAT) 2008 ජනවාරි මාසයේ සිට සියයට 5 දක්වා අඩු කරන ලදී. කෙසේ වුවද, ලෝක වෙළෙඳපොළේ තෙල් මිල ගණන් අඩු වීමත් සමඟ 2008 වර්ෂයේ අග භාගයේදී පෙට්‍රල්, ඩීසල් හා භූමිතෙල් ලීටරයක මිල පිළිවෙලින්

රුපියල් 120.00, රුපියල් 70.00 සහ රුපියල් 50.00 දක්වා අදියර කීපයකින් පහල දමන ලදී. මීට අමතරව, 2009 ජනවාරි මාසයේ සිට පෙට්‍රල් මත පනවා තිබූ එකතු කළ අගය මත බද්ද සියයට 12 දක්වා ඉහළ නැංවූ අතර, 2008 මැයි මාසයේ සිට පෙට්‍රල් ආනයනය මත ලබා දී තිබූ රුපියල් 20.00 ක් වූ බදු නිදහස් කිරීම ඉවත් කරන ලදී. 2008 දී සිදු වූ මිල ඉහළයාම හේතුවෙන් ප්‍රධාන බනිජ් තෙල් නිෂ්පාදනවල සමස්ත අලෙවිය සියයට 6.4 කින් පහළ ගියේය. 2008 දී පෙට්‍රල් පරිභෝජනය සියයට 0.2 ක ආන්තික වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළ අතර ඩීසල් සහ භූමිතෙල් පරිභෝජනය පිළිවෙලින් සියයට 7.9 කින් හා සියයට 10.1 කින් අඩු විය.

2008 දී ලං.බ.නී.සං. මෙහෙයුම් අලාභයක් වාර්තා කර ඇත. 2008 දී ලං.බ.නී.සං. වාර්තා කළ අලාභයන්ට

මූලික හේතුව වූයේ දේශීය වෙළෙඳපොළේ තෙල් මිල ගණන් නියමිත කාලයේ දී සංශෝධනය නොකිරීමයි. විශේෂයෙන්ම ලං.වි.ම. විසින් ගෙවිය යුතු රුපියල් බිලියන 45 ඇතුළුව ඇතැම් ආයතනවලින් ලැබිය යුතු මුදල් නොලැබීම හේතුවෙන් ලං.බ.නී.සං. වාණිජමය ශක්‍යතාවයකින් යුතු ආයතනයක් ලෙස පවත්වාගෙන යාමේ දී අමතර පීඩනයක් දැරීමට සිදුවී ඇත. ඉරානයෙන් තෙල් මිලදී ගැනීම සඳහා ඉරාන රජය විසින් දින 120 ක පොලී රහිත ණය පහසුකමක් ලං.බ.නී.සං.ට ලබා දුන් අතර පසුව එය දින 210 ක් දක්වා වැඩි කරන ලදී. 2008 අවසානය වනවිට ලං.බ.නී.සං. මෙම ණය ක්‍රමය යටතේ එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 1,226 ක් උපයෝජනය කර ඇති අතර, එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 845 ක ණය ප්‍රමාණයක් ආපසු ගෙවා ඇත.

මන්නාරම් ද්‍රෝණියේ ධනිජ තෙල් ගවේෂණ ආරම්භ කිරීමේ කටයුතුවල යම් ප්‍රගතියක් 2008 දී දක්නට ලැබුණි. මන්නාරම් ද්‍රෝණියේ අංක 2, 3 සහ 4 යන කොටස්වල ධනිජ තෙල් ගවේෂණය සඳහා, ධනිජ තෙල් හා ධනිජ තෙල් සම්පත් සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය ජාත්‍යන්තර තෙල් සමාගම්වලින් ලංසු කැඳවන ලදී. සාර්ථක ලංසු ඉදිරිපත් කිරීමකින් පසු කොටස් අංක 2 හි තෙල් ගවේෂණ කටයුතු සඳහා කෙයාන් ඉන්දියා සමාගම තෝරාගෙන ඇත. කෙයාන් ඉන්දියා සමාගමේ දේශීය උප සමාගමක් වන කෙයාන් ලංකා සමාගම 2009 ප්‍රථම කාර්තුව තුළ එහි තෙල් ගවේෂණ කටයුතු ආරම්භ කිරීමට නියමිතය.

ප්‍රවාහනය

ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන ප්‍රයත්නයන් සහ ආර්ථික කටයුතු වැඩි දියුණු වීමත් සමඟ ප්‍රවාහන අංශය සඳහා ඇති ඉල්ලුම අඛණ්ඩව ඉහළ ගියේය. කාර්යක්ෂම හා සුවපහසු ප්‍රවාහන පද්ධතියක් සමඟ වේගවත් මගී, භාණ්ඩ හා සේවා ප්‍රවාහන සේවාවක් පැවතීම මගින් ආර්ථික වර්ධනය වේගවත් කෙරෙන අතර, ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනය සම්බන්ධයෙන් ඇති විෂමතා අඩු කෙරෙනු ඇත. මාර්ග පද්ධතිය පුළුල් කිරීමේ හා දියුණු කිරීමේ අවශ්‍යතාවය හඳුනාගෙන මහා මාර්ග හා අධිවේගී මාර්ග ඉදිකිරීම සහ මග නැගුම වැඩසටහන යටතේ ග්‍රාමීය මාර්ග දියුණු කිරීම මගින් දැනට පවත්නා මාර්ග පද්ධතිය වැඩිදියුණු කිරීමට සහ පුළුල් කිරීමට රජය ප්‍රමුඛතාවය ලබා දී ඇත.

මාර්ග ප්‍රවාහනය

මාර්ග සංවර්ධනය

රටක ප්‍රවාහන පද්ධතියේ පදනම වනුයේ මාර්ග ජාලයයි. ශ්‍රී ලංකාව පුළුල් මාර්ග පද්ධතියකට හිමිකම් කියයි. සමස්ත මාර්ග පද්ධතිය කිලෝ මීටර් 116,862 ක්

පමණ දීර්ඝ වන අතර, එයට කිලෝ මීටර් 11,902 ක ඒ සහ බී ශ්‍රේණියේ ජාතික අධිවේගී මාර්ග ද, කිලෝ මීටර් 16,532 ක සී සහ ඩී ශ්‍රේණියේ පළාත් මහා මාර්ග ද, කිලෝ මීටර් 88,428 ක් වන පළාත් පාලන ආයතන, වතු සහ රාජ්‍ය ආයතන විසින් නඩත්තු කරන මාර්ග ද අන්තර්ගතය. නව මාර්ගයන්හි ආයෝජනය කිරීම සඳහා පෞද්ගලික අංශයේ සහභාගිත්වය ප්‍රවර්ධනය කිරීම, මාර්ග අනතුරු අවම කිරීම සඳහා මාර්ග තදබදය කළමනාකරණය කිරීම හා නියාමන ආයතන ශක්තිමත් කිරීම, පවතින මාර්ග ජාලයේ කළමනාකරණය වැඩි දියුණු කිරීම සහ ජාතික මහා මාර්ග පද්ධතිය සහ ඒකාබද්ධව මාර්ග ජාලය ගොඩනැගීම රජයේ මාර්ග සංවර්ධන ප්‍රතිපත්තිය මගින් අවධාරණය කෙරේ.

මාර්ග ජාලයේ සංවර්ධනය, දිස්ත්‍රික් හා පළාත් අතර මෙන්ම ඒවා තුළ ඇති විෂමතාවයන් අවම කිරීමට ද හේතු වේ. මාර්ග ජාලයේ සංවර්ධනය ග්‍රාමීය හා නාගරික ප්‍රදේශ අතර ඇති සම්බන්ධතාවය වැඩි දියුණු කිරීමට උපකාරී වන අතර, ඒ මගින් භෞතික හා මානව සම්පත් මෙන්ම අනෙකුත් සේවාවන් කෙරෙහි ප්‍රවේශ වීම සඳහා ද ඉඩ ප්‍රස්ථා සලසයි. ඒ මගින් තවදුරටත්, වෙළෙඳපොළවල් මෙන්ම අධ්‍යාපනය හා සෞඛ්‍ය සේවා සඳහා ජනතාවට ප්‍රවේශ වීමේ ඉඩ ප්‍රස්ථා වැඩි දියුණු කරනු ලැබේ. මෙසේ, නව වෙළෙඳපොළවල් බිහි කිරීම සඳහා මෙන්ම ප්‍රදේශවල ශ්‍රම සංචලනය වැඩි කිරීමට, ඒ මගින් දුගීභාවය අඩු කිරීම සඳහා ග්‍රාමීය ජනතාවට වැඩ රැකියා අවස්ථාවන් උත්පාදනය කිරීමට සහ ප්‍රාදේශීය වශයෙන් සමතුලිත ආර්ථික වර්ධනයක් ළඟාකර ගැනීම සඳහා ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවලට ප්‍රවේශවීමේ හැකියාව වැඩි දියුණු කිරීම වැදගත් වේ.

වර්ග කිලෝ මීටරයකට කිලෝ මීටර් 1.8 ක් වූ ශ්‍රී ලංකාවේ මාර්ග පද්ධතියේ ආවරණය සාපේක්ෂව සතුටුදායක මට්ටමක පැවතුණ ද ශීඝ්‍රයෙන් වර්ධනය වන භාණ්ඩ හා මගී ප්‍රවාහන ඉල්ලුම සපුරාලීම සඳහා මාර්ගවල තත්ත්වය සහ ධාරිතාවය ප්‍රමාණවත් නොවේ. මෙම ගැටලුවට පිළියම් සෙවීම සඳහා මාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘති කීපයක් රජය මගින් ආරම්භ කර ඇත. මේ වනවිට ඉදි කෙරෙමින් පවතින දකුණු අධිවේගී මාර්ගය නිසා සංචාරක, ධීවර සහ කෘෂිකාර්මික අංශයන්හි වර්ධනයන් මගින් දකුණු පළාතේ ආර්ථික වශයෙන් පසුබෑ ඇති ඇතැම් ප්‍රදේශවල ආර්ථික කටයුතු වේගවත් වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. දකුණු අධිවේගී මාර්ගයේ ඉදිකිරීම් කටයුතු 2011 වසරේදී නිම කිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ. මාර්ග අංශය සඳහා වන සහායක ව්‍යාපෘතිය (Road Sector Assistance Project) යටතේ දළ වශයෙන් කිලෝ මීටර් 620 ක් වූ

ප්‍රධාන මාර්ග සහ කිලෝ මීටර් 160 ක් වූ ග්‍රාමීය මාර්ග ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමට බලාපොරොත්තු වේ. 2008 දී කොළඹ කටුනායක අධිවේගී මාර්ගයේ ඉදිකිරීම් සඳහා චීනයේ Exim බැංකුව සමග ගිවිසුමක් අත්පත් කර ඇති අතර ඒ සඳහා අවශ්‍ය ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම සහ මූලික උපයෝගීතා සේවා ලබා ගැනීමේ වැඩසටහන් සිදු කෙරෙමින් පැවතුණි. කොළඹ නගරයේ රථවාහන තදබදය අඩු කරමින්, නගරයෙන් පිටත ගමනාගමනය පහසු කිරීම සඳහා කොළඹ සිට පිටතට විහිදෙන සියලු මාර්ග සම්බන්ධ කිරීමේ අරමුණ ඇතිව කොළඹ පිටත වටරවුම් මාර්ගය සැලසුම් කර ඇත. මෙම ව්‍යාපෘතිය අදියර තුනකදී ක්‍රියාත්මක කිරීමට සැලසුම් කර ඇති අතර ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම 2008 වසර තුළදී ද සිදු කෙරෙමින් පැවතුණි. 2008 වසර තුළදී නුවර-බදුල්ල විකල්ප අධිවේගී මාර්ගයේ ශක්‍යතා අධ්‍යයනය සිදු කෙරෙමින් පැවතුණ අතර, කොළඹ-මහනුවර විකල්ප අධිවේගී මාර්ග ව්‍යාපෘතිය සඳහා රජය සහ සංවර්ධනකරු අතර වන ගිවිසුම (concession agreement) සඳහා අවශ්‍ය සාකච්ඡා සිදුවෙමින් පැවතුණි.

කොළඹ සහ තදාසන්න ප්‍රදේශවල පවතින වාහන තදබදය මහනුවර සඳහා රජය ගුවන් පාලම් 21 ක් ඉදිකිරීම ආරම්භ කර ඇත. කැලණිය දුම්රිය හරස් මාර්ගය සඳහා ගුවන් පාලම ඉදිකිරීමේ කටයුතු 2008 අප්‍රේල් මාසයේ දී නිම කරන ලදී. නුගේගොඩ ගුවන් පාලම ද 2009 ජනවාරි මාසයේ දී වාහන ගමනාගමනය සඳහා විවෘත කරන ලදී. මරුගොඩවත්ත පන්තිපිටිය, පානදුර සහ ගම්පහ ගුවන් පාලම් ඉදිකිරීම 2008 වසරේ දී තවදුරටත් සිදු කෙරිණි. වාහන තදබදය සැලකිය යුතු පරිදි අඩු කරමින් ඉන්ධන හා ප්‍රවාහනය සඳහා ගතකරන කාලය පිරිමසා ගැනීම වැනි ආර්ථික වාසි මෙම ගුවන් පාලම් ඉදි කිරීමෙන් අත්පත් කරගත හැකි වේ.

සැලසුම් කළ ව්‍යාපෘති කඩිනමින් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී, මාර්ග සංවර්ධන අංශය ගැටලු කීපයකට මුහුණ දී ඇත. ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම සහ යළි පදිංචි කරවීමේදී පවතින ප්‍රමාදයන්, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේදී පදිංචිකරුවන් දක්වන විරෝධතා, ප්‍රමාණවත් පරිදි සම්පත් වෙන් නොකිරීම, මාර්ග ඉදිකිරීම සඳහා අවශ්‍ය වන ද්‍රව්‍යවල මිල ඉහළයාම සහ නීතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්බන්ධයෙන් පවතින අපහසුතා මෙම අංශය මුහුණ දෙන ප්‍රධාන ගැටලු වේ. පාලනය කළ නොහැකි මාර්ග තදබදය හා මාර්ග දෛපස අනවසර ඉදිකිරීම් ද දැනට පවතින මාර්ග ජාලය උග්‍ර උපයෝජනය සඳහා හේතු වේ.

මගී ප්‍රවාහනය

ඉහළ ගුණත්වයෙන් යුතු සහ පහසුකම් සහිත මගී ප්‍රවාහනයක් සඳහා වැඩිවන ඉල්ලුම සපුරාලීමට දුම්රිය හා මහා මාර්ගවලින් සැදුම් ලත් පොදු ප්‍රවාහන පද්ධතියේ ගුණාත්මකභාවය ඉහළ නැංවීම දිගු කාලයක සිට පවතින අවශ්‍යතාවයකි. මෙම අවශ්‍යතාව සපුරාලීම සඳහා පොදු ප්‍රවාහනයේ පහසුකම් සහ ගුණාත්මකභාවය වර්ධනය කිරීම වැදගත් වේ. ඉහළ කාර්යක්ෂමතාවයකින් යුත් මගී ප්‍රවාහන පද්ධතියක් මගින්, ප්‍රධාන මාර්ගවල මාර්ග තදබදය අඩු කිරීම තුළින් මගීන්ගේ කාලය සහ බනිජ තෙල් ආනයනයට යන වියදම අඩු කළ හැක.

මාර්ගස්ථ මගී ප්‍රවාහනය

2008 දී මාර්ගස්ථ මගී ප්‍රවාහන අංශය තරමක වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය. 2008 දී ශ්‍රී ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලය (ශ්‍රී ලං.ග.ම.) මගින් සාමාන්‍යයෙන් දිනකට ධාවනය කරන බස් රථ ප්‍රමාණය 4,247 ක් දක්වා සියයට 2.9 කින් වර්ධනය වූ අතර පෞද්ගලික අංශය මගින් ධාවනය කරන බස් රථ ප්‍රමාණය 12,929 ක් දක්වා සියයට 6.8 කින් වර්ධනය විය. 2008 දී ශ්‍රී ලං.ග.ම.යේ මුළු ධාවන කිලෝ මීටර් ප්‍රමාණය සහ මගී කිලෝ මීටර් ප්‍රමාණය පිළිවෙලින් සියයට 2.5 කින් හා සියයට 2.3 කින් වර්ධනය විය. පෞද්ගලික අංශයේ මුළු ධාවන කිලෝ මීටර් ප්‍රමාණය මෙන්ම මගී කිලෝ මීටර් ප්‍රමාණය ද සියයට 6.8 කින් වර්ධනය විය. කෙසේ වුවද, මගී ප්‍රවාහන බස් රථ නව ලියාපදිංචි කිරීම්, සියයට 55.3 ක සැලකිය යුතු මට්ටමකින් පහළ ගියේය.

ජාතික බස් ගාස්තු ප්‍රතිපත්තීන්ට අනුකූලව, 2008 දී කීප අවස්ථාවකදීම බස් ගාස්තු සංශෝධනය කරන ලදී. මූලිකවම ඉහළ ගිය ඉන්ධන මිල ගණන් ආචරණය කර ගැනීම සඳහා, 2008 පෙබරවාරි මාසයේ දී මගී බස් ගාස්තු සියයට 4.6 ක සාමාන්‍ය අගයකින් ඉහළ නංවන ලදී. 2008 මැයි මාසයේදී නැවත වරක් බස් ගාස්තු සංශෝධනය කළ අතර එහිදී පෞද්ගලික අංශයේ බස් ගාස්තු සියයට 27.2 කින් ඉහළ නැංවූ අතර රාජ්‍ය අංශයේ බස් ගාස්තු ඊට වඩා අඩු අගයකින් එනම් සියයට 17.4 කින් ඉහළ නංවන ලදී. කෙසේ වුවද, පහළ ගිය තෙල් මිල ගණන්වලට අනුකූලව පෞද්ගලික අංශය මගින් 2008 නොවැම්බර් මාසයේ දී, බස් ගාස්තු සියයට 11.6 කින් අඩු කළේය. මෙසේ පෞද්ගලික අංශයේ බස් ගාස්තු අඩු කිරීමත් සමග, 2008 වර්ෂය අවසානය වනවිට රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික අංශවල බස් ගාස්තු එක හා සමාන විය.

2008 දී මාර්ගස්ථ මගී ප්‍රවාහන අංශයේ පවතින ගැටලුවලට පිළියම් වශයෙන් ව්‍යාපෘති කීපයක් දියත්

කෙරිණි. මහ කොළඹ ප්‍රදේශයේ මාර්ග තදබදය සහ පරිසර දූෂණය අඩු කිරීම සඳහා නගරයට ඇතුල්වෙන වාහන ප්‍රමාණය අඩු කිරීමටත්, රථවාහන විමෝචන මට්ටම් අඩු කිරීමටත්, ජාතික ගමනාගමන කොමිෂන් සභාව මගින් මාර්ග තදබදය කළමනාකරණය කිරීම සඳහා උපාය මාර්ගික සැලසුමක් සකස් කර ඇත. මෙම සැලසුම යටතේ, පෞද්ගලික අංශයේ ද සහයෝගය සහිතව කොළඹ හා තදබදයෙන් ප්‍රදේශවල පෞද්ගලික වාහන භාවිතා කරන්නන් වඩා සුව පහසු පොදු ප්‍රවාහන පද්ධතියක් සඳහා යොමු කිරීමට බස් සේවාවක් 2009 වසර මුලදී ආරම්භ කෙරිණි. නිසි සැරිය රාත්‍රී බස් රථ සේවය සිසු සැරිය පාසල් බස් රථ සේවය හා ගැමි සැරිය නමින් ආර්ථික වශයෙන් පසුබෑමකට ලක්ව ඇති දුෂ්කර ප්‍රදේශ සඳහා ආරම්භ වූ බස් සේවය 2008 වසරේදී තවදුරටත් ක්‍රියාත්මක කෙරිණි. මෙම ලාභදායී නොවන මාර්ගයන්හි බස් රථ ධාවනය සඳහා මහා භාණ්ඩාගාරය විසින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 372 ක සහනාධාරයක් ලබාදෙන ලදී.

2008 දී ශ්‍රී ලං.ග.ම.යේ මූල්‍ය තත්ත්වය අඛණ්ඩව දුර්වල මට්ටමක පැවතුණි. බස් ගාස්තු වැඩිවීම මූලික කොටගෙන ශ්‍රී ලං.ග.ම.යේ ආදායම 2008 දී රුපියල් දශ ලක්ෂ 17,150 ක් දක්වා සියයට 16.8 කින් වැඩි විය. ඉහළ ගිය තෙල් මිල පිළිබිඹු කරමින්, මෙහෙයුම් වියදම් රුපියල් දශ ලක්ෂ 20,704 ක් දක්වා සියයට 21.8 කින් වැඩිවීමේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ශ්‍රී ලං.ග.ම.යේ මෙහෙයුම් අලාභය රුපියල් දශ ලක්ෂ 3,554 ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. ශ්‍රී ලං.ග.ම.යේ මෙහෙයුම් අලාභය පසුගිය වසරට සාපේක්ෂව, 2008 දී සියයට 53.8 කින් වර්ධනය වූ අතර රාජ්‍ය අයවැය මත පීඩනය අඩු කිරීමට ශ්‍රී ලං.ග.ම.යේ මූල්‍ය තත්ත්වය දියුණු කිරීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය මෙමගින් පෙන්නුම් කරයි.

දුම්රිය ප්‍රවාහනය

2008 දී දුම්රිය අංශයේ මිශ්‍ර ක්‍රියාකාරීත්වයක් පෙන්නුම් කළේය. ප්‍රධාන වශයෙන්ම ආරක්ෂක හේතූන් මත මාර්ග කිහිපයක් අතර දුම්රිය සේවය අඩාල වීම සහ ඵලදායී නොවන දුම්රිය ගමන් වාර කිහිපයක් නැවැත්වීම මෙන්ම දුම්රිය මගී ගාස්තු සහ භාණ්ඩ ප්‍රවාහන ගාස්තු ඉහළයාම හේතුවෙන් 2008 දී මගී ප්‍රවාහනය සහ භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය යන දෙඅංශයේම වර්ධනය පිළිවෙලින් සියයට 2.1 කින් සහ සියයට 9.4 කින් පහළ ගියේය. ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය සේවය (ශ්‍රී ලං.දු.සේ.) වර්තමානයේදී රට තුළ මගී ප්‍රවාහනය සහ භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය සඳහා පිළිවෙලින් සියයට 5 ක සහ සියයට 1 ක දායකත්වයක් පමණක් සපයයි. ශ්‍රී ලංකාවේ දුම්රිය මාර්ග ජාලය කිලෝ මීටර් 1,640 ක්

3.5 සංඛ්‍යා සටහන ගමනාගමන අංශයේ මූලික ලක්ෂණ

ශීර්ෂය	වර්ධන අනුපාතය %			
	2007	2008(අ)	2007	2008(අ)
1. මෝටර් රථ නව ලියාපදිංචි කිරීම (සංඛ්‍යාව)				
බස් රථ	297,892	265,199	-0.9	-11.0
පෞද්ගලික මෝටර් රථ	2,637	1,180	-21.2	-55.3
ත්‍රී රෝද රථ	22,603	20,237	-18.0	-10.5
ද්විත්ව කාර්ය වාහන	43,068	44,804	-33.2	4.0
යතුරු පැදි	5,193	2,856	-28.3	-45.0
භාණ්ඩ ප්‍රවාහන වාහන	182,508	155,952	16.5	-14.6
ඉඩම් වාහන	18,408	14,038	-9.9	-23.7
	23,475	26,132	12.7	11.3
2. ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය සේවය				
ධාවන කිලෝමීටර් ('000)	9,560	8,960(අ)	22.6	-6.3
මගී කිලෝමීටර් (දශ ලක්ෂ)	4,769	4,669	10.6	-2.1
භාණ්ඩ ටොන් කිලෝමීටර් (දශ ලක්ෂ)	133	121	-3.5	-9.4
මුළු ආදායම (රු. දශ ලක්ෂ)	2,999	3,671	20.4	22.4
මෙහෙයුම් වියදම (රු. දශ ලක්ෂ)	7,297	8,225	12.7	12.7
මෙහෙයුම් අලාභය (රු. දශ ලක්ෂ)	4,298	4,553	8.0	5.9
3. ශ්‍රී ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලය				
ධාවන කිලෝමීටර් (දශ ලක්ෂ)	305	313	16.2	2.5
මගී කිලෝමීටර් (දශ ලක්ෂ)	14,694	15,037	14.2	2.3
මුළු ආදායම (රු. දශ ලක්ෂ)	14,687	17,150	18.6	16.8
මෙහෙයුම් වියදම (රු. දශ ලක්ෂ)	16,999	20,704	13.9	21.8
මෙහෙයුම් අලාභය (රු. දශ ලක්ෂ)	2,312	3,554	-9.0	53.7
4. ශ්‍රී ලංකන් ගුවන් සේවය				
පියාසර කරන ලද පැය ගණන	69,184	67,796	2.9	-2.0
මගී කිලෝමීටර් ප්‍රමාණය (දශ ලක්ෂ)	9,841	9,169	5.2	-6.8
මගීන් පැටවීමේ අනුපාතය (%)	79	74	3.8	-5.9
බර පැටවීමේ අනුපාතය (%)	60	59	1.6	-2.0
භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය (මෙ. ටො. '000)	98	87	0.0	-11.2
සේවා නියුක්තිය (සංඛ්‍යාව)	5,213	4,874	-2.8	-6.5

(අ) තාවකාලික මූලයන්: මෝටර් රථ ප්‍රවාහන දෙපාර්තමේන්තුව
 (ආ) ඇස්තමේන්තු ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය සේවය
 ජාතික ගමනාගමන කොමිෂන් සභාව
 ශ්‍රී ලංකා සිවිල් ගුවන් සේවා අධිකාරිය
 ශ්‍රී ලංකන් ගුවන් සේවය

වුවද, උතුරු සහ නැගෙනහිර දුම්රිය මාර්ග කිහිපයක් වසා දමා ඇති බැවින් දැනට ක්‍රියාත්මක වන්නේ කිලෝ මීටර් 1,200 ක ප්‍රමාණයක් පමණි. කෙසේ වුවද, උතුරු සහ නැගෙනහිර මුදා ගැනීමත්, විනාශ වී ගිය දුම්රිය මාර්ග ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමත් සමග එම ප්‍රදේශවල දුම්රිය කටයුතු ආරම්භ කිරීමට ශ්‍රී ලං.දු.සේ.ට හැකිවනු ඇත.

මගී මැදිරි, දුම්රිය එන්ජින් සහ ඩීසල් බලවේග කට්ටල ප්‍රමාණවත් සංඛ්‍යාවක් නොමැතිවීම හේතුවෙන් බාධා මතු වී ඇති දුම්රිය කටයුතු වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලං.දු.සේ. 2008 දී ව්‍යාපෘති කිහිපයක් ආරම්භ කරන ලදී. ශ්‍රී ලං.දු.සේ. සතුව එන්ජින් 98 ක් තිබුණද ඉන් සියයට 75 ක් පමණක් වසර 30 කට වඩා පැරණි ඒවා වන අතර අබලන් තත්ත්වයේ පසුවේ. මෙම

තත්ත්වය මඟහැරවීමේ අරමුණ සහිතව, ශ්‍රී ලං.දු.සේ. දේශීය වශයෙන් මගී මැදිරි ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම සඳහා කම්හලක් ඉදිකර ඇත. මෙම ප්‍රතිසංස්කරණ වැඩසටහන යටතේ 2008 අවසානයේදී මැදිරි 15 ක් ප්‍රතිසංස්කරණය කරන ලදී. තවද, ශ්‍රී ලං.දු.සේ. විසින් සිය මැදිරි සංඛ්‍යාව වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා 2008 අවසානය වන විට චීනයේ සහනදායී ණය ආධාර යටතේ මගී මැදිරි 100 ක් සහ ඩීසල් බලවේග කට්ටල 15 ක් ආනයනය කරන ලදී. ඊට අමතරව, සංඥා සහ පණිවුඩ හුවමාරු පද්ධති සහ දුම්රිය පාලම් කිහිපයක් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම ඇතුළු යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සඳහා පියවර ගෙන තිබේ. ශ්‍රී ලං.දු.සේ. දුම්රිය එන්ජින් සහ මැදිරි සංඛ්‍යාව ඉහළ යාමත් සමඟ කොළඹ නානු ඔය අතර නව දුම්රිය සේවාවක් ආරම්භ කළ අතර, දුම්රිය ගමන් නවතා තිබූ අර්ධ නාගරික ප්‍රදේශ කිහිපයක් අතර නැවත දුම්රිය සේවය ආරම්භ කරන ලදී.

පාරිභෝගිකයන්ගේ ඉල්ලුම සපුරාලීම සහ දුම්රිය සේවය වෙන මගී ජනතාව ආකර්ෂණය කර ගැනීම සඳහා දුම්රිය සේවය වැඩි දියුණු කිරීමට පියවර ගන්නාවක් ගෙන තිබේ. කොළඹ-මාතර දුම්රිය මාර්ගය වැඩි දියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතියේ පළමු පියවර යටතේ දුම්රිය මාර්ග වැඩි දියුණු කරන අතර, පානදුර, කළුතර, ගාල්ල සහ මාතර ඇතුළුව තෝරාගත් දුම්රිය නැවතුම් පොළවල් සංවර්ධනය කරනු ඇත. මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා ණය ගිවිසුම ඉන්දීය රජය සමඟ දැනටමත් අත්සන් කර ඇත. දෙවන පියවර යටතේ කළුතර-දකුණ සිට මාතර දක්වා දෙවන මාර්ගය ඉදිකරනු ඇත. මේ අතර, නව මාතර-කතරගම දුම්රිය මාර්ගය දීර්ඝ කිරීමේ ව්‍යාපෘතියේ පළමු කිලෝ මීටර් 27 සඳහා ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ කටයුතු නිමකර ඇත. නව සිල්පර සහ අනෙකුත් යටිතල පහසුකම් සහිතව නැගෙනහිර පළාතේ කිලෝ මීටර් 281 ක දුම්රිය මාර්ග වැඩි දියුණු කිරීමට සැලසුම් කර ඇත. මාර්ග තදබදය අඩු කිරීමට සහ පොදු මගී ප්‍රවාහනය ජනප්‍රිය කරවීමට කොළඹ හා තදාසන්න ප්‍රදේශයේ ශීඝ්‍රගාමී සැහැල්ලු දුම්රිය හුවමාරු පද්ධතියක් හඳුන්වා දීමට නියමිතය. මෙම ව්‍යාපෘතියේ ශක්‍යතා අධ්‍යයනය දැනටමත් නිමකර ඇත.

වසර තුනකට පසු 2008 දී දුම්රිය ගාස්තු ඉහළ නංවන ලදී. ප්‍රධාන වශයෙන්ම ඉහළ ගිය බනිජ තෙල් මිල ගණන් සලකා බලා 2008 ජූනි මාසයේ දී දුම්රිය ගාස්තු සියයට 70 ක සාමාන්‍ය අගයකින් ඉහළ නංවන ලදී. කෙසේ වුවද, ඩීසල් මිල ගණන් පහළ යාම හේතුවෙන් 2008 දෙසැම්බර් මාසයේදී දුම්රිය ගාස්තු සියයට 9 කින් පහළ දමන ලදී. ඒ අනුව, 2008 දී සමස්තයක් වශයෙන් දුම්රිය ගාස්තු සියයට 42 කින් ඉහළ ගොස් ඇත. කෙසේ වුවද, 2008 දී සිදු කරන

ලද ගාස්තු සංශෝධනය ශ්‍රී ලං.දු.සේ. දැනටමත් පවතින දුර්වල මූල්‍ය තත්ත්වය සමනය කිරීමට ප්‍රමාණවත් නොවීය. 2008 දී ශ්‍රී ලං.දු.සේ. මුළු ආදායම රුපියල් දශ ලක්ෂ 3,671 දක්වා සියයට 22.4 කින් වැඩි වූ අතර මෙහෙයුම් වියදම් රුපියල් දශලක්ෂ 8,225 ක් දක්වා සියයට 12.7 කින් වැඩි විය. එය මෙහෙයුම් අදාහය රුපියල් දශ ලක්ෂ 4,553 දක්වා සියයට 5.9 කින් ඉහළ යාමට හේතු විය.

සිවිල් ගුවන් සේවය

2008 දී සංචාරක කර්මාන්තයේ මන්දගාමී බව හේතුවෙන් සිවිල් ගුවන් සේවයේ ක්‍රියාකාරීත්වය පසුබෑමකට ලක් විය. 2008 දී බණ්ඩාරනායක ගුවන් තොටුපොළ පහසුකම් සැලසු මුළු ගුවන් මගීන් සංඛ්‍යාව දශ ලක්ෂ 4.7 ක් වූ අතර එය 2007 ට සාපේක්ෂව මගී සංඛ්‍යාවෙහි සියයට 5.8 ක අඩුවීමක් පෙන්නුම් කළේය. වර්ෂය තුළදී ගුවන් භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය ද සියයට 7.5 කින් පහළ ගියේය. 2008 දී ජාතික ගුවන් සේවාව වන ශ්‍රීලංකන් ගුවන් සේවය මගී ප්‍රවාහනය සහ භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය සඳහා පිළිවෙලින් සියයට 62.7 ක සහ සියයට 59.7 ක ආයතනික දැක්වීය. දේශීය ගුවන් මගී ප්‍රවාහනය සැලකිය යුතු වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළ අතර, මගී කිලෝ මීටර් ප්‍රමාණය සියයට 28.2 කින් වර්ධනය විය. උතුරු නැගෙනහිර අර්බුදය අවසන් අදියරට පැමිණීමත්, රටට සාමය යළි උදාවීමත් සමඟ සිවිල් ගුවන් සේවයේ සැලකිය යුතු ප්‍රගතියක් අපේක්ෂා කළ හැක. කෙසේ වුවද, තවත් කාලයක් පැවතිය හැකි යැයි අපේක්ෂිත ලෝක ආර්ථික අර්බුදය හේතුවෙන් 2009 දී සිවිල් ගුවන් සේවයේ ක්‍රියාකාරීත්වය ඉක්මණින් යථා තත්ත්වයට පත්වීමක් පෙන්නුම් කෙරෙනැයි අපේක්ෂා කළ නොහැක.

ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව සුරක්ෂිතභාවය සහ ආරක්ෂාව සහතික කිරීම සඳහා කාර්යක්ෂම සහ නවීන පහසුකම් සහිතව නිදහස් හා තරඟකාරී සිවිල් ගුවන් කර්මාන්තයක් පවත්වාගෙන යාමේ අවශ්‍යතාවය රජය තම ප්‍රතිපත්ති රාමුවේ දක්වා ඇත. ඒ අනුව, බණ්ඩාරනායක ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපොළ ජාත්‍යන්තර ගුවන් කෙන්ද්‍රස්ථානයක් වශයෙන් සංවර්ධනය කරන අතර ගුවන්තොටුපොළට ගුවන් යානා හා මගීන් ගොඩ බැස්සවීමේදී ඉහළ මට්ටමක කාර්යක්ෂමතාවයක් සහතික කිරීමට ආයතනික රාමුව නැවත සකස්කරනු ඇත. 2008 දී බණ්ඩාරනායක ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපොළ නවීකරණය කිරීමේ ව්‍යාපෘතියේ දෙවන අදියරේ දෙවන පියවරේ කටයුතු ක්‍රියාත්මක විය. වැඩි වන ගුවන් මගීන් සංඛ්‍යාවට පහසුකම් සැලසීම සඳහා නව මගී පර්යන්තයක් ඉදිකිරීම මෙම ව්‍යාපෘතියේ අරමුණ වේ.

2008 දී සිවිල් ගුවන් සේවා ක්‍ෂේත්‍රයේ සංවර්ධනයන් කිහිපයක් සිදුව තිබේ. වසර දහයක කළමනාකරණ ගිවිසුම අවසන් කරමින් ශ්‍රී ලංකන් ගුවන් සේවයේ කළමනාකාරීත්වය 2008 අප්‍රේල් මාසයේදී එම්රේට්ස් ගුවන් සේවය වෙතින් රජයට පවරා ගන්නා ලදී. ජාත්‍යන්තර ගුවන් ගමනාගමන සංගමය විසින් සාම්ප්‍රදායික මුද්‍රිත ප්‍රවේශ පත්‍ර වෙනුවට අංග සම්පූර්ණ විද්‍යුත් ප්‍රවේශ පත්‍ර ක්‍රමයක් හඳුන්වා දී ඇත. නව ගුවන් සේවා කිහිපයක් ඔවුන්ගේ සේවා ශ්‍රී ලංකාවේ ආරම්භ කර ඇත. දෙවන ජාතික ගුවන් සේවය සහ අඩු පිරිවැය ගුවන් සේවයක් වන මිනින් එයාර් සිය කටයුතු 2008 මැයි මාසයේ සිට අන්තිටු අතර කාරක ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීමට රජයේ අයවැය ප්‍රතිපාදන ලබා ගැනීමත් සමඟ 2009 ජනවාරි මාසයේ සිට සිය කටයුතු නැවත ආරම්භ කරන ලදී. අඩු පිරිවැය ගුවන් සේවයක් පැවතීම වැදගත් වන අතර, එහි කටයුතු වාණිජමය ශක්‍යතාවයකින් පවත්වාගෙන යාම අවශ්‍ය වේ. මේ අනුව ගුවන් ගමන් සම්බන්ධ ගෝලීය ප්‍රවණතාව, අනිකුත් අඩු පිරිවැය ගුවන් සේවාවන් පිරිවැය අඩු කිරීමට අනුගමනය කරනු ලබන උපක්‍රම හා ගුවන් යානා අත්පත් කර ගැනීමට දරන ලද අධික පිරිවැය සැලකිල්ලට ගෙන මධ්‍යකාලීන ව්‍යාපාරික සැලැස්මක් සකස් කිරීම අඩු පිරිවැය ගුවන් සමාගමක් ලෙස කටයුතු කරන මිනින් එයාර් ගුවන් සමාගමේ කාර්ය භාරය විය යුතුය. මේ අතර, ශ්‍රී ලංකාව රටවල් පහක් සමඟ ද්විපාර්ශ්වීය ගුවන් සේවා පිළිබඳ සාකච්ඡා පහකට සම්බන්ධ වී ඇති අතර තුර්කිය සහ මැඩගස්කරය සමඟ නව ගිවිසුම්වලට එළඹිණි.

වරාය සේවා

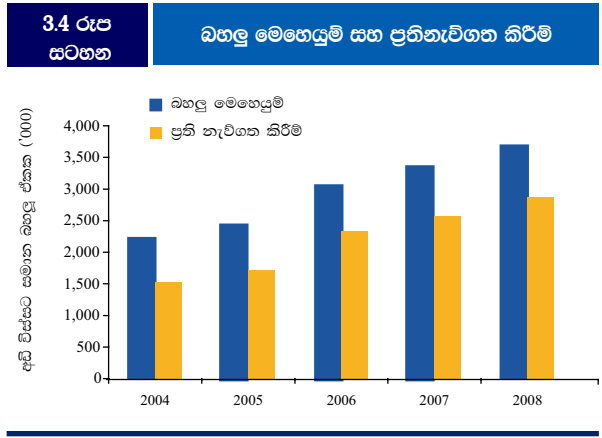
2008 අවසාන කාලය තුළ ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳාමෙහි ඇති වූ පහළ යාම හමුවේ වුවද, වරාය සේවාවන්හි වර්ධනය අඛණ්ඩව පැවතුණි. 2007 සියයට 8.6 වර්ධනයට සාපේක්‍ෂව 2008 දී මෙහෙයවන

ලද භාණ්ඩ ප්‍රමාණය මෙට්‍රික් ටොන් දශ ලක්ෂ 50.6 දක්වා සියයට 9.1 කින් වර්ධනය විය. බහලු මෙහෙයුම් ප්‍රමාණය ද අඩි විස්සට සමාන බහලු ඒකක දශ ලක්ෂ 3.7 දක්වා සියයට 9.1 කින් ඉහළ ගිය අතර කොළඹ වරායේ මෙතෙක් වූ ඉහළම අගය වාර්තා කරමින් බහලු ප්‍රතිනැව්ගත කිරීම සියයට 11.5 කින් වර්ධනය විය. බහලු මෙහෙයුම් සම්බන්ධයෙන් ලෝකයේ වරායන් අතර 30 වන ස්ථානයේ සිටි කොළඹ වරාය 2008 දී තුන් අවුරුදු වරාය සංවර්ධන වැඩපිළිවෙල යටතේ ක්‍රියාත්මක කළ විවිධ ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් හේතුවෙන් 27 වන ස්ථානය දක්වා ඉහළ මට්ටමකට පැමිණ ඇත.

ජය බහලු පර්යන්තයේ වරාය සේවාවන්හි ඵලදායිතාවය වර්ධනය කිරීම සඳහා 2008 දී ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් ගෙන තිබේ. නව පර්යන්ත බහලු උපකරණ සවි කිරීම, නව පරිගණක පර්යන්ත කළමනාකරණ පද්ධතියක් හඳුන්වාදීම සහ දැනට පවතින සම්පත් උපරිම ලෙස ප්‍රයෝජනයට ගැනීම සඳහා අධීක්ෂණ කටයුතු වඩා ශක්තිමත් කිරීමට ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම මේ අතර වේ. සේවා මුර මාරුවීමේදී ඇතිවන ප්‍රමාදවීම් අඩු කිරීම මගින් වරායේ කටයුතු සිදු නොවන කාලය අඩු කිරීම සඳහා තවදුරටත් ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇත.

ගෝලීය ආර්ථිකය මන්දගාමීවීම සහ එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ලෝක වෙළෙඳාමේ අඩුවීම 2009 දී වරාය සේවාවන්ගේ ක්‍රියාකාරීත්වය කෙරෙහි සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති කරනු ඇත. 2008 පළමු මාස නවය තුළ සැලකිය යුතු වර්ධනයක් වාර්තා කළ වරාය සේවාවන් අවසාන කාර්තුවේදී පසුබෑමකට ලක්විය. 2008 සිව්වන කාර්තුවේදී බහලු මෙහෙයුම්, ප්‍රති නැව්ගත කිරීම සහ මෙහෙයවන ලද භාණ්ඩ ප්‍රමාණය සැලකිය යුතු ලෙස පහළ ගිය අතර, ලෝක ආර්ථික අර්බුදයේ බලපෑම තවත් කාලයක් පැවතීමට ඇති ඉඩ ප්‍රස්ථාවන් සමඟ මෙම ප්‍රවණතාවය 2009 දී ද අඛණ්ඩව පවතිනු ඇත. ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳාමේ අඩුවීම හේතුවෙන් නැව් සමාගම් ද දුෂ්කරතාවයන්ට මුහුණ පා ඇති බැවින් විශේෂයෙන්ම ප්‍රතිනැව්ගත වරායන්හි පිරිවැය අඩුකර ගැනීමට කටයුතු කළ හැකි අතර පර්යන්ත සේවා ගිවිසුම් පිළිබඳ පර්යන්ත ක්‍රියාකරුවන් සමඟ නැවත සාකච්ඡා කිරීමට නැව් සමාගම් පෙළඹීමට ඉඩ ඇත.

2008 දී වරාය සංවර්ධන ව්‍යාපෘති කිහිපයක කටයුතු ක්‍රියාත්මක වෙමින් පැවතුණි. කොළඹ වරායේ ධාරිතාව සීමාවීම ප්‍රතිනැව්ගත කිරීමේ වෙළෙඳපොළ කොටස අහිමිවීමට මග පෑදිය හැකි බැවින් කොළඹ වරාය පුළුල් කිරීමේ ව්‍යාපෘතියේ ඉදිකිරීම් කටයුතු සඳහා ප්‍රමුඛතාවය ලබා දෙන ලදී. කොළඹ වරාය පුළුල් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය සඳහා කැණීම් කටයුතු සිදු කිරීම,

ශීර්ෂය	වර්ධන අනුපාතය %			
	2007	2008(අ)	2007	2008(අ)
1. පැමිණි නැව් සංඛ්‍යාව	4,710	4,806	5.4	2.0
කොළඹ	4,326	4,424	2.3	2.3
ගාල්ල	87	60	-13.0	-31.0
ත්‍රිකුණාමලය	297	322	110.6	8.4
2. මෙහෙයවන ලද භාණ්ඩ ප්‍රමාණය (මෙ.ටො. '000)	46,344	50,583	8.6	9.1
කොළඹ	43,502	47,961	10.3	10.3
ගාල්ල	627	459	-14.7	-26.8
ත්‍රිකුණාමලය	2,215	2,163	-11.3	-2.3
3. බහලු මෙහෙයුම් ප්‍රමාණය (TEUs'000)	3,381	3,687	9.8	9.1
4. බහලු ප්‍රතිනැව්ගත කිරීම් (TEUs'000)	2,578	2,874	10.6	11.5
5. සේවක සංඛ්‍යාව (ආ)	13,667	13,517	0.1	0.4
කොළඹ	12,470	12,548	0.7	0.6
ගාල්ල	577	553	-6.2	-4.2
ත්‍රිකුණාමලය	620	614	-6.5	-1.0

(අ) තාවකාලික මූලය : ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය
 (ආ) ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය සඳහා පමණි.
 (TEU s = අඩි 20 ට සමාන බහලු ඒකක)

පර්යන්ත තුනකට පහසුකම් සැලසීමට ප්‍රමාණවත් දිය කඩනයක් ස්ථාපිත කිරීම සහ තෙල් නල ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීම ඇතුළත් වේ. මෙම පර්යන්ත ඉදිකිරීම-ක්‍රියාත්මක කිරීම-පවරාදීම යන (BOT) පදනම මත ඉදිකිරීමට සැලසුම් කර තිබේ. කැණීම් කටයුතු සහ දිය කඩනය ඉදිකිරීම ආරම්භ කර ඇති අතර පර්යන්ත ඉදිකිරීම සඳහා ලංසු කැඳවා ඇත. නව වරායේ පළමු පර්යන්තය අඩි විස්සට සමාන බහලු ඒකක දාය ලක්ෂ 2.4 ක ධාරිතාවක් එකතු කරමින් 2012 දී ක්‍රියාත්මක කිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ. නව වරායේ මුළු ධාරිතාව අඩි විස්සට සමාන බහලු ඒකක දාය ලක්ෂ 11.7 ක් වනු ඇත. 2008 ජනවාරි මාසයේ දී හම්බන්තොට වරාය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ කරන ලදී. 2008 දී එහි දිය වේල්ල ඉදිකිරීම නිම කර තිබූ අතර දිය කඩනය ඉදිකිරීමේ කටයුතුවලින් ආසන්න වශයෙන් අඩක් නිමකර තිබුණි. හම්බන්තොට වරාය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය සඳහා මූලිකව හඳුනාගත් ඉඩම්වලින් සියයට 99 ක් පමණ දැනටමත් අත්පත්කරගෙන තිබේ. ඔලිවිල් වරාය ව්‍යාපෘතියේ භූමිය සකස් කිරීම, ප්‍රවිශ්ඨ මාර්ග ඉදිකිරීම සහ අනෙකුත් උපයෝගී සේවා කටයුතු ඇතුළුව ඉදිකිරීම් කටයුතු සිදු කෙරෙමින් පවතී. 2008 දී ගාලු වරාය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියේ තාක්ෂණික සහ මූල්‍යමය ඇගයීම් කටයුතු නිමකර ඇති අතර යෝග්‍ය සංවර්ධනකරුවකු සොයා ගැනීම සඳහා ලංසු කැඳවා ඇත.

ජල සම්පාදන සහ වාරි මාර්ග

පිරිසිදු පානීය ජල පහසුකම් ලබා ගැනීම මූලික මානව අවශ්‍යතාවයක් වන අතර, එය මානව සංවර්ධනය පිළිබඳව වන මූලික දර්ශකයක් ද වේ. 2007 දී ජල සම්පාදනය හා ජලාපවාහනය සඳහාම වෙන් වූ අමාත්‍යාංශයක් ස්ථාපිත කිරීමත් සමඟ ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවාහන මණ්ඩලයට (ජා.ජ.ස.ජ.ම.) පැවරුණු කාර්යය වූයේ මැදිකාලීනව රටේ සියලුම පුද්ගලයන්ට පිරිසිදු පානීය ජලය සැපයීමත් පිළිගත හැකි සනීපාරක්ෂක පහසුකම් සැලසීමත්ය. මෙම ඉලක්ක සපුරා ගැනීමේ අරමුණෙන් ජා.ජ.ස.ජ.ම. සමස්ත සැලැස්මක් තුළ ඔවුන්ගේ කාර්යයන් වෙන් වෙන් වශයෙන් සිදු කරනු ලබයි.

2008 දී ජල සම්පාදන ව්‍යාපෘති කිහිපයක් එහි ධාරිතාව, ගුණාත්මකභාවය සහ ජලය බෙදාහැරීම වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා ක්‍රියාත්මක කෙරෙමින් පැවතුණි. උතුරු කොළඹ ජල සම්පාදන ව්‍යාපෘතියේ දෙවන පියවර, මහ කොළඹ ජල පුනරුත්ථාපන ව්‍යාපෘතිය, මහනුවර ජල සම්පාදන ව්‍යාපෘතිය, කිරිඳිඔය ජල සම්පාදන ක්‍රමයේ පුනරුත්ථාපන හා වැඩි දියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය, මහ ගාල්ල ජල සම්පාදන ව්‍යාපෘතියේ දෙවන පියවර, නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික් සමූහ ජල සම්පාදන ව්‍යාපෘතිය, මහනුවර ජල සම්පාදන ව්‍යාපෘතියේ පළමු අදියරේ දෙවන පියවර සහ තවත් ව්‍යාපෘති කිහිපයක් 2008 දී ඉදිකිරීමේ විවිධ අදියරවල පැවතුණි. 2008 දී කළු ගඟ ජල සම්පාදන ව්‍යාපෘතියේ පළමු අදියරේ දෙවන පියවර, මීගමුව ජල සම්පාදන වැඩිදියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය, කැලණි දකුණ ඉවුර ජල පවිත්‍රාගාරය සහ අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ නැගෙනහිර වෙරළබඩ නගර සඳහා වූ ජල සම්පාදන ව්‍යාපෘතියේ තෙවන අදියර ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා මූලික පියවර ගෙන තිබිණි.

2008 දී ජල සම්පාදන අංශය මධ්‍යස්ථ වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරයි. දැනට ජනගහනයෙන් සියයට 78 කට පමණ පිරිසිදු පානීය ජලය ලබා ගැනීමේ හැකියාව ද ඉන් සියයට 35 කට නල ජල පහසුකම් ලබා ගැනීමේ හැකියාව ද ඇති අතර, එය අනෙකුත් අසල්වැසි රටවල් හා සැසඳීමේදී ඉහළ මට්ටමක පවතී. වසර තුළදී ජා.ජ.ස.ජ.ම. කර්මාන්ත හා ව්‍යාපාර ආයතන සඳහා ලබා දුන් ජල සම්බන්ධතා ඇතුළුව නව ජල සම්බන්ධතා 108,039 ක් සපයා ඇති අතර, එය 2008 වසර අවසානය වනවිට සපයා ඇති මුළු සම්බන්ධතා සංඛ්‍යාව දාය ලක්ෂ 1.2 ක් දක්වා ඉහළ යාමට හේතු විය. 2008 දී ජා.ජ.ස.ජ.ම. දරන ලද මුළු ප්‍රාග්ධන වියදම සියයට 16.9 කින් ඉහළ ගොස් ඇත. 2008 දී ජා.ජ.ස.ජ.ම.යේ මූල්‍ය තත්ත්වය දුර්වල වූ අතර එහි මෙහෙයුම් අලාභය රුපියල් බිලියන 1.7 ක් විය. මේ සම්බන්ධයෙන් බලන

3.7 සංඛ්‍යා සටහන **ජාතික ජලසම්පාදන හා ජලාපවාහන මණ්ඩලය මගින් සපයනු ලබන ජලය**

ශීර්ෂය	වර්ධන අනුපාතය %			
	2007	2008(අ)	2007	2008(අ)
මුළු ජල සම්පාදන යෝජනා ක්‍රම ගණන (අං) 308		309	5.8	0.3
වසර තුළදී සපයන ලද නව ජල සම්බන්ධතා ගණන	89,313	108,039	9.2	21.0
සපයා ඇති මුළු ජල සම්බන්ධතා ගණන (අං)	1,078,892	1,186,931	9.0	10.0
මුළු ජල නිෂ්පාදනය (සහ මීටර් දශලක්ෂ)	424	440	7.1	3.8
ආදායම් රහිත ජලය (%)				
මහ කොළඹ	37.9	37.9	2.2	0.0
ප්‍රාදේශීය	26.6	24.9	-11.2	-6.5

(අ) තාවකාලික මූලය: ජාතික ජලසම්පාදන හා ජලාපවාහන මණ්ඩලය (අං) වසර අවසානයේදී

කල, 2009 පෙබරවාරි මාසයේදී ක්‍රියාත්මක කළ ජල ගාස්තු සංශෝධනය හේතුවෙන් 2009 දී ජා.ජ.ස.ජ.ම.යේ මූල්‍ය තත්ත්වය වර්ධනය වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

ජල සම්පාදනය, පිරිවැය ආවරණය කර ගැනීමේ මූලධර්මයට යටත්ව සිදු කළ යුතු බව හඳුනාගනිමින් 2009 පෙබරවාරි මාසයේ සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි ජල ගාස්තු ඉහළ නංවන ලදී. මෙම ජල ගාස්තු සංශෝධනය මගින් ජල පරිභෝජනය මත සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති කරනු ලබන අතර, අපතේ යාම සහ අකාර්යක්ෂම පරිභෝජනය මෙන්ම ජලය සැපයීමේ පිරිවැය ද අඩු කරයි. කර්මාන්තශාලාවල අප ද්‍රව්‍ය සහ අපවිත්‍ර ජලය සුදුසු ආකාරයට බැහැර නොකිරීම, අපද්‍රව්‍ය ගොඩ ගැසීම සහ කෘෂි රසායනික ද්‍රව්‍ය භාවිතය වැනි මිනිස් ක්‍රියාකාරකම් හේතුවෙන් ජල මූලාශ්‍ර අපවිත්‍ර වේ. හිඟ සම්පතක් වන ජලය, බෙදාහැරීමේදී ආදායම් නොලබන ජලය සියයට 31 ක් පමණ වන අතර මෙය ජල සම්පාදන අංශයේ කාලාන්තරයක් තිස්සේ පවතින ගැටලුවකි. ආදායම් රහිත ජලය මෙලෙස ඉහළ අගයක් ගැනීමට හේතු වී ඇත්තේ ජලය බෙදාහැරීමේ ජාලය අබලන්වීම නිසා ජලය කාන්දුවීම, නීති විරෝධී ජල සම්බන්ධතා, ජල මාපකවල පවතින දෝෂ සහ ජල මාපක නොමැතිව ජල සම්බන්ධතා ලබා දීම යන ප්‍රධාන හේතූන් නිසාය.

මැදිකාලීනව සියලුදෙනාටම ජලය සැපයීමේ සිය ඉලක්කය සපුරාගැනීමේදී ජල සැපයුම් අංශය අභියෝග කිහිපයකට මුහුණ දී සිටී. රජය දැනටමත් නැගෙනහිර පළාතේ ජල සම්පාදනය සඳහා වැඩසටහන් කිහිපයක් ආරම්භ කර තිබුණ ද උතුරු සහ නැගෙනහිර පළාත්වලට ජලය සැපයීම සඳහා අතිරේක ප්‍රයත්නයක් දැරීමට මෙන්ම ඒ සඳහා මූල්‍ය සම්පත් සොයා ගැනීම අවශ්‍ය වනු ඇත. ඉහළ යන ඉල්ලුම හමුවේ දැනට

දිනකට පැය කිහිපයකට පමණක් ජලය සැපයීම සීමා වී ඇති ප්‍රදේශවලට බාධාවකින් තොරව ජලය සැපයීම සඳහා අවශ්‍ය පියවර ගත යුතු වේ. ආදායම් නොලැබෙන ජල නාස්තිය පිළිගත් මට්ටමක් දක්වා අඩු කිරීමට බෙදාහැරීමේ ජාලය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම සඳහා විශාල ප්‍රමාණයේ ආයෝජනයක් අවශ්‍ය වනු ඇත. වාණිජ්‍යමය, පොදු සහ ගෘහස්ථ අංශවල කාර්යක්ෂම ලෙස ජලය භාවිතා කිරීමේ තාක්ෂණයන් යොදාගැනීම දීර් ගැන්වීම සහ ජලය ප්‍රතිචක්‍රීකරණය කිරීම ජල සැපයුම් අංශයෙහි වැඩි දියුණු කළ හැකි අංශයන් වේ.

කෘෂිකාර්මික අංශයේ ඵලදායීතාවය වැඩි කිරීම සඳහා වාරිමාර්ග අංශය වැදගත් මෙහෙයක් ඉටු කරයි. නව ජල සම්පත් සංවර්ධනය කිරීම සහ දැනට තිබෙන වාරි යෝජනා ක්‍රම පුනරුත්ථාපනය සහ වැඩි දියුණු කිරීම වාරි කර්මාන්ත අංශය අනුගමනය කරන වර්තමාන ප්‍රතිපත්තීන් වේ. නව ජල සම්පත් සංවර්ධනය කිරීම සඳහා ව්‍යාපෘති ගණනාවක් ක්‍රියාත්මක කර තිබේ. මොරගහකන්ද-කඵ ගඟ, දැදුරු ඔය, උමා ඔය, යාන් ඔය සහ හැඩ ඔය රජය විසින් ක්‍රියාත්මක කරන සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිවලින් කිහිපයකි. මොණරාගල සහ හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කවල පිහිටි ඉඩම් හෙක්ටයාර් 3,100 කට ජලය ලබාදීම අරමුණු කරගත් වෙහෙරගල මහා පරිමාණ ජල ව්‍යාපෘතියේ ඉදිකිරීම් කටයුතු නිම කිරීමේ අදියරෙහි පවතී.

3.3 සමාජ යටිතල පහසුකම් පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති, ආයතනික රාමුව හා ක්‍රියාකාරීත්වය

ශ්‍රී ලංකාවේ සමාජ යටිතල පහසුකම්වල සිදුව ඇති යහපත් වර්ධනය මනා පිළිගැනීමකට ලක්ව ඇත. ළදරු හා මාතෘ මරණ අනුපාත, ආයු අපේක්ෂාව, අධ්‍යාපනය ලබා ගැනීම, දරිද්‍රතා දර්ශක මෙන්ම ස්ත්‍රී පුරුෂ සමානාත්මතාවය වැනි සමාජ දර්ශක මගින් පෙන්නුම් කරන පරිදි ශ්‍රී ලංකාව ඊට සම මට්ටමේ රටවල්වලට වඩා බොහෝ ඉහළින් සහ දියුණු රටවල්වලට ආසන්න මට්ටමේ සිටී. ශ්‍රී ලංකාව දැනටමත් සහග්‍ර සංවර්ධන පරමාර්ථ ළඟාකර ගැනීමේදී, විශේෂයෙන්ම ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය, ස්ත්‍රී පුරුෂ සමානාත්මතාව සහ ළදරු මරණ අනුපාතය වැනි ක්ෂේත්‍රවල සැලකිය යුතු ප්‍රගතියක් දක්වා ඇත. කෙසේ වුවද, සම්පත් සංරෝධක, ජනගහනය වයස්ගතවීම, ඉල්ලුමේ ඇතිවන වෙනස්වීම්වලට ප්‍රතිචාර දැක්වීම සහ නොමිලේ ලබාදෙන සේවා නිසි ලෙස ඉලක්කගත නොකිරීම, වෙනස්වීම්වලට ප්‍රතිචාර දැක්වීමේදී ආයතන දක්වන නම්‍යශීලීභාවය අඩුවීම වැනි විවිධ වෙනස්කම් හේතුවෙන් මෙම ජයග්‍රහණවල තිරසාරභාවය පවත්වා ගැනීම තර්ජනයක්ව ඇත.

සෞඛ්‍යය

සෞඛ්‍ය අංශය හා සම්බන්ධ ප්‍රධාන සැලැස්මෙහි දක්වා ඇති පරමාර්ථ ළඟාකර ගැනීම සඳහා සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ හා පෝෂණ අමාත්‍යාංශය වැඩසටහන් රාශියක් ආරම්භ කර ඇත. සෞඛ්‍ය පහසුකම් සඳහා ප්‍රවේශවීමේ ඉඩ ප්‍රස්ථාවන් වැඩි දියුණු කිරීම මගින් සමානාත්මතාව ඇති කිරීම, එලදායිතාවය වැඩි දියුණු කිරීම, සෞඛ්‍ය අංශය සඳහා යෙදවූ සම්පත්වලින් අපේක්ෂිත ප්‍රතිලාභ අත්පත් කර ගැනීම සහ රටේ ආර්ථික සහ සමාජ ප්‍රවර්ධනය සඳහා දායකත්වය සැපයීම ප්‍රධාන සැලැස්මෙහි අරමුණු වේ. සෞඛ්‍ය අංශය හා සම්බන්ධ ප්‍රධාන සැලැස්මට අනුව සෞඛ්‍ය තත්ත්වය වර්ධනය කිරීම සහ අසමානතාවය අඩු කිරීම ප්‍රධාන උපාය මාර්ග පහක් මගින් ළඟාකර ගනු ඇත. එනම්, ලෙඩ රෝග අඩු කරන සහ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය කරන සෞඛ්‍ය සේවා ලබා දීම සහතික කිරීම, යහපත් සෞඛ්‍ය තත්ත්වයක් පවත්වාගෙන යාම සඳහා වඩාත් ක්‍රියාකාරීව දායකවීමට ප්‍රජාවගේ සහභාගිත්වය වැඩි දියුණු කිරීම, සෞඛ්‍ය ක්‍ෂේත්‍රයේ මානව සම්පත් කළමනාකරණය වැඩි දියුණු කිරීම, සෞඛ්‍ය ක්‍ෂේත්‍රය සඳහා අවශ්‍ය මූල්‍යමය අරමුදල් සම්පාදනය කර ගැනීම, සම්පත් බෙදාහැරීම සහ උපයෝජනය කිරීම වැඩි දියුණු කිරීම සහ සෞඛ්‍ය පද්ධතියේ භාරකාරත්වය සහ කළමනාකරණ කටයුතු සවිමත් කිරීම වේ.

සියලුම රාජ්‍ය සෞඛ්‍ය ආයතන හරහා සමස්ත ජනතාවට නොමිලයේ සෞඛ්‍ය සේවා සැපයීමේ දිගුකාලීන ප්‍රතිපත්තිය රජය අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කළේය. 2008 දී සෞඛ්‍ය සඳහා දරන ලද වියදම රුපියල්

බිලියන 75 ක් දක්වා සියයට 8.5 කින් ඉහළ ගිය අතර, එය ද.දේ.නී. ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 1.7 ක් පමණ විය. ඇදුන් 65,835 ක් සහිත රජයේ රෝහල් 619 ක් ඇති අතර, ඒ අනුව පුද්ගලයින් දහසකට ඇදුන් 3 බැගින් ඇති බව පෙන්වුම් කරයි. 2008 අවසානයේදී, පුද්ගලයින් 1,552 කට එක් වෛද්‍යවරයෙක් බැගින් සුදුසුකම් ලත් වෛද්‍යවරුන් 13,026 ක් ද, සෑම පුද්ගලයින් 879 කට එක් හෙදියක් බැගින් සුදුසුකම් ලත් හෙදියන් 22,996 ක් ද සෞඛ්‍ය ක්‍ෂේත්‍රයේ සේවා නියුක්තව සිටියහ. සෞඛ්‍ය සේවා සැපයීමේදී පෞද්ගලික අංශය ද වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටු කරන අතර එමගින් වසරකට අභ්‍යන්තර රෝගීන්ගෙන් සියයට 10-15 ද, බාහිර රෝගීන්ගෙන් සියයට 60 කට පමණ ද සේවය සලසයි. 2008 අවසානයේදී ඇදුන් 8,850 ක් සහිත පෞද්ගලික සේවා සපයන ආයතන 220 ක් පෞද්ගලික සෞඛ්‍ය සේවා නියාමන සභාවේ ලියාපදිංචි වී සිටියේය.

ආයු අපේක්ෂාව, ළදරු හා මාතෘ මරණ අනුපාත වැනි සෞඛ්‍ය දර්ශක තුළින් ශ්‍රී ලංකාව සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල් අතර ඉහළ ප්‍රගතියක් පෙන්වුම් කරන බව නිරන්තරයෙන් හුවා දැක්වුවද, මේ වනවිට සෞඛ්‍ය ක්‍ෂේත්‍රයේ පැන නැගී ඇති වෙනස්කම් නිසා මෙම ජයග්‍රහණ අඛණ්ඩව පවත්වා ගෙන යෑම අවදානමකට ලක් වී තිබේ. නිදහස ලැබීමෙන් පසු බලයට පත් වූ සෑම රජයක්ම ගුණාත්මකභාවයෙන් යුතු සෞඛ්‍ය සේවා පහසුකම් නොමිලේ අඛණ්ඩව සැපයීමට කටයුතු කිරීමෙන් මෙම ඉහළ තත්ත්වය ළඟාකරගෙන තිබේ. ශ්‍රී ලංකාව වර්තමානයේදී ප්‍රජා විද්‍යාත්මක මෙන්ම වසංගත රෝග සම්බන්ධයෙන්ද වෙනස්වීමකට භාජනය වෙමින් සිටින අතර, ඒවාට මුහුණ දීම සඳහා කල්වේලා ඇතිව සුදානම් නොවුනහොත් සෞඛ්‍ය අංශය කෙරේ සැලකිය යුතු පීඩනයක් අනාගතයේ දී ඇතිවිය හැක. ශ්‍රී ලංකාව මැලේරියාව, ලාදුරු වැනි සාම්ප්‍රදායික බෝවන රෝග සාර්ථක ලෙස මර්දනය කර තිබුණ ද ආසාදන, වකුගඩු ආසාදන, දියවැඩියාව, මානසික රෝග සහ හදිසි අනතුරු වැනි බෝ නොවන රෝග ඉහළ යාම සහ බෙංගු උණ, ඒඩ්ස් වැනි නව බෝවන රෝග ඉහළ යාමත් සමග නව අභියෝග රැසක් ඉස්මතු වී තිබේ. වයස්ගත ජනගහනය සහ බෝනොවන රෝග ඉහළයාම ඉදිරි වසරවලදී වැඩි සම්පත් ප්‍රමාණයක් මෙම අංශ වෙත යොමු කිරීමේ අවශ්‍යතාවය ද විදහා දක්වයි.

ශ්‍රී ලංකාව, සමාන ආදායම් මට්ටම් සහිත බොහෝ රටවල්වලට වඩා යහපත් මූලික සෞඛ්‍ය දර්ශක සහිත රටක් වුවද, මන්ද පෝෂණය අඛණ්ඩව සාපේක්ෂ වශයෙන් ඉහළ මට්ටමක පවතී. ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජා විද්‍යාත්මක සහ සෞඛ්‍ය සමීක්ෂණය (2006-2007) මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ ළමුන්ගෙන් සියයට 18 ක් වයසට අනුව අදාළ උසින් අඩු බවත්, සියයට 15 ක් උසට

3.8 සංඛ්‍යා සටහන		සෞඛ්‍ය සේවයේ මූලික ලක්ෂණ	
ශීර්ෂය	2007	2008(අ)	
රාජ්‍ය අංශය			
රෝහල් සංඛ්‍යාව (බටහිර වෛද්‍ය සේවය)	619	619	
ඇදුන් සංඛ්‍යාව	62,197	65,835	
මධ්‍යම බෙහෙත් ශාලා සංඛ්‍යාව	387	411	
වෛද්‍යවරුන් සංඛ්‍යාව	11,442	13,026	
සහකාර වෛද්‍යවරුන් සංඛ්‍යාව	1,244	1,229	
හෙද සේවක සංඛ්‍යාව	22,088	22,996	
උපස්ථායක සංඛ්‍යාව	7,201	7,184	
පෞද්ගලික අංශය			
රෝහල් සංඛ්‍යාව (බටහිර වෛද්‍ය සේවය)	212	220	
ඇදුන් සංඛ්‍යාව	8,500	8,850	
ආයුර්වේද වෛද්‍යවරුන් සංඛ්‍යාව (ආ)	18,651	19,094	
මුළු රාජ්‍ය සෞඛ්‍ය වියදම (රු.බිලියන)	68.7	74.5	
වර්තන වියදම	51.7	55.9	
ප්‍රාග්ධන වියදම	17.0	18.7	
(අ) තාවකාලික	මූලාශ්‍රය: සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ හා පෝෂණ අමාත්‍යාංශය		
(ආ) ආයුර්වේද කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුවේ ලියාපදිංචි වී ඇති ආයුර්වේද වෛද්‍යවරුන්	ආයුර්වේද දෙපාර්තමේන්තුව මුදල් හා ක්‍රමසම්පාදන අමාත්‍යාංශය ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව		

3
ආර්ථික හා සමාජ යටිතල පහසුකම් ප්‍රතිපත්ති

අනුව තිබිය යුතු බරට වඩා අඩු බවත්, සියයට 22 ක් අදාළ වියසට තිබිය යුතු බර නොමැති බවත් සියයට 4 ක් උග්‍ර ලෙස බර අඩු බවටත් වර්ගීකරණය කර ඇත. මෑතකදී ඉදිරිපත් කළ 2004-2010 සඳහා ආහාර හා පෝෂණ ප්‍රතිපත්තිය මගින් දරිද්‍රතාවය සහ මන්ද පෝෂණය අනෙකුත් අංශ සමග එනම්, සෞඛ්‍ය, කෘෂිකර්මය, අධ්‍යාපනය, ආර්ථික ප්‍රතිසංස්කරණ සහ ග්‍රාමීය සංවර්ධනය යන අංශවල ක්‍රියාකාරකම් සමග ඒකාබද්ධ කිරීමේ අවශ්‍යතාව අවධාරණය කරයි. සෞඛ්‍ය අධිකාරීන් සායනවලදී විටමින් වර්ග සැපයීම අඛණ්ඩව සිදුකළ අතර, ශ්‍රී ලංකාවේ සුඤ්ඤ පෝෂක ගැටලු එනම් මූලික වශයෙන් යකඩ සහ විටමින් A උග්‍රතාවය පිළිබඳ සිය සායනවලදී පෝෂණ අධ්‍යාපනය ලබාදීම ද අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. රජය මන්දපෝෂණය අඩු කිරීම සඳහා නව ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් සකස් කරමින් සිටිය ද ශ්‍රී ලංකාවේ මන්දපෝෂණ ගැටලුව විසඳීම සඳහා යෝග්‍ය ඵලදායී වැඩසටහන් රාමුවක් තවමත් සකස් වී නොමැත.

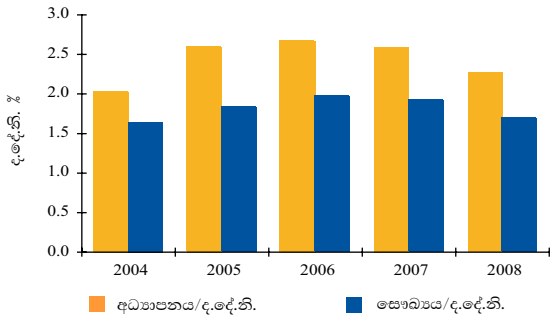
සෞඛ්‍ය සේවාවන් සැපයීම සඳහා අඛණ්ඩව ඉහළ යන පිරිවැය සහ දැඩි අයවැය සංරෝධක හමුවේ සෞඛ්‍ය වියදම මූල්‍යනය කිරීම සඳහා විකල්ප මූලාශ්‍ර ඇති කිරීම වැදගත් වේ. සියළුම පුද්ගලයන්ට මූලික සෞඛ්‍ය පහසුකම් ලබා ගැනීමේ හැකියාව තවදුරටත් පවත්වා ගනිමින් සෞඛ්‍ය රක්ෂණ ක්‍රම සඳහා දිරිමත් කිරීම මගින් පෞද්ගලික අංශය මගින් සපයන තෘතීය මට්ටමේ සෞඛ්‍ය සේවාවන් සඳහා පිවිසීමේ අවස්ථා වැඩි කිරීම වැදගත් වන අතර එමගින් රාජ්‍ය අංශය විසින් සපයනු ලබන එවැනි සේවා සඳහා පවතින ඉල්ලුම අඩු කළ හැක. සෞඛ්‍ය අංශය බදු මගින් උපයා ගන්නා ආදායම මත පදනම්ව සෞඛ්‍ය වියදම මූල්‍යනය කිරීමට දිගු කාලයක් තිස්සේ පුරුදු වී ඇති අතර ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳාම මත පනවන ලද බදු වැනි ආදායම් මූලාශ්‍ර අඩුවීම සහ ප්‍රමුඛතාවය දිය යුතු අනෙකුත් වියදම් වැඩිවීම හේතුවෙන් දැඩි මූල්‍ය සංරෝධකවලට මුහුණ දීමට සිදු වී ඇත. එමනිසා, ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය මූල්‍යනය සඳහා ප්‍රමාණවත් අරමුදල් නොමැති වීමේ ගැටලුවට විසඳුමක් ලෙස විකල්ප අරමුදල් ලබා ගැනීම පිළිබඳව සොයා බැලිය යුතු අතර, රාජ්‍ය සෞඛ්‍ය අංශය සතු මානව සහ භෞතික සම්පත් වැනි දැනට පවත්නා සම්පත් කාර්යක්ෂමව යොදා ගැනීම වැඩි දියුණු කිරීම ද වැදගත් වේ.

ජනතාවගේ සෞඛ්‍ය තත්වය වර්ධනය කිරීම සඳහා සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ හා පෝෂණ අමාත්‍යාංශය 2008 දී වැඩසටහන් කිහිපයක් දියත් කර ඇත. 2008 දී රටපුරා ප්‍රතිශක්තිකරණ වැඩසටහන් අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කළ අතර හෙපටයිටිස් සහ උණසන්නිපානය වැනි රෝග පාලනය කිරීම සඳහා ප්‍රතිශක්තිකරණ වැඩසටහනට එම රෝග සඳහා වන එන්නත් හඳුන්වා දෙන ලදී.

2008 දී මැලේරියා මර්දන වැඩසටහන, බරවා මර්දන වැඩසටහන, ලාදුරු මර්දන වැඩසටහන, ජල හීනිකා පාලන වැඩසටහන, ඤය රෝගය සහ හදවත් රෝග පාලනය සඳහා වන ජාතික වැඩසටහන, ජාතික ඩෙංගු පාලන වැඩසටහන සහ එච්අයිවී/ඒඩ්ස් පිළිබඳ දැනුවත්භාවය ලබාදීමට සහ ඒ සම්බන්ධව සෞඛ්‍ය අංශයේ සේවකයින්ගේ කුසලතා වර්ධනය කිරීම සඳහා වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. ගර්භනී මව්වරුන්, නිරක්තිය සහිත මව්වරුන්, ළදරුවන්, පෙර පාසල් සහ පාසල් දරුවන්ගේ පෝෂණය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා ඇති කළ වැඩසටහන් කඩිනම් කිරීමට සහ ශක්තිමත් කිරීමට සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවේ පවුල් සෞඛ්‍ය සංවිධානය වැඩසටහන් කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක කර ඇත. තවද, පවුල් සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව මාතෘ හා ළමා සෞඛ්‍ය පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් සකස්කර ඇති අතර, විශේෂ අවශ්‍යතා සහිත දරුවන් සඳහා ජාතික උපාය මාර්ගික සැලැස්මක් සකස් කරන ලදී.

2008 දී සෞඛ්‍ය අංශය හා සම්බන්ධ ව්‍යාපෘති කිහිපයක කටයුතු සිදු කෙරෙමින් පැවතුණි. ලෝක බැංකුවේ එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 60 ක ණය අරමුදල් යටතේ ක්‍රියාත්මක කළ සෞඛ්‍ය අංශය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියේ අරමුණ වූයේ ගුණාත්මක සෞඛ්‍ය සේවාවන් වෙත පිවිසීම වැඩි දියුණු කිරීම හරහා සෞඛ්‍ය සේවා බෙදාහැරීමේ ප්‍රාදේශීය අසමතුලිතතාවයන් අවමකරමින් සෞඛ්‍ය සේවාව වඩාත් විමධ්‍යගත කිරීමට පහසුකම් සැලසීමයි. මෙම ව්‍යාපෘතිය යටතේ රෝග වැළැක්වීමේ සහ නිවාරණය කිරීමේ සේවා වඩාත් හොඳින් සැපයීම සඳහා රෝහල්වලට, මහජන සෞඛ්‍ය මධ්‍යස්ථානවලට සහ මහජන සෞඛ්‍ය මධ්‍යස්ථානවල දී ක්‍රියාත්මක වන සායනවලට ඔවුන්ගේ සේවා සැපයීමේ හැකියාව ඉහළ නැංවීම සඳහා ඖෂධ සහ ඖෂධ නොවන පහසුකම් රාශියක් ලබා දී ඇත. 2008 දී ජාතික රුධිර පාරවිලයන ව්‍යාපෘතිය යටතේ නාරාහේන්පිට නව ලේ බැංකුවක් සහ තවත් කලාපීය මධ්‍යස්ථාන කිහිපයක් ස්ථාපිත කරන ලද අතර කොළඹ ජාතික රෝහලේ ස්නායු ක්ෂේත්‍රීය මධ්‍යස්ථානයක් ස්ථාපිත කරන ලදී. කොරියානු ආධාර යටතේ 'කොරියානු-ශ්‍රී ලංකා මිත්‍රත්ව රෝහල' වශයෙන් නම් කිරීමට නියමිත ඇදත් 1,420 ක් සහිත නව රෝහලක් මාතර දිස්ත්‍රික්කයේ ඉදි කිරීමට අවබෝධතා ගිවිසුමක් අත්සන් කරන ලදී. 2008 වර්ෂය සඳහා රජය විසින් ප්‍රාග්ධන වියදම් වශයෙන් සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ හා පෝෂණ අමාත්‍යාංශය සඳහා රුපියල් බිලියන 16.6 ක් වෙන්කර තිබුණ ද ඉන් වැය කරන ලද්දේ රුපියල් බිලියන 7.6 ක් පමණි. ප්‍රාග්ධන අරමුදල් උග්‍ර උපයෝජනය සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන්ම හේතු වනුයේ ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලියේ ප්‍රමාදයන් සහ පරිපාලනමය දුර්වලතාවන්ය. කෙසේ වුවද, සෞඛ්‍ය

3.5 රජය සටහන **සෞඛ්‍ය සහ අධ්‍යාපනය සඳහා වූ රජයේ වියදම**

අංශය හා සම්බන්ධ ප්‍රධාන සැලැස්මෙහි දක්වා ඇති පරමාර්ථ සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ යටිතල පහසුකම් මූල්‍යනය කිරීමට ප්‍රමුඛතාවය ලබා දිය යුතුය.

අධ්‍යාපනය

නිරසාර ඉහළ ආර්ථික වර්ධනයක් හා සංවර්ධනයක් ළඟාකර ගැනීම සඳහා නව දැනුම පිළිබඳ මං සෙවීමට හා ශ්‍රම වෙළෙඳපොළේ ගතික අවශ්‍යතා සමග ගැලපෙන පරිදි අධ්‍යාපන අංශය දියුණු කිරීම අවශ්‍ය වේ. රටේ අධ්‍යාපන පද්ධතිය මූලික වශයෙන් සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය, වෘත්තීය අධ්‍යාපනය හා විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනය යන අංශවලින් සමන්විත වේ. ශ්‍රී ලංකාව සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය ලබාදීම අතින් විශිෂ්ඨ ප්‍රගතියක් අත්පත් කරගෙන තිබුණ ද, වෘත්තීය සහ විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපන අංශයේ ජයග්‍රහණ ජාත්‍යන්තර තරගකාරී මට්ටම හා සැසඳීමේදී පසුපසින් සිටී. අධ්‍යාපන පද්ධතිය හා සම්බන්ධ ප්‍රධාන ගැටලු වශයෙන් සමානාත්මතාවය, ගුණාත්මකභාවය, කාර්යක්ෂමතාවය සහ ඵලදායිතාවය සම්බන්ධ ගැටලු හඳුනාගෙන ඇත. දස අවුරුදු දැක්ම මෙම ගැටලු හඳුනාගෙන ඇති අතර සමාජයේ අළුතින් පැන නගින අභියෝගවලට මුහුණදීම සඳහා අවශ්‍ය කුසලතා සමග ගුණාත්මක බවින් යුත් ශ්‍රම බලකායක් ඇති කළ හැකි වඩාත් ගතික අධ්‍යාපන අංශයක් ඇති කිරීම සඳහා අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ අවශ්‍ය වෙනස්කම් සිදු කිරීමට සැලසුම් කර ඇත.

පසුගිය දශක කිහිපය තුළ ශ්‍රී ලංකාව සිය ප්‍රාථමික සහ ද්විතීයික අධ්‍යාපන අංශයේ සැලකිය යුතු දියුණුවක් අත්පත් කරගෙන තිබේ. ඉහළ සාක්ෂරතා අනුපාතය, පාසැල්වලට ඇතුළත්වීමේ අනුපාතය ඉහළ අගයක් ගැනීම, පළමු ශ්‍රේණියට ඇතුළත් වන සිසුවකු දහය ශ්‍රේණිය දක්වා පාසල් යාමේ ප්‍රතිශතය ඉහළ අගයක් ගැනීම, ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය සම්බන්ධයෙන් දැකිය හැකි ස්ත්‍රී පුරුෂ සමානාත්මතාවය, ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාථමික සහ ද්විතීයික අධ්‍යාපන පද්ධතිය අත්පත්කරගෙන

ඇති සුවිශේෂී ජයග්‍රහණ වේ. ප්‍රාථමික සහ ද්විතීයික අධ්‍යාපනයේ ජයග්‍රහණ තවදුරටත් වර්ධනය කිරීමේ අවශ්‍යතාව සලකා බලා ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය සංවර්ධනය, පාසල් සෞඛ්‍ය හා පෝෂණය, තොරතුරු සන්නිවේදන තාක්ෂණික අධ්‍යාපනය, ගුරු පුහුණුව, අවිධිමත් අධ්‍යාපනය, පාසල් පුස්තකාල වැඩසටහන සහ අධ්‍යාපන ප්‍රකාශන කෙරේ රජය සිය අවධානය යොමු කර ඇත. කෙසේ වුවද, අධ්‍යාපන සේවාවන්හි නාගරික සහ ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල විෂමතාවන් තවදුරටත් අඛණ්ඩව පැවතුණි. ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාථමික සහ ද්විතීයික අධ්‍යාපනය ලබාදීමේදී පෞද්ගලික අංශය ද සැලකිය යුතු කාර්යභාරයක් ඉටු කරයි. එමනිසා, මෙම පෞද්ගලික පාසල් මූලික අධ්‍යාපන ප්‍රමිතීන් අනුගමනය කරනු ලබයි ද යන්න අධීක්ෂණය හා ඇගයීම සඳහා ස්වාධීන මණ්ඩලයක් පත් කිරීම මගින් නියාමන රාමුවක් ස්ථාපිත කිරීම කාලීනව වැදගත් වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන පද්ධතිය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා 2008 දී ව්‍යාපෘති ගණනාවක් ක්‍රියාත්මක කර

3.9 සංඛ්‍යා සටහන **සාමාන්‍ය හා විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනයේ මූලික ලක්ෂණ**

ශීර්ෂය	2007	2008(අ)
සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය		
1. මුළු පාසල් සංඛ්‍යාව	10,430	10,448
රජයේ පාසල් සංඛ්‍යාව	9,678	9,662
ඉන්, ජාතික පාසල් සංඛ්‍යාව	328	330
වෙනත් පාසල්	752	786
පෞද්ගලික	94	94
පිරිවෙන්	658	692
2. මුළු ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව ('000)	4,111	4,100
3. නව ඇතුළත් කර ගැනීම් ('000) (ආ)	332	330
4. මුළු ගුරුවරු සංඛ්‍යාව ('000)	221	224
5. ශිෂ්‍ය/ගුරු අනුපාතය (රජයේ පාසල්)	19	19
6. අධ්‍යාපනය සඳහා වූ රජයේ මුළු වියදම (රු. බිලියන) (ඇ)	92.5	100.1
වර්තන වියදම	72.6	77.1
ප්‍රාග්ධන වියදම	19.9	22.9
විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනය		
1. විශ්වවිද්‍යාල සංඛ්‍යාව	15	15
2. ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව (ඇ)	66,996	65,987
3. කම්කරුවරු සංඛ්‍යාව	4,304	4,312
4. උපාධිලත් සංඛ්‍යාව (ඇ)	12,005	෧෭,෩෧෦
කලා සහ සෞන්දර්ය අධ්‍යයන	5,142	෧෭,෩෧෦
වාණිජ සහ කළමනාකරණ අධ්‍යයන	2,301	෧෭,෩෧෦
නීතිය	208	෧෭,෩෧෦
ඉංජිනේරු විද්‍යා	894	෧෭,෩෧෦
වෛද්‍ය විද්‍යා	901	෧෭,෩෧෦
විද්‍යා	1,492	෧෭,෩෧෦
අනෙකුත්	1,067	෧෭,෩෧෦
5. ප්‍රථම උපාධිය සඳහා නව ඇතුළත්වීම් (ඇ)	17,196	20,069

(අ) තාවකාලික මූලයන්: අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය
 (ආ) රජයේ පාසල් සඳහා පමණි. විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රතිපාදන කොමිෂන්
 (ඇ) උසස් අධ්‍යාපනය සඳහා වූ රජයේ මුදල් හා ක්‍රමසම්පාදන අමාත්‍යාංශය
 විශ්වවිද්‍යාල ඇතුළත් ය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
 (ඈ) විවෘත විශ්වවිද්‍යාලයේ ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව ඇතුළත් නැත.

ඇත. මූලික අධ්‍යාපනය (1-9 ශ්‍රේණිය) සහ ද්විතියික අධ්‍යාපනය (10-13 ශ්‍රේණිය) සඳහා ප්‍රවිණත්වයට සම අයිතිවාසිකම් ලබාදීම, අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මකභාවය වැඩි දියුණු කිරීම, අධ්‍යාපන ක්‍ෂේත්‍රයේ සම්පත් වෙන් කිරීමේ හා බෙදාහැරීමේ ආර්ථිකමය කාර්යක්ෂමතාවය සහ සමානාත්මතාවය වැඩි දියුණු කිරීම සහ අධ්‍යාපන යහපාලනය සහ සේවා සැපයීම සඳහා අධ්‍යාපන ක්‍ෂේත්‍රයේ සංවර්ධන රාමුව සහ වැඩසටහන 2008 දී අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක විය. පාසල්වල 10 ශ්‍රේණියේ සිසුන් සඳහා තාක්ෂණික විෂය යටතේ විෂයයක් වශයෙන් තොරතුරු තාක්ෂණය හඳුන්වා දුන් අතර සිසුන්ගේ තොරතුරු තාක්ෂණ අධ්‍යාපනය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා පරිගණක සම්පත් මධ්‍යස්ථාන ඉදිකර ඇත. තාර්කික හා නවීන විෂයමාලා හඳුන්වාදීම සහ ඉංග්‍රීසි මාධ්‍යයෙන් ලබාදෙන අධ්‍යාපනය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා තවදුරටත් ක්‍රියාමාර්ග ගෙන තිබේ. පාසල්වල සේවය කරන ගුරුවරුන්ගේ වෘත්තීය සංවර්ධනය සහතික කිරීමේ අරමුණෙන් දිවයින පුරා ගුරුවරුන්ගේ දැනුම වැඩි දියුණු කිරීම සහ ගුරු පුහුණු මධ්‍යස්ථාන වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා පාසල පදනම් කරගත් ගුරු සංවර්ධන වැඩසටහනක් ක්‍රියාත්මක කර ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනයේ දිගුකලක් පුරා පවතින ගැටලු විසඳීම සඳහා මූලික පියවර කිහිපයක් ගෙන ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ, රජයේ විශ්වවිද්‍යාලවල ගුණාත්මකභාවය ඇගයීම සහ විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මකභාවයට බාධා පමුණුවන සාධක හඳුනාගැනීම සඳහා උසස් අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය යටතේ ප්‍රථම උපාධි අධ්‍යාපනයේ අදාළත්වය සහ ගුණාත්මකභාවය වර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය (IRQUE) ආරම්භ කරන ලදී. ප්‍රථම උපාධි අධ්‍යාපනයේ අදාළත්වය සහ ගුණාත්මකභාවය වර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය යටතේ රජයේ විශ්වවිද්‍යාලවල පීඨයන් කිහිපයක ප්‍රගතිය ඇගයීම් කර තිබේ. ශ්‍රී ලංකාවේ උසස් අධ්‍යාපන අංශයේ තරඟකාරී ව්‍යුහයක් නොමැති පරිසරයක විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මකභාවය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා එහි පවතින ගැටලු හඳුනා ගැනීමට සහ ඒවාට පිළියම් යෙදීමට මෙවැනි ආකාරයේ අඛණ්ඩ ඇගයීම් කිරීම අවශ්‍ය වේ. තවද, විශ්වවිද්‍යාල පද්ධතිය කර්මාන්ත අංශය ඇතුළුව පුද්ගලික අංශය හා ආර්ථිකයේ අනෙකුත් අංශ සමග සම්බන්ධ කිරීමට සහ අනෙකුත් වශයෙන් ප්‍රතිලාභ ලැබීම සඳහා විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රතිපාදන කොමිෂන් සභාව විසින් සෑම විශ්වවිද්‍යාලයකටම විශ්වවිද්‍යාල-කර්මාන්ත-සමාජ අන්තර් ක්‍රියා ඒකකයක් ස්ථාපිත කිරීම සඳහා අවශ්‍ය අරමුදල් ප්‍රදානය කර ඇත. විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රතිපාදන කොමිෂන් සභාවේ පර්යේෂණ ප්‍රවර්ධන මධ්‍යස්ථානය යටතේ ඇති කරන ලද පර්යේෂණ අරමුදල් භාවිතා කිරීමෙන් කර්මාන්තවලට, සමාජයට සහ මහජනතාවට අවශ්‍ය පරිදි දැනුම සහ තාක්ෂණය වැඩි දියුණු කරන මධ්‍යස්ථාන වශයෙන් මෙම ඒකක

කටයුතු කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. කෙසේ නමුත්, විශ්වවිද්‍යාලවලට ඔවුන් පෞද්ගලික අංශය සමග කරන කටයුතුවලින් උපයාගන්නා මුදල් උපයෝජනය කිරීමට අවශ්‍ය නිදහස ලබාදෙන තෙක් විශ්වවිද්‍යාල පද්ධතියට පෞද්ගලික අංශය සමග සාමූහික ව්‍යාපෘතිවලට යොමුවීමට නිසි දිරි ගැන්වීමක් ලබා නොදෙනු ඇත.

තෘතීය හා වෘත්තීය අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග ගණනාවක් ගෙන තිබේ. දියුණු වෙමින් පවතින කර්මාන්ත අංශයන් මුහුණ දෙන ශ්‍රම හිඟය හේතුවෙන් එම කර්මාන්ත සඳහා අවශ්‍ය කුසලතා සහිත ශ්‍රමිකයන් පුහුණු කිරීම අරමුණු කරගෙන තෘතීය හා වෘත්තීය අධ්‍යාපන කොමිසම විසින් වෘත්තීය අධ්‍යාපනය සහ පුහුණු සැලසුම් වැඩි දියුණු කර තිබේ. ආයතනික නොවන අවිධිමත් මාර්ග හරහා ලබාගන්නා නිපුණතාවය විධිමත් ආයතනවලින් ලබාගන්නා පුහුණුවකින් පසුව ජාතික හා ජාත්‍යන්තර වශයෙන් පිළිගත් සුදුසුකම් බවට පත් කිරීම ජාතික වෘත්තීය සුදුසුකම් වැඩසටහන මගින් සිදු කෙරේ. ජාතික වෘත්තීය සුදුසුකම් වැඩසටහන යටතේ සහතික පාඨමාලා සඳහා නිපුණතා මට්ටම් හැටහතරක් හඳුන්වා දී ඇති අතර ඩිප්ලෝමා මට්ටමේ තාක්ෂණික අංශ එකොළහක් හඳුනාගෙන තිබේ. ජාතික වෘත්තීය සුදුසුකම් වැඩසටහන යටතේ ඩිප්ලෝමා පාඨමාලා ආරම්භ කිරීම සඳහා සෑම දිස්ත්‍රික්කයකම හඳුනාගත් එක් කාර්මික විද්‍යාලයක් තාක්ෂණික විද්‍යාලයක් වශයෙන් වැඩි දියුණු කර ඇත. වෘත්තීය පුහුණු පාඨමාලාවලට ඇතුළත් වන තරුණ පිරිසගේ අභිවෘද්ධිය සහතික කිරීම සඳහා වෘත්තීය තාක්ෂණික විශ්වවිද්‍යාලයක් ස්ථාපිත කිරීමට ක්‍රියාකර ඇත. වෘත්තීය තාක්ෂණික විශ්වවිද්‍යාලය පිළිබඳ කෙටුම්පත 2008 දී පාර්ලිමේන්තුවේ සම්මත වී ඇත. මෙම වෘත්තීය තාක්ෂණික විශ්වවිද්‍යාලයේ අධ්‍යාපන පීඨය දැනටමත් ආරම්භ කර ඇත.

නිවාස හා නාගරික සංවර්ධනය

ජනගහන වර්ධනය, ආදායම් මට්ටම් ඉහළයාම, නාගරීකරණය සහ සමාජ ආර්ථික ජීවන රටාවේ වෙනස්වීම් සමග නිවාස හා නාගරික සංවර්ධනය සඳහා ඇති ඉල්ලුම ඉහළ ගොස් තිබේ. නිවාස සංවර්ධනය සඳහා රජයේ මැදිහත්වීම සෘජුවම නිවාස සපයන්නෙකුට වඩා පහසුකම් සලසන්නෙකු වශයෙන් කටයුතු කිරීමට බොහෝ දුරට සීමා වී තිබේ. ආදායම් මට්ටම් ඉහළයාම සහ ජීවන රටාවන් වෙනස්වීම සමග මධ්‍යම හා ඉහළ ආදායම් ලබන පුද්ගලයන් සඳහා ප්‍රධාන නිවාස සපයන්නා වශයෙන් පෞද්ගලික අංශය කටයුතු කරන අතර රජය අඩු ආදායම් ලබන්නන් සහ තෝරාගත් ජන කොටස් සඳහා නිවාස පහසුකම් සැලසීමට අඛණ්ඩව සම්බන්ධ වෙයි.

ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය තෝරාගත් පුද්ගලයන් සඳහා නිවාස සැපයීම අඛණ්ඩව සිදු කරයි. විශේෂයෙන්ම අඩු ආදායම්ලාභීන් ඉලක්ක කරගෙන නිවාස වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කරන රාජ්‍ය අංශයේ ප්‍රධාන ආයතනය වන, ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය 2008 දී නිවාස වැඩසටහන් කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක කර තිබේ. විශේෂයෙන්ම ආබාධිත සාමාජිකයන් සිටින අඩු ආදායම්ලාභී පවුල්වලට නිවාස ලබාදෙන ජන සෙවන ආධාර වැඩසටහන, 2004 සුනාමි ආපදාවට ලක් වූ ධීවර ප්‍රජාව ඉලක්ක කරගත් ධීවර නිවාස වැඩසටහන, වතු නිවාස වැඩසටහන, උතුරු පළාත් නිවාස වැඩසටහන සහ තවත් විශේෂිත නිවාස වැඩසටහන් කිහිපයක් ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. මැදි ආදායම් ලබන කුටුම්භයන්ගේ නිවාස අවශ්‍යතාවලට විසඳුම් ලබාදීම සඳහා ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය පෞද්ගලික අංශයේ සහභාගීත්වය ලබා ගැනීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කර ඇත. ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය නිවාස සඳහා අවශ්‍ය ඉඩම් ලබාදී ඇති අතර සංවර්ධනකරුවන්ට ඔවුන්ගේ අරමුදල් භාවිතා කරමින් නිවාස ඉදිකිරීමේ වගකීම පවරා ඇත. 2008 දී ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් විවිධ නිවාස සංවර්ධන වැඩසටහන් යටතේ නිවාස ඒකක 13,037 ක් නිමකර ඇත.

2008 දී පැවති ඉහළ පොලී අනුපාත හේතුවෙන් නිවාස මූල්‍ය වෙළෙඳපොළට අයහපත් බලපෑමක් ඇති විය. මූල්‍ය ආයතන නිවාස ණය ලබාදීම සම්බන්ධයෙන් දැක්වූ ආරක්ෂාකාරී පිළිවෙත් නිසා 2008 දී බැංකු විසින් නිවාස සඳහා ලබාදුන් මුළු ණය මුදල රුපියල් බිලියන 149 ක් දක්වා සියයට 7 ක් වැනි අඩු වේගයකින් වර්ධනය විය. ආර්ථික වර්ධනය අඩුවීමත් සමඟ නිවාස සඳහා පැවති ඉල්ලුම ද සැලකිය යුතු මට්ටමකින් පහළ ගියේය.

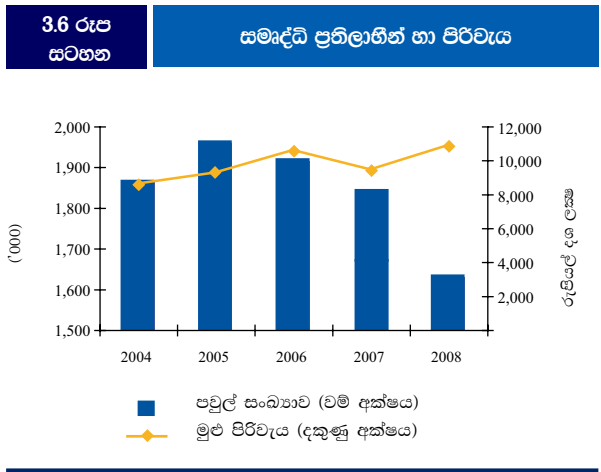
රට තුළ නාගරික සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සැලසුම් කිරීමේදී සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය (නා.සං.අ.) ප්‍රධාන මෙහෙවරක් ඉටු කරයි. එසේම, නගර සැලසුම් කිරීමේ දී සහ සංවර්ධනය කිරීමේදී සියලුම පළාත් පාලන ආයතනවලට උපදේශන සේවා සැපයීම ද සිදු කරයි. නා.සං.අ. යටතේ පවතින නාගරික ප්‍රදේශ 2007 දී 201 ක සිට 2008 දී 212 දක්වා ඉහළ ගිය අතර, එම ප්‍රදේශ මහ නගර සභා 18 කින් ද නගර සභා 42 කින් ද ප්‍රාදේශීය සභා 152 කින් ද සමන්විත වේ. නා.සං.අ. ප්‍රධාන මෙහෙයුම් කටයුතු අතරට පරිපාලන සංකීර්ණ, වාණිජ්‍යමය සංකීර්ණ, නගර සංවර්ධන ව්‍යාපෘති, කර්මාන්ත ව්‍යාපෘති, ඒකාබද්ධ ව්‍යාපෘති, අධ්‍යාපනික, සමාජීය සහ සංස්කෘතික ව්‍යාපෘති ඉදිකිරීම ඇතුළත් වේ. 2008 දී බේරේ වැව පුනරුත්ථාපනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය යටතේ නිවාස ප්‍රතිස්ථානගත කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය, විවිධ ප්‍රදේශවල බස් නැවතුම්පොළවල් සහ සාප්පු සංකීර්ණ ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘති සහ බස්නාහිර

සහ අනෙකුත් ප්‍රදේශවල නගර සංවර්ධන ව්‍යාපෘති කිහිපයක් ඉදිකිරීම ඇතුළුව තවත් නගර සංවර්ධන වැඩසටහන් කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. මේ අතර, 2008 දී බත්තරමුල්ල, සෙත්සිරිපාය පරිපාලන සංකීර්ණයක් ඉදිකිරීමේ පළමු සහ දෙවන පියවර අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.

දුප්පත්කම තුරන් කිරීම

දුප්පත්කම තුරන් කිරීමේ ක්‍රමෝපායක් සඳහා වැදගත් ප්‍රතිපත්තියක් වශයෙන් යෝග්‍ය සමාජ ආරක්ෂණ රැහැන් (safety ropes) සමඟ සම්බන්ධ වූ ආරක්ෂණ ජාලවල (safety nets) වැදගත්කම පොදුවේ පිළිගෙන ඇත. දිළිඳු පුද්ගලයන් සඳහා මුදල්මය ආධාර පමණක් ලබාදීමෙන් ඔවුන් දුගී බවෙන් ගලවාගත නොහැකි බව පැහැදිලිව හඳුනාගෙන තිබේ. එලදායී අන්දමින් ආර්ථිකමය කටයුතුවලට සහභාගිවීම සඳහා දිළිඳු පුද්ගලයන්ට අවස්ථා ලබාදීම දුප්පත්කම තුරන් කිරීමේ නව ක්‍රමෝපාය වේ. ප්‍රාදේශීය විෂමතාවන් අඩු කරමින් ක්ෂුද්‍ර මූල්‍යනය, නවීන තාක්ෂණය වැනි අවශ්‍ය උපකාරී සේවා සැපයීම සහ වෙළෙඳපොළ සොයා ගැනීමට පහසුකම් සැලසීම මගින් ග්‍රාමීය ප්‍රජාවගේ ආදායම් උත්පාදනය වැඩි කිරීම සහ මුදල් ආධාර ලබාදීම හරහා ආර්ථිකමය හා සමාජීය වශයෙන් අඩු මට්ටමක සිටින පුද්ගලයන්ට සහන සැලසීම දුප්පත්කම මුලිනුපුටා දැමීමේ එලදායී ක්‍රමයක් බව පිළිගෙන ඇත.

දකුණු ආසියාවේ වඩාත්ම පුළුල් සමාජ ආරක්ෂණ වැඩසටහන ශ්‍රී ලංකාවේ දැකිය හැක. 2008 දී සමෘද්ධි සහනාධාර වැඩසටහන තවදුරටත් ඉලක්කගත කරන ලදී. මෙම වැඩසටහන යටතේ 2008 දී පවුල් දශ ලක්ෂ 1.6 ක් ප්‍රතිලාභ ලැබීය. ආහාර මුද්දරවල වටිනාකම ඉහළ යාම හේතුවෙන් සමෘද්ධි සහනාධාර සඳහා වැය කළ මුදල රුපියල් දශ ලක්ෂ 9,967 ක් දක්වා සියයට 5.8 කින් ඉහළ ගියේය. ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතා රේඛාවට පහළින් සිටින ජනගහනය සියයට 15.2 ක් වුවද, සමෘද්ධි

3.10 සංඛ්‍යා සටහන **සමෘද්ධි සුභසාධන වැඩසටහන**
සහනාධාරලාභී පවුල් සංඛ්‍යාව සහ ප්‍රදානයන්හි වටිනාකම ^(අ)

වසර	සමෘද්ධි සහනාධාර වැඩසටහන		වියළි සලාක වැඩසටහන		පෝෂණ දීමනා වැඩසටහන	
	පවුල් සංඛ්‍යාව (ආ)	වටිනාකම රු. දශලක්ෂ	පවුල් සංඛ්‍යාව (ආ)	වටිනාකම රු. දශලක්ෂ	පවුල් සංඛ්‍යාව (ආ)	වටිනාකම රු. දශලක්ෂ
2003	1,892,842	8,658	222,652	1,228	90,866	200
2004	1,864,058	8,593	155,048	2,226	103,967	218
2005	1,960,664	9,244	98,223	1,142	122,186	250
2006	1,916,594	10,570	122,269	1,359	186,211	576
2007	1,844,660	9,423	105,105	1,234	102,020	594
2008	1,631,133	9,967 (ඇ)	102,662	1,198	86,480	386

(අ) සමෘද්ධි වැඩසටහන වඩාත් හොඳින් ඉලක්ක ගත කිරීම සහ සමෘද්ධිලාභීන්ගේ ආදායම් මට්ටම් ඉහළයාම නිසා 2007 සහ 2008 දී සහනාධාරලාභී පවුල් සංඛ්‍යාව අඩුවිය.
 (ආ) වර්ෂය අවසානයේ දී
 (ඇ) භූමිතෙල් සහනාධාරය ද ඇතුළත්ව.
 මූලාශ්‍රය: සමෘද්ධි කොමසාරිස් ජනරාල් දෙපාර්තමේන්තුව

සහනාධාරලාභීන් සියයට 33 ක් පමණ සිටින අතර, එමගින් සමෘද්ධි වැඩසටහන තවදුරටත් ඉලක්කගත කිරීමේ අවශ්‍යතාවය පෙන්නුම් කරයි.

2008 සමෘද්ධිලාභීන්ගේ උන්නතිය සඳහා සමෘද්ධි කොමසාරිස් ජනරාල් දෙපාර්තමේන්තුව සහ සමෘද්ධි අධිකාරිය වැඩසටහන් ගණනාවක් අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කළේය. මරණ, රෝහල් ගතවීම වැනි අනපේක්ෂිත සිදුවීම් හා දරු උපන් හෝ විවාහ මංගල්‍යයන් වැනි සිදුවීම් හේතුවෙන් දැඩි මූල්‍ය දුෂ්කරතාවන්ට මුහුණ දෙන සමෘද්ධි පවුල් එයින් මුදවා ගැනීම සඳහා සමාජ ආරක්ෂණ වැඩසටහනක් සමෘද්ධි කොමසාරිස් ජනරාල් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. මීට අමතරව, 2008 දී පෝෂණ දීමනා වැඩසටහන, වියළි සලාක වැඩසටහන, භූමිතෙල් සහනාධාර වැඩ සටහන සහ 'ජාතික සවිය ගම නැගුම දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන' ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. සමෘද්ධි අධිකාරිය විසින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 555 ක ප්‍රතිපාදන යටතේ 'ජාතික සවිය ගම් පුබුදුව ජීවන තත්ත්වය නගා සිටුවීමේ වැඩසටහන' සහ 'සඳාචාර සංවර්ධන වැඩසටහන' අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. සමෘද්ධි අධිකාරිය සමෘද්ධි ප්‍රතිලාභීන්ගේ ඉතිරිකිරීමේ පුරුදු වැඩ කිරීම සහ ඔවුන්ගේ ඵලදායී ණය අවශ්‍යතා සපුරාලීම අරමුණු කරගෙන තෝරාගත් ගම් 3,060 ක සමෘද්ධි බැංකු සංගම් වැඩසටහන ආරම්භ කර ඇත.

පරිසරය

ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් නිසා පැන නගින අහිතකර බාහිරතාවයන්, පරිසරය කෙරෙහි අයහපත් බලපෑම් ඇති කරයි. එම නිසා, තිරසාර සංවර්ධනයක් අපේක්ෂා කරන රටකට, පරිසරය රැකගැනීම කෙරෙහි උනන්දුවක් දැක්වීමට සිදු වේ. පරිසර දූෂණය මත බදු පැනවීම, රෙගුලාසි පැනවීම සහ මහජනතාව දැනුවත්

කිරීමේ වැඩසටහන් ක්‍රියාවට නැංවීම වැනි ආර්ථිකමය උපකරණ භාවිතය පරිසරය රැක ගැනීම සඳහා පරිසර හා ස්වාභාවික සම්පත් අමාත්‍යාංශය ගෙන ඇති මූලික ක්‍රියාමාර්ග වේ.

ස්වාභාවික සම්පත් සහ පරිසර කළමනාකරණය තිරසාරව පවත්වා ගෙනයාම අරමුණු කර ගනිමින්, 2008 දී, පරිසර හා ස්වාභාවික සම්පත් අමාත්‍යාංශය ව්‍යාපෘති කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. පාසල් මට්ටමේ පරිසර හිතකාමී ව්‍යාපෘති, පාරිසරික පුරෝගාමීන්ගේ අන්තර් ක්‍රියාකාරී වැඩසටහන්, ජාතික රුක් රෝපණ වැඩසටහන්, සොබා දහම අගය කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන ස්ථාපිත කිරීම, වායු ගුණාත්මකභාවය අධීක්ෂණය කිරීමේ වැඩසටහන සහ ජලයේ ගුණාත්මකභාවය අධීක්ෂණය කිරීමේ වැඩසටහන 2008 වසර තුළදී ද අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කෙරිණි.

2008 අයවැයෙන් යෝජනා කළ පරිදි, ශ්‍රී ලංකාව කාබන් අරමුදලක් ස්ථාපිත කරන ලද අතර, එමගින් ශ්‍රී ලංකාවේ කර්මාන්ත අංශය අඩු කාබන් විමෝචනයක් සහිත ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා දිරි ගන්වනු ලබයි. පවිත්‍ර පරිසරයක් පවත්වාගෙන යන අතරම, රජය කාබන් අරමුදලක් පිහිටුවීම මගින් එම ප්‍රතිලාභ නෙලා ගැනීම සඳහා එය පෙර සූදානම් සහිත උපක්‍රම සහිතව ක්‍රියාත්මක කරයි. හොඳින් සැලසුම් කරන ලද පවිත්‍ර සංවර්ධන යාන්ත්‍රණ (Clean Development Mechanism) වැඩසටහනක් සඳහා එම කර්මාන්තයේ නියැලී සිටින විශේෂඥ දැනුම සහිත පුද්ගලයින් කාබන් විමෝචනයන් මැනීමේ ක්‍රම පිළිබඳව, කාබන් විමෝචන අවගෝෂණය කර ගැනීමේ උපක්‍රම සැකසීම පිළිබඳව හා ඉවත දමන ද්‍රව්‍යයන්හි ආර්ථික වටිනාකම මැනීමේ ක්‍රම (economic value of waste matter) සංවර්ධනය කිරීම පිළිබඳව තාක්ෂණික වශයෙන් සූදානම් කිරීම අවශ්‍ය වේ.

විශේෂ සටහන 6

සහග්‍ර සංවර්ධන අභිමතාර්ථ - ශ්‍රී ලංකාව කොයිබට ද?

නව සහග්‍රය උදාවේ දී එක් රැස් වූ ලෝක නායකයෝ ලෝක ප්‍රජාවන් විසින් වසර 2015 වනවිට සපුරා ගත යුතු අභිමතාර්ථයන් අටක් පිළිබඳ එකඟතාවක් ඇතිකර ගත්හ. සහග්‍ර සංවර්ධන අභිමතාර්ථ (ස.සං.අ.) ලෙස නම්

ලද (සංඛ්‍යා සටහන වි.ස. 6.1) එම අභිමතාර්ථ සපුරා ගැනීමේ අරමුණ වූයේ මානව සංහතියට එල්ල වී ඇති අභියෝගයන්ට මුහුණ දීමේ උත්සාහයන් ක්‍රමිකව ගොනු කර ගැනීමත්, ගෝලීයකරණ ක්‍රියාදාමය, මානව

සංඛ්‍යා සටහන වි. ස. 6.1
සහග්‍ර සංවර්ධන අභිමතාර්ථ

අභිමතාර්ථ	ඉලක්ක
1. අන්ත දුගීභාවය හා කුසගින්න පිටු දැකීම	අ. දෛනික ආදායම එ.ජ.ඩොලරයට වඩා අඩු ජන අනුපාතය වසර 1990-2015 අතර කාලය තුළ දී අඩකින් අඩු කිරීම. ආ. කාන්තාවන් සහ තරුණයින් ද ඇතුළු සෑමව පුර්ණ සහ ඵලදායී රැකියා සහ සෑමව ගෞරවනීය වූ කාර්යයක නියැලීමට ඉඩ සැලසීම. ඇ. කුසගින්නෙන් පෙළෙන ජන සංඛ්‍යාව 1990-2015 අතර කාලයේ දී අඩකින් අඩු කිරීම.
2. ළමුන් සෑමට ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය	අ. වසර 2015 වනවිට සෑම දෙසෙහිම, පිරිමි හා ගැහැණු ළමුන්හට එක ලෙසට, පුර්ණ ප්‍රාථමික පාසල් අධ්‍යාපනයක් ලැබීම සහතික කිරීම.
3. ස්ත්‍රී පුරුෂ සම තත්ව ලැබීම ප්‍රවර්ධනය සහ කාන්තාව සවිබල ගැන්වීම	අ. ප්‍රාථමික සහ ද්විතියික අධ්‍යාපනයේ ගැහැණු හා පිරිමි ළමුන් අතර පවතින විෂමතාවය වසර 2005 වනවිට පිටුදැකීම; වසර 2015 පෙර සෑම අධ්‍යාපන මට්ටමකදීම එම විෂමතාවය පිටු දැකීම.
4. ළමා මරණ අඩු කිරීම	අ. වයස අවු. 5 ට අඩු ළමා මරණ අනුපාතය, 1990-2015 අතර කාලයේ දී තුනෙන් දෙකකින් (2/3) අඩු කිරීම.
5. මාතෘ සෞඛ්‍ය වර්ධනය	අ. මාතෘ මරණ අනුපාතය, 1990-2015 කාලය තුළ දී හතරෙන් තුනකින් (3/4) අඩු කිරීම. ආ. වසර 2015 වනවිට අවශ්‍ය සෑමට ප්‍රජනන සෞඛ්‍ය පහසුකම්.
6. එච්.අයි.වී/එච්.සී. මැලේරියාව හා අනෙකුත් රෝග මර්ධනය	අ. වසර 2015 වනවිට එච්.අයි.වී./එච්.සී. රෝගය බෝවීම නතර කොට එච්.අයි.වී./එච්.සී. රෝග ව්‍යාප්ති ප්‍රවණතාවන් හීන කිරීම ඇරඹීම. ආ. 2010 වනවිට එච්.සී.වී./එච්.සී. රෝගය සඳහා ප්‍රතිකාර ලැබිය යුතු සෑමට එම අවස්ථාව සලසා දීම. ඇ. මැලේරියාව හා අනෙකුත් බරපතල රෝගවලට ගොදුරු වීම නවත්වා, එම රෝග ව්‍යාප්තිය හීන කිරීම ඇරඹීම.
7. පරිසරයේ තිරසාර පැවැත්ම සහතික කිරීම	අ. තිරසාර සංවර්ධනයේ මූලධර්ම රටේ ප්‍රතිපත්ති සහ වැඩ සටහන්වලට ඇතුළු කිරීම; පාරිසරික සම්පත් අහිමි වී යාම නතර කිරීම. ආ. ජෛව විවිධත්වය අහිමිවීම වළකාලීම, අහිමි වීමේ අනුපාතය 2010 වනවිට සැලකිය යුතු මට්ටමකට අඩුකර ලීම. ඇ. පිරිසිදු පානීය ජලය සහ මූලික සෞඛ්‍ය පහසුකම් ලබාගත නොහැකි ජන සංඛ්‍යාව වසර 2015 වනවිට අඩකින් අඩු කිරීම. ඈ. යටත් පිරිසෙයින් 2020 වනවිට පැල්පත්වාසීන් දශ ලක්ෂ 100කගේ ජීවන මට්ටම සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ නැංවීම.
8. සංවර්ධනය සඳහා ජගත් හවුල්කාරිත්වයක් ගොඩ නැගීම.	අ. නියමයන් පදනම් කොටගත්, පුරෝකථනය කළ හැකි, අසාධාරණයක් සිදු නොවන ලෙසින් සැකසුණු විවාහ වෙළෙඳ හා මූල්‍ය ක්‍රමය තවදුරටත් වර්ධනය කිරීම. (යහපාලනයට, සංවර්ධනයට සහ දිළිඳු බව අඩු කිරීමට ජාතික හා ජාත්‍යන්තර වශයෙන් වූ කැපවීම මීට ඇතුළත්ය). ආ. ඉතාම උණ සංවර්ධිත රටවල විශේෂ අවශ්‍යතා සලකා බැලීම. (ඉතාම උණ සංවර්ධිත රටවල අපනයනයන්ට තීරු බදු හා පංගු රහිත වූ පිවිසුම්, අධික ලෙස ණය බරින් දුගී රටවලට පුළුල් ණය සහන පහසුකම්, නිල ද්විපාර්ශ්වික ණය අහෝසි කිරීම, දුගීබව අඩු කරලීමට කැප වූ රටවලට ඉතාමත් ත්‍යාගශීලී ලෙසින් වූ නිල සංවර්ධන ණය උපකාර මීට ඇතුළත්ය). ඇ. සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ගොඩබිමින් වට වූ රටවල හා කුඩා දිවයින්වල විශේෂ අවශ්‍යතා සලකා බැලීම. (සංවර්ධනය වෙමින් පවතින කුඩා දිවයින් රාජ්‍යයන් සඳහා වූ තිරසාර සංවර්ධන ක්‍රියාකාරී වැඩ සටහන් හා 22 වන ජගත් මහා සමුළුවේ ප්‍රතිපාදන හරහා). ඈ. සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල ණය පිළිබඳ ගැටළු සම්බන්ධයෙන් ජාතිකමය සහ අන්තර්ජාතිකමය වශයෙන් ඉතා පුළුල් පියවර ගැනීම මගින් දිගු කාලීනව, ණය ගෙවීමේ හැකියාව ඇති කිරීම. ඉ. ඖෂධ සමාගම්වල සහාය ඇතිව ඔරොත්තු දිය හැකි මිලක පවතින අත්‍යවශ්‍ය ඖෂධ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවලට ලබා ගැනීමට පහසුකම් සැලසීම. ඊ. පුද්ගලික අංශයේ උදව් ඇතිව, විශේෂයෙන්ම තොරතුරු සහ සංවිද්‍යාත්මක වැනි නව තාක්ෂණ පහසුකම් ලබා ගැනීමට සැලැස්වීම.

මූලාශ්‍රය: ADB - Key Economic Indicators for Asia and the Pacific 2008

සංවර්ධනයට දායකවන ධනාත්මක බලවේගයක් බවට පරිවර්තනය කර ගැනීමත්ය. ශ්‍රී ලංකාව ද ඇතුළු රටවල් 191ක් මෙම නව මුද්‍රා ක්‍රමවේදයට පාර්ශ්වකරුවෝ වූහ. ශ්‍රී ලංකාව තුළ ස.සං.අ. වල ප්‍රගතිය අධීක්ෂණය කිරීමේ වගකීම පැවරී ඇත්තේ මුදල් හා ක්‍රම සම්පාදන අමාත්‍යාංශයටයි. එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවර්ධන වැඩසටහන ද ඊට සහාය වනු ඇත.

අට වැදෑරුම් වූ සියළු අභිමතාර්ථයන් පුරාවට ම දිවෙන ප්‍රධානතම අභිමතාර්ථය වූ අන්ත දිළිඳුකම හා කුසගින්න පිටු දැකීමට නම්, මින් පළමු අභිමතාර්ථයන් හත ම දැගී රටවල් විසින් සපුරා ගත යුතුය. ආධාර, ණය සහන සහ වඩා සාධාරණ වෙළෙඳ කොන්දේසි අවශ්‍ය රටවලට ලබා දීම තුළින් සංවර්ධිත රටවල් එකී ප්‍රධානතම අභිමතාර්ථය සපුරා ගැනීමට දායක විය යුතු ආකාරය අට වෙනි අභිමතාර්ථයෙන් දක්වනු ලබයි.

ස.සං.අ. සපුරා ගැනීමේ ක්‍රියාවලියේ වසර අටක කාලයක් තිරතව ඒ සඳහා තවත් වසර හතක් ඉතිරිව ඇති මේ අවස්ථාව, ශ්‍රී ලංකාව ඒ තුළ ලබා ඇති ප්‍රගතිය විමර්ශනයටත්, එකී අභිමතාර්ථ සපුරා ගැනීම වස් ඉදිරියේ දී ගත යුතු ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳව අවධානය යොමු කිරීමටත් උචිත අවස්ථාවෙකි.

ස.සං.අ. වල ගැබ්ව ඇති බොහෝ ඉලක්ක සපුරා ගැනීමේ දී ශ්‍රී ලංකාව නිවැරදි ලෙස වඩාත් ඉදිරියට ගොස් ඇත. කෙසේ වෙතත්, අභිමතාර්ථ 1, 6 සහ 7 හි ඉලක්ක පිළිබඳව ශ්‍රී ලංකාව වැඩි අවධානයක් යොමු කළ යුතු වේ.

වත්මන් සංදර්භය තුළ, පළමු අභිමතාර්ථය, 'අන්ත දුගී භාවය සහ සාගින්න තුරන් කිරීම' සපුරා ගැනීමට ශ්‍රී ලංකාව තව දුරටත් අවධානය යොමු කිරීම අවශ්‍ය වේ. කෙතෙක් සමාජ ආරක්ෂණ ක්‍රම සහ සහනාධාර වැඩපිළිවෙළ තිබුණ ද, දිළිඳුකම තුරන් කිරීම කඩිනම් ව කළ යුතුය. උතුරු හා නැගෙනහිර පළාත්වල ගැටුම් හා සුනාමිය හේතුවෙන් අභ්‍යන්තරව අවතැන් වූ පුද්ගලයන් සංඛ්‍යාව වැඩි වීමත් සමඟ සැලකිය යුතු ජනතාවකගේ ජීවනෝපාය මාර්ගයන් අහිමිව ගොස් ඇත. මෙවන් බලපෑම්වලට ලක් වූ උතුරු හා නැගෙනහිර පළාත්වල ජනගහන දරිද්‍රතා අනුපාතයන් මේ නිසා ඉහළ ගොස් ඇත. රජය මගින් විශේෂයෙන් ම උතුරු හා නැගෙනහිර පළාත්වල ආරම්භ කර ඇති ප්‍රතිසංස්කරණ, නැවත පදිංචි කිරීමේ හා පුනරුත්ථාපන ව්‍යාපෘති කඩිනම් කිරීම, මෙම අවතැන් වූ ජනතාවගේ ආර්ථික හා සමාජයීය තත්ත්වයන් යථා ස්වභාවයට පත් කිරීමටත් පළමු සහග්‍ර සංවර්ධන අභිමතාර්ථය සපුරා ගැනීමටත් සැලකිය යුතු ලෙසින් දායක වනු ඇත.

මන්දපෝෂණය හා බැඳී පවතින බැවින් පළමු අභිමතාර්ථය සපුරා ගැනීම වැදගත්ය. මන්දපෝෂණ ප්‍රශ්නය මැනවින් විසඳීම සඳහා නොයෙකුත් සුභසාධන හා සහන වැඩසටහන් වන, සමෘද්ධි වැඩසටහන යටතේ ඇති අතිරේක ආදායම් ව්‍යාපෘතිය, වියළි සලාක

**සංඛ්‍යා සටහන වි. ස. 6.2
අභිමතාර්ථ 1 හි නිර්ණායක**

	ලඟා කර ගත් මට්ටම	ඉලක්කය
දරිද්‍රතා අන්තර අනුපාතය	3.1% (2003)	2.8%
ජාතික පරිභෝජනයෙන් දුගීම 20%ට ලැබුණු කොටස	7.1% (2008)	සුවිශේෂී ඉලක්කයක් නොමැත
වයස අවුරුදු 5 න් පහළ, නියමිත බරට වඩා අඩු බරැති දරුවන්ගේ ප්‍රතිශතය	21.6% (2007)	19%
කිලෝ කැලරි 2030ක අවම භෝජන ශක්ති පරිභෝජන මට්ටමට පහළින් සිටින ජන අනුපාතය	50.7%	25%

මූලාශ්‍රය : ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව

ව්‍යාපෘතිය සහ අනෙකුත් පෝෂණ වැඩසටහන් වන ගැබ්නී මව්වරුන්ට ලබා දෙන පෝෂණ මල්ල, බිලිඳුන්ට සහ අඩු ආදායම් පවුල් සඳහා වූ කිරි පිටි සහනාධාර සහ පාසල් ළමුන්ට වූ පෝෂණ වැඩසටහන වැනි ව්‍යාපෘති ක්‍රියාවට නැගීම මගින් ප්‍රයත්න දරා ඇත. කෙසේ වෙතත්, දිස්ත්‍රික්ක වශයෙන් සලකන විට අවුරුදු 5න් පහළ, බරින් අඩු ළමුන්ගේ ප්‍රතිශතය සෑම දිස්ත්‍රික්කයකම පාහේ සියයට 15 ඉක්මවීම තවමත් පවතින හා දැඩි උනන්දුවෙන් විසඳුම් සෙවිය යුතු ප්‍රශ්නයකි.

ශ්‍රී ලංකාව, දෙවන අභිමතාර්ථය වන 'සෑමට ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය' (සංඛ්‍යා සටහන වි.ස. 6.3) සපුරා ගැනුමේ කඩ ඉමේ සිටින අතර කලාපයේ සමහර රටවල් හා සසඳන විට බොහෝ ඉදිරියෙන් සිටියි.

**සංඛ්‍යා සටහන වි. ස. 6.3
අභිමතාර්ථ 2 හි නිර්ණායක**

	ලඟා කර ගත් මට්ටම	ඉලක්කය
ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනයට ඇතුළත් වීමේ අනුපාතය	97.5% (2006)	100%
1 වන පංතියට ඇතුළත් කරන සිසුන්ගෙන් 5 වන පංතිය දක්වා අධ්‍යාපනය ලබන සිසුන් ගණන	99.6% (2006)	100%
අවුරුදු 15-24 වයස් කාණ්ඩයේ සාක්ෂරතාවය	95.8% (2006)	100%

මූලාශ්‍රය : ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව

මෙම ප්‍රගතිය අත්කර ගැනීමට වැඩියෙන් ම බලපෑ හේතුව වනුයේ, අධ්‍යාපනය මූලික අයිතියක්ය යන්න ශ්‍රී ලංකාව අවධාරණය කිරීමයි. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, සියළුම පාසල් යන වයසේ සිටි ළමුන් පාසල් යාමට උනන්දු කරන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කරමින්, ප්‍රාථමික,

ද්විතියික හා තෘතියික යන සෑම මට්ටමක් ම වෙනුවෙන් වූ නිදහස් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය මෙම ප්‍රගතිය සඳහා දායක වූ ප්‍රධාන සාධකයෙකි. තවදුරටත් මෙය අවධාරණය කරමින්, 1997 සිට වසස අවුරුදු 5-14 අතර ළමුන් අනිවාර්යයෙන් පාසල් යා යුතු බව පාර්ලිමේන්තුවේ පනතක් මගින් නියම කොට ඇත.

ශ්‍රී ලංකාව, තෙවැනි අභිමතාර්ථය වන 'ස්ත්‍රී පුරුෂ සම තත්ත්වය ලැබීම ප්‍රවර්ධනය සහ කාන්තාව සවිබල ගැන්වීම' තුළ ද සැලකිය යුතු ප්‍රගතියක් ලබා ඇත.

**සංඛ්‍යා සටහන වි. ස. 6.4
අභිමතාර්ථ 3 හි නිර්ණායක**

	ලඟා කර ගත් මට්ටම	ඉලක්කය
ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනයේ දී, ගැහැණු ළමුන්ට පිරිමි ළමුන්ගේ අනුපාතය	99.0% (2006)	100%
ද්විතියික අධ්‍යාපනයේ දී, ගැහැණු ළමුන්ට පිරිමි ළමුන්ගේ අනුපාතය	105.7%(2006)	100%
තෘතියික අධ්‍යාපනයේ දී, ගැහැණු ළමුන්ට පිරිමි ළමුන්ගේ අනුපාතය	187.0% (2006)	100%
කෘෂිකාර්මික නොවන අංශයේ නියුතු වැටුප් ලබන කාන්තා ප්‍රතිශතය	32.2% (2006)	සුවිශේෂී ඉලක්කයක් නොමැත
ජාතික පාර්ලිමේන්තුවේ කාන්තා නියෝජනය	5.78% (2008)	සුවිශේෂී ඉලක්කයක් නොමැත

මූලාශ්‍ර : ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව
ශ්‍රී ලංකා පාර්ලිමේන්තු මහ ලේකම් කාර්යාලය

ස්ත්‍රී පුරුෂ දෙපාර්ශ්වයට ම සම අධ්‍යාපන අයිතිය සඳහා ඉඩ කඩ සැලසීම, අධ්‍යාපනයේ දී ස්ත්‍රී පුරුෂ දෙපක්ෂයම සම තත්ත්වය අත්කර ගැනීමට ඉවහල් වූ ප්‍රධාන සාධකයයි. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, වැටුප් උපයන බොහෝ කර්මාන්තවල ශ්‍රී ලංකා කාන්තාව මැනවින් නියෝජනය වෙමින් සංසන්දනාත්මකව පුරුෂ පක්ෂය හා මෙන්ම මනා සමාජ තත්ත්වයක් ද ලබමින් ඒවායේ ප්‍රධාන තැනක් උසුලනු ලබයි. එහෙත්, ජාත්‍යන්තරව පිළිගත් ප්‍රමිතීන් හා මිච්චලට අනුව වූ ස්ත්‍රී පුරුෂ සම තත්ත්වයන් ලැබීම සහ කාන්තාව සවිබල ගැන්වීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාව තවදුරටත් ඉදිරියට යා යුතුය.

සිවු වැනි අභිමතාර්ථය වූ 'ළමා මරණ අඩු කිරීම' සපුරා ගැනීමේ මාවතේ ශ්‍රී ලංකාව කලාපයේ රටවල් අතර ඉදිරියෙන්ම සිටියි.

සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාව, නිදහස් සෞඛ්‍ය සේවාවල ප්‍රතිලාභ අත්විඳිමින් කැපී පෙනෙන සෞඛ්‍ය ප්‍රමිතීන් සහ සමාජ සංවර්ධන මට්ටම් අත්කර ගෙන ඇත. නිදහස ලැබුණ දා සිටම පැවති

**සංඛ්‍යා සටහන වි. ස. 6.5
අභිමතාර්ථ 4 හි නිර්ණායක**

	ලඟා කර ගත් මට්ටම	ඉලක්කය
වසස අවු. 5 ට අඩු ළමා මරණ අනුපාතිකය, සජීවී දරු උපන් 1000 කට	13.47 (2003)	10.7
ළදරු මරණ අනුපාතිකය, සජීවී දරු උපන් 1000 කට	11.3 (2003)	6.6
සරම්ප එන්නත ලබා ඇති අවු.1ක් වසසැති ළමුන්ගේ ප්‍රතිශතය	97.1% (2007)	100%

මූලාශ්‍ර : ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව
රෙජිස්ට්‍රාර් ජනරාල් කාර්යාලය

රජයෙන් ළදරු හා අවුරුදු 5ට අඩු ළමුන්ගේ මරණ අනුපාතික අඩු කිරීම ඉලක්ක කරගත් වැඩසටහන් ක්‍රියාවට නංවා ඇත. මාතෘ හා ළදරු සෞඛ්‍ය සායන සහ මනා පුහුණුවක් ලද පවුල් සෞඛ්‍ය සේවිකාවන්ගේ සේවය පුළුල්ව ලබා ගත හැකි ජාලයක් දිවයින පුරා ව්‍යාප්තව ඇත. සෞඛ්‍ය ප්‍රමිතීන් නංවාලීමේ දී නිදහස් සෞඛ්‍ය සේවයෙන් ලත් පිටුබලය අති මහත් වුව ද රජයකට දිගින් දිගටම නොමිලයේ ම මෙම සේවා සැපයීම කළ නොහැක්කේ දැඩි අයවැය දුෂ්කරතා සහ එමගින් ඇති විය හැකි උද්ධමන බලපෑම් හේතුවෙනි. එමනිසා රජය මගින් අඩු පිරිවැයක් සහිත හා මනා ලෙස ඉලක්ක කොට ගත් සෞඛ්‍ය සේවා පහසුකම් සැපයීම සඳහා වන විකල්ප වැඩපිළිවෙළවල් සැලසුම් කළ යුතුව ඇත.

පස් වැනි අභිමතාර්ථය වූ 'මාතෘ සෞඛ්‍ය නංවාලීම' සම්බන්ධයෙන් දශක පහක් පුරා එක ලෙසින් හා කියුණුව පහත වැටුණු මාතෘ මරණ අනුපාතිකයක් වාර්තා වී ඇත. ශ්‍රී ලංකාව, සජීවී දරු උපන් 100,000කට 19.7ක් වන මාතෘ මරණ අනුපාතිකයක් 2003 වසරේ දී වාර්තා කළ අතර 2015 දී සපුරා ගත යුතු ඉලක්කය සජීවී දරු උපන් 100,000කට මාතෘ මරණ 10.6කි. නිපුණ සෞඛ්‍ය සේවක සහාය ලබමින් සිදු කෙරෙන දරු ප්‍රසූතීන් ගණන ද පස් වැනි අභිමතාර්ථය මැනීමේ නිර්ණායකයකි. එය සියයට

**සංඛ්‍යා සටහන වි. ස. 6.6
අභිමතාර්ථ 5 හි නිර්ණායක**

	ලඟා කර ගත් මට්ටම	ඉලක්කය
මාතෘ මරණ අනුපාතය, සජීවී දරු උපන් 100,000 කට	19.7 (2003)	10.6
නිපුණ සෞඛ්‍ය සේවක සහාය ලද දරු ප්‍රසූතිවල ප්‍රතිශතය	98.5%(2007)	100%
උපන් පාලන විධිවල නියැලී ස්ත්‍රී අනුපාතය	68.0% (2007)	සුවිශේෂී ඉලක්කයක් නොමැත

මූලාශ්‍ර : ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව
රෙජිස්ට්‍රාර් ජනරාල් කාර්යාලය

සංඛ්‍යා සටහන වි. ස. 6.7
අභිමතාර්ථ 2, 3, 4 හා 5 සපුරා ගැනීමෙහි ලා රටවල් අතර සංසන්දනයක්

රට	2 වන අභිමතාර්ථය		3 වන අභිමතාර්ථය		4 වන අභිමතාර්ථය		5 වන අභිමතාර්ථය	
	මුදල් සැමට ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය ලබාදීම		ස්ත්‍රී පුරුෂ සම තත්ව ලැබීම ප්‍රවර්ධනය සහ කාන්තාව සවිබල ගැන්වීම		මූලා මරණ අඩු කිරීම		මාතෘ සෞඛ්‍ය වර්ධනය	
	පළමු ශ්‍රේණියෙන් ඇරඹී පස්වැනි ශ්‍රේණිය දක්වා ළඟා වූ ශිෂ්‍ය සමානුපාතය %	අවුරුදු 15-24 වයස් කාණ්ඩයේ සාක්ෂරතා අනුපාතය %	ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනයේ නියැලී ගැහැණු ළමුන්ට පිරිමි ළමුන් අනුපාතය %	කෘෂිකර්මාන්තයේ නොවන අංශ තුළ වැටුප් ලබන සේවා නියුක්තික කාන්තා ආසන්නතාවය %	වයස අවු.5 ට අඩු මූලා මරණ අනුපාතය, සජීවී දරු උපන් 1000කට	අවු.1 ක් වයසැති සරම්ප සඳහා එන්නත් ලබා දුන් ළමුන්ගේ සමානුපාතය %	මාතෘ මරණ අනුපාතය, සජීවී දරු උපන් 100,000 සඳහා	නිපුණ සෞඛ්‍ය සේවක සහාය ලත් දරු ප්‍රසූති සමානුපාතය %
ශ්‍රී ලංකාව	99.6	95.8	99	32.2	13.47	97.1	19.7	98.5
බංගලාදේශය	72	72.1	103	23	69	81	570	20
චීනය	-	99.3	100	-	24	93	45	98
ඉන්දියාව	86	82.1	91	18	76	59	450	47
නේපාලය	76	79.3	93	-	59	85	830	19
පාකිස්තානය	62	-	78	10	97	80	320	31

මූලාශ්‍ර : ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව රෙජිස්ට්‍රාර් ජනරාල් කාර්යාලය
World Bank On-line Atlas of the MDGs
ADB - Key Economic Indicators for Asia and the Pacific 2008

98.5ක් කරා පිවිස ඇති අතර එහි සපුරා ගත යුතු ඉලක්කය වනුයේ සියයට 100කි.

කලාපයේ අනෙකුත් රටවලට සාපේක්ෂව අභිමතාර්ථයන් 2, 3, 4 හා 5 සපුරා ගැනීමෙහි ලා ශ්‍රී ලංකාව සැලකිය යුතු ප්‍රගතියක් වාර්තා කර ඇති බැවින් සංඛ්‍යා සටහන වි.ස. 6.7 පෙන්වා දෙයි.

සය වැනි අභිමතාර්ථය වූ 'එච්.අයි.වී./ඒඩ්ස්, මැලේරියා සහ වෙනත් රෝග මර්ධනය' සම්බන්ධයෙන් එච්.අයි.වී./ඒඩ්ස් සහ අනෙකුත් රෝග වැළඳුණු රෝගීන් සොයා ගැනීම සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකාව වැඩි අවධානයක් යොමු කළ යුතුය.

ශ්‍රී ලංකාව, එච්.අයි.වී./ඒඩ්ස් ආසාදනයට ලක්වූ රෝගීන් අඩුවෙන් සිටින්නා වූ රටක් ලෙස හඳුනා ගෙන ඇත. පරීක්ෂාවක දී අවුරුදු 15-49 වයස් කාණ්ඩය තුළ එච්.අයි.වී./ඒඩ්ස් ආසාදනයට ලක් වූ රෝගීන්, සොයා ගැනෙන අනුපාතය සියයට 0.1කි.

කෙසේ වුවද, පසුගිය වසර කීපය තුළ වාර්තා වූ එච්.අයි.වී./ඒඩ්ස් ආසාදිත රෝගීන් සංඛ්‍යාවේ ඉහළ යාමත් සමඟ 6 වන අභිමතාර්ථය සපුරා ගැනීම සඳහා යලිත් වැඩි අවධානයක් යොමු වීම අවශ්‍යය. එබැවින් එච්.අයි.වී./ඒඩ්ස් රෝග වැළැක්වීමේ වැඩසටහන් ආරම්භ කිරීම, ආසාදිත රෝගීන් සඳහා වූ ආරෝග්‍යශාලා පහසුකම් වැඩි කිරීම සහ දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් ගම් මට්ටමින් හා පාසල් මට්ටමින් ඇරඹීම ඉතාම වැදගත් වේ.

2000 වසරේ සිට 2006 දක්වා කාලය තුළ වාර්තා වූ මැලේරියා රෝගීන් සංඛ්‍යාව නම් 210,039 සිට 591 දක්වා අඩු වී ඇති නමුත් ක්ෂය රෝගය වැළඳීම සම්බන්ධයෙන් පවතින තත්වය පිළිබඳ සතුටු විය නොහැක. 2008 වසරේ දී ක්ෂය රෝගය වැළඳුණ රෝගීන් 8,996 ක් අලුතින්

සොයා ගන්නා ලදී. 2000 වසරේ දී එම සංඛ්‍යාව 8,232 ක් විය. ක්ෂය රෝගය වැළඳීමෙන් මිය ගිය සංඛ්‍යාව 2000 හා 2006 වර්ෂවලදී වෙන වෙනම 347ක් බැගින් වාර්තා වී ඇත. මෙයින් ගම්‍ය වනුයේ දිවයින පුරා දියත් කරුණු දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් අපේක්ෂිත මට්ටමෙන් ඵලදරා නොමැති බවයි.

'පරිසරයේ තිරසාර පැවැත්ම සහතික කිරීම' (7 වන අභිමතාර්ථය) සම්බන්ධයෙන් අතිරේක අවධානයක් යොමු කළ යුතුය. මේ තුළ සැලකිලිමත් විය යුතු අංශ වනුයේ; වන විනාශය, ජෛව විවිධත්වයට වන හානි, වායු ගෝලයට කාබන්ඩයොක්සයිඩ් සහ අනෙකුත් හානිකර වායු මුදා හැරීම වේ. පරිසර හා ජීවන තත්වයන් පහත හෙලන මෙම ක්‍රියාදාමයන් පිළිබඳව මැදිහත් වීමක් සිදු විය යුතුය. පරිසර දූෂණයෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස බීමට සුදුසු ජල මූලාශ්‍රයන් හා යහපත් සනීපාරක්ෂක පරිසරයක් නොමැති ජනගහනයේ ප්‍රතිශතය වැඩි වී නොසැලකිලිමත්කම නිසාම තත්වය තවත් දරුණු අතට පත්විය හැක.

ශ්‍රී ලංකාව ඇතුළු සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවලට දැන් පවත්නා ගෝලීය ආර්ථික පරිහාණිය තුළ ස.සං.අ. සපුරා ගැනීමේ දී නව අභියෝගවලට මුහුණ දීමට සිදු විය හැකිය. එම ආර්ථික පරිහානිය මගින් ඇති වන්නා වූ අයහපත් ප්‍රතිඵලවල ස්වභාවය දිගුකාලීන විය හැකි අතර, එම රටවල් සහ ශ්‍රී ලංකාවේ අභිමතාර්ථ ඉටු කර ගැනීමට දරන ප්‍රයත්නයන්ට ද එමගින් බලපෑම් ඵලදායී විය හැක. එමනිසා වත්මන් ගෝලීය ආර්ථික පසුබැස්ම මගින් ඇති කරනු ලබන කම්පනයන්ට නිසගයෙන් ම ගොදුරු විය හැකි සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල සමාජ-ආර්ථික දේහයන්හි, සිදු විය හැකි යම් අනිසි හැඩ ගැන්වීම් යථා තත්වයට පත් කරලීම සඳහා ජගත් ප්‍රජාවගේ සාමූහික ප්‍රයත්නයන් අවශ්‍ය වනු ඇත.